Leto LXVI | Poštnina plačana v gotovini. | V Ljubljani, v četrtek, dne 15. decembra 1938 | Štev. 287 a | Cena 1.50 din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica štev. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Kaj je rekla Ljubljana

Politična zgodovina naše prestolnice, ki je obenem zgodovina slovenskega naroda, je 11. decembra zabeležila dogodek največjega pomena. Bela Ljubljana je dala dr. Korošču 13.000 glasov, to je 77% vseh, ki so tega dne izpovedali v slovenskem središču svoje politično prepričanje in voljo, komu je treba zaupati usodo našega naroda v velikem in resnem času. Ljubljana je potrdila, da je dr. Korošec res poklicani voditelj Slovencev, ki jim je ona srce in žarišče narodnega življenja, moči in kulture.

Ljubljana je takoj po vojni pokazala, da ni več dolga vas, v kateri je liberalna doba življenje slovenske inteligence uklenila v ozek okvir plitkega rodoljubarskega navdušenja, navidezne prosvetljenosti in lažnaprednega besedičenja, za katerim se je skrivala le samopašna skrb in zagrizena težnja par bogatih ljubljanskih rodbin, da si ohranijo nadoblast, ki jo je ogrožala množica slovenskega ljudstva, željnega resničnega napredka, kulture in svobode. Denarna nadmoč nekega dela meščanstva v našem mestu se je trdovratno upirala svežemu dihu novega časa, ki je prišel z demokratično ero tik pred vojno, še potem, ko je slovenska ljudska stranka združila v svojem okrilju veliko večino slovenskega naroda, ki ga je politično in socialno osvobodila od jarma podeželskih liberalnih mogotcev. Veliki duhovni in socialni pretres vojnega časa je preživelo miselnost izpačenega narodnjaštva vladajočega sloja tudi v naši prestolnici omajal in izpodkopal njega moč, ki jo je mogel v novi državi pod vodstvom tako zvanih mladinov držati prvih deset let le zato, ker je znal vzeti v zakup idejo jugoslovanskega edinstva na ta način, da je s suženjskim klečeplazenjem pred skrajnim jugoslovenskim centralizmom dobil nezasluženo pečat »pravega« državnega lojalizma in »stoodstotnega« nacionalizma. Toda bela Ljubljana ni več bila stara trdnjava zaostale dobe, marveč se je tudi duhovno razširila in zrastla obenem s probujo vsega slovenskega naroda v lastni državi, ter mu je sama dajala novih pobud in sil, kakor v svojih najlepših časih. To je prišlo do izraza pri volitvah v narodno skupščino leta 1925, ko je že dr. Korošec dobil v naši prestolnici veliko večino. Pravi kulturni obraz nove Ljubljane in njena politična volja je bila potem potlačena s pomočjo samega nasilja, organiziranega terorja in diktature, pod čije varstvom je edino uspelo dr. Kramerju, da je za nekaj časa še ohranil oblast svoji kliki nad slovenskim narodom in njega središčem.

Minulo nedeljo se je zrušilo vse, kar je od te bivše politične strahovlade in duhovne zaostalosti še ostalo v našem narodnem in kulturnem središču, ki je s svojega slovenskega lica izbrisalo zadnje sledi lažnega liberalizma ter z ogromno poražajočo večino s svojimi glasovi za dr. A. Korošca izjavilo, da je prvi in največji predstavnik slovenske narodne misli in njene polne pravice do obstoja in razmaha v jugoslovanski državi tudi predstavnik resnične in zdrave jugoslovanske ideje, čisto tako, kakor je hotela volja našega naroda v letu narodnega osvobojenja in zedinjenja s srbskim in hrvatskim narodom v eno državo. To je v prvi vrsti povedala 11. oktobra bela Ljubljana, in to je tista okoliščina, ki nam popolnoma razloži dejstvo, da za dr. Korošca niso glasovali samo kot strnjena, strankarsko jekleno organizirana celota le pristaši njegove stranke, marveč tudi mnogi, ki stoje izven tega političnega okvira. Zato dr. Koroščeva zmaga v Ljubljani ni samo zmaga stranke, ampak splošna narodna zmaga v osrčju Slovenije in slovenskega duha, ki se je iz njega tako kruto norčevalo letos ob priliki debate o slovenski Akademiji znanosti in umetnosti dr. Kramerjevo glasilo, ko je skušalo zagovarjati dr. Andjelinovičev napad na njeno ustanovitev v senatu... Ta slovenski duh se je častno in slavno maščeval minulo nedeljo, ko so šefu JNS v dravski banovini obrnihi hrbet vsi liberalni ljudje, ki še mislijo narodno in so zvesto ohranili slovensko tradicijo v jugoslovanski skupnosti.

Za dr. Korošca smo videli in slišali glasovati najodličnejše predstavnike našega znanstvenega življenja in naše omike, naših kulturnih ustanov in središč od univerze do ljudskih šol; oddali so mu svoj glas naši prvi gospodarski možje od veleindustrije do male obrti v isti vrsti s slovenskim delavstvom; glasovala je zanj ljubljanska družba prav tako ko mali človek; izrekli so mu svoje neomajno zaupanje ljudje izrazito strankarske usmerjenosti, kakor tudi taki, ki so nepolitični bodisi po svoji osebni razpoloženosti, bodisi po svojem, vsakdanjemu življenju in borbam odmaknjenem poklicu. Izrekli so se zanj možje, ki so popolnoma neodvisni in o katerih je znano, da so neglede na kakšno svoje posebno stališče v svetovnonazorskem ali v kakem drugem pogledu hoteli javno izpričati, da politične usode Slovenije in odličnega mesta pri krmilu jugoslovanske države ne zaupajo nikomur drugemu, kakor dr. KoroščU.

Ljubljana pa ne ve samo, da je slovenstvu zagotovljen nemoten razcvit in enakovredno ustvarjanje pri delu za duhovni napredek v naši državi, marveč se dobro zaveda, da je tudi gmotno blagostanje vseh stanov v slovenskem narodu najbolj zajamčeno, če je v vladi dr. Anton Korošec, ki je vedno zagovarjal in znal uveljaviti naše gospodarske težnje in potrebe ter našim žrtvam, našemu trudu in našim zmožnostim odgovarjajoči pravični delež pri gospodarskem napredku državne celote. Kaj pa se je pod dr. Koroščevo egido storilo v Ljubljani sami za razcvit mesta, to je očividno vsakemu, ki primerja zanikrno, breznačrtno in zapravljivo gospodarstvo pod župani in komisarstvi JNS s smotrnim, varčnim pa obenem velikopoteznim gospodarstvom pod dr. Adlešičem, ki je najboljši župan, kar ga je imela Ljubljana, ki danes ni več deficitna, ki ima sanirano svoje denarstvo in mestne zavode ter se oživlja v največji produktivni delavnosti na vseh področjih. In kakor Ljubljana, tako vsa Slovenija po zaslugi našega narodnega voditelja.

Čast Ljubljani!

Zakaj se Anglija pogaja z „diktatorskimi državami“

Velik Chamberlainov govor pred zastopniki svetovnega tiska
Nemški diplomati in časnikarji so udeležbo odklonili

London, 14. dec. b. Reuter. V svojem snočnjem govoru na banketu zveze tujih časnikarjev je Chamberlain največ govoril o odnošajih med Veliko Britanijo, Francijo, Nemčijo in USA, in pa o angleški vojni pripravljenosti. Chamberlain je med drugim dejal:

Ko sem tako presodil položaj, to je odnošaje med našo državo na eni strani in **Nemčijo in Italijo** na drugi strani, in ko sem uvidel, da se položaj hitro slabša, in da je v nevarnosti ohranitev miru, **sem imel izbirati med dvema izbirama. Prva je bila ta, da je vojna nezogibna in da moramo vso svojo silo posvetiti pripravam za to vojno, druga pa je bila v tem, da naj z vsemi sredstvi poskušamo odstraniti številne vzroke vojne in to z osebnimi stiki, neposrednimi razpravami in istočasnim pospešenim oboroževanjem, ki je postalo potrebno, da okrepimo svojo obrambo, kar smo pred leti prostovoljno ustavili.**

Mnogi mislijo, in to čisto iskreno, da bi morali kreniti na pot vojne. Verjamem, da jih je malo v tej državi in zato se nanje ne morem ozirati. Odločil sem se za drugo sredstvo in ko sem si ta cilj postavil, nisem nikdar kolebal.

Ko pa se je angleška vlada odločila za dosego tega drugega cilja, je šla marljivo na delo in pokazalo se je kmalu, da to njeno delo ni bilo brezuspešno. Sklenili smo pet važnih mednarodnih sporazumov in sicer tri med demokratskimi in avtoritarnimi državami in ta uspeh nam lahko daje pogum vztrajati v politiki, ki je že rodila tako lepe sadove. Veliko grešijo tisti, ki hočejo sestanek v Monakovem ocenjevati kot nekakšno zmago ali pa poraz. Bolj pametno bi bilo, da se vsakdo spomni dejstva, **da je monakovski sporazum preprečil poskus nasilne spremembe versajske mirovne pogodbe. Sprememba se je dosegla s pogajanji, kajti poskus vojaškega obračunavanja bi gotovo dovedla do čisto drugih zaključkov. Ureditev čeških meja v okviru monakovskega sporazuma pa je rodila še druge sadove. Septembra so se štiri velike države, Anglija, Francija, Nemčija in Italija pogledale iz oči v oči in se zavedle neizogibnih grozot vojne. Ko se je izvedelo, da je bil v Monakovem dosežen sporazum, je povsod nastopilo olajšanje. Vsi so bili hvaležni, da nam je padlo najtežje breme z ramen.**

Očitek nemškemu tisku

Zato moram izraziti svoje globoko obžalovanje nad tem, kako sedaj piše nemški tisk, ki se niti najmanj ne čuti oviranega, da ne bi izlival svojih očitkov in ukorov na naše najvidnejše državnike in še celo na nedavnega predsednika naše vlade (lorda Baldwina). Le redko je nemški tisk pokazal znake, da razume naše stališče. In vendar ostanejo odnošaji med obema narodoma še naprej isti, kot so označeni v monakovski izjavi, to je, da se ne bomo nikdar več vojskovali drug proti drugemu, ampak da bomo vse sporne zadeve reševali v okviru stalnega medsebojnega posvetovanja.

Prihodnji mesec **hočeva jaz in lord Halifax obiskati Rim,** da bi se pogovorila s predsednikom italijanske vlade in njegovimi ministri o zadevah, ki nas najbolj zanimajo. Najbrž se bo že zopet kdo našel, ki bo nergal, kdo pridobiva in kdo izgublja pri takih razgovorih. To pa ni v skladu z razpoloženjem, s katerim odhajava na to pot. Gojimo namreč upanje, da bomo našli ozračje, ki nam bo z osebno izmenjavo misli omogočilo lažje razumevanje naših stališč in utrjevanje čim večjega zaupanja. Odločili se bomo za sodelovanje na ta ali oni način in usmerili svoj korak naprej k splošni ustalitvi in varnosti.

„Očitajo mi fašizem...“

Očitajo mi med rugim, da sem pomagal razširiti prepričanje, **da jaz osebno branim fašizem in narodni socializem, ker hočem sporazum z diktatorskimi državami. Če pa kdo to tolmači tako, da sem jaz naklonjen takemu načinu vladanja in da si ga želim v naši državi, potem moram izjaviti, da je ravno obratno res. Če bi to tudi odgovarjalo mojemu osnovnemu pojmovanju, tedaj sem prepričan, da ogromne večine mojih rojakov zavračajo tak način urejanja družabnega življenja. Zgodovina nas uči, da oblika vladavine ne ostane zmeraj ista. Do sprememb lahko pride postopoma in z razvojem ali pa nenadoma kot nekakšna eksplozija, ki izsili spremembo v tej ali drugi obliki. Spremembe so neizogibne in zato moramo biti pozorni in pripravljeni. Mi pa ne smemo samovoljno prekiniti stikov z državami samo zaradi tega, ker imajo drug način vladanja.**

Cemu se oborožujemo

Chamberlain je nato govoril o vojaških pripravah v Angliji in dejal: V začetku smo imeli program, ki smo ga morali nato zelo spremeniti in sicer v dveh smereh. Pospešili smo izvajanje tega programa in ga razširili. Te spremembe so zahtevale nov napor naše industrije, našega delavstva in so bile novo breme za tiste, ki plačujejo davke in za vsakega posameznika, ki je moral žrtvovati čas in denar. Nikdo se ni upiral proti tem zahtevam splošnosti, pač pa so se vsi potrudili, da bi storili še več, kot pa se je od njih zahtevalo. **Mi smo torej pripravljeni razpravljati pametno in ne s silo, vendar pa ne smemo pozabiti na obveze, ki jih imamo napram svojemu lastnemu narodu, napram narodom v angleškem imperiju in napram zaveznikom, s katerimi imamo pogodbe. Mi moramo biti pripravljeni izpolnjevati te obveze. Naše priprave so že zelo napredovale in to tako, da lahko sedaj zanesljivo izjavimo, da smo v stanju izpolniti vse svoje obveze. Nikdo pa ni bolj prepričan kot pa jaz, da mora ta tekma v oboroževanju izčrpati vire vseh narodov, vire, ki bi jih morali postaviti v službo napredku, blagostanju in sreči ljudstva. Zato ne bi bil nikdo bolj srečen kot pa jaz, če bi se lahko pridružil mednarodnemu sporazumu, ki bi omejil in zmanjšal oboroževanje v svetu.**

Tesno zvežani s Francijo

Preko vas bi hotel pozvati vse narode, ki jih vi zastopate, da se naj zavedajo, da svoj cilj, to je srečo, lahko dosežemo samo tedaj, če se hočemo otresti vseh sumničenj in predsodkov in da ne iščemo stvari, ki nas delijo, ampak zbiramo tisto, kar nas druži.

Mi smo se vojskovali z Združenimi državami Severne Amerike še pred nekaj generacijami. Danes tak spopad ne bi bil več mogoč. Meni se zdi nemogoča vojna med Anglijo in Francijo, **kajti taka vojna je ravno tako nemogoča, kakor vojna z Ameriko. Dejansko so naše vezi s Francijo tako tesne, da presegajo okvir navadnih zakonitih obvez. Obe naši državi zastopata v obrambi svojih koristi popolnoma istovetno stališče. Ko se nam je posrečilo omejiti možnosti vojne, potem ne vem, zakaj ne bi nadaljevali z borbo, da bi dvignili zavest varnosti.**

Navzoči so z dolgotrajnim ploskanjem odobravali odstavke govora, v katerih je Chamberlain govoril o napadih nemškega tiska na lorda Baldwina in o odnošajih med Veliko Britanijo in Francijo. Na banketu je bilo 500 oseb in med njimi tudi večina tujih veleposlanikov in opolnomočenih ministrov, mnogo članov angleške vlade, in sicer lord Halifax, Hore Belisha, Stanhope in Oliver Stanley. Na banketu je bil tudi državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Cadogan in parlamentarni državni podtajnik Buttler in več višjih uradnikov iz ostalih ministrstev.

Nemcev ni bilo... pač pa so bili Italijani

Odsotnost Nemcev je izzvala nekoliko nerazpoloženja in to zaradi tehničnih ozirov. Sedeži za nemške goste so namreč ostali prazni. Prireditelji banketa so hitro poklicali druge goste ali pa so podili natakarje, da naj te prazne sedeže hitro odstranijo.

Na italijanskem veleposlaništvu izjavljajo, da so izvedeli za sklep Nemcev, vendar pa niso v ničemer spremenili svojega stališča o vabilu na banket zveze tujih časnikarjev.

Nemci — užaljeni

London, 14. decembra. AA. (Reuter.) Nemško veleposlaništvo je snoči objavilo naslednje uradno poročilo:

Nemški veleposlanik, člani veleposlaništva in nemški časnikarji iskreno obžalujejo, da se ne morejo udeležiti večerje, ki jo prireja Združenje inozemskih časnikarjev v Londonu in to zaradi nekaterih omemb v govoru predsednika vlade Chamberlaina.

Diplomatski urednik Reuterja piše:

Sklep Nemcev, da se ne udeleže večerje v Londonu, nam nalaga dolžnost posebnega komentarja: Da bi tujim časnikarjem omogočili čim lagodnejšo navzočnost pri banketu, smo dosegli sporazum, da bo besedilo Chamberlainovega govora že vnaprej dostavljeno tujim dopisnikom, vendar pa pod pogojem, da ne sme noben časnikar že vnaprej komentirati ali pa objaviti besedilo tega govora, preden ne bo izrečen. To je bil dokaz zaupanja, ki bi ga vsi novinarji morali doprinesti. Kljub temu pa je bil storjen od nemške strani diplomatski korak o besedilu govora, ki je bil na zaupen način izročen tujim časnikarjem in to še prej, preden je bil govor izrečen.

Zahvala kraljevskega doma

Belgrad, 14. dec. AA. O priliki krstne slave kr. doma so poslale številne osebnosti in ustanove iz države in tujine številne čestitke na naslov Nj. Vel. kralja, Nj. Vel. kraljice Marije, kr. Vis. kneza namestnika in kraljevskega doma. Po najvišjem nalogu se ima pisarna Nj. V. kralja čast zahvaliti posameznikom in ustanovam za poslane čestitke, kakor tudi vsem tistim, ki so se pri tej priliki vpisali v dvorske knjige.

(Iz pisarne Nj. Vel. kralja št. 12.115-38).

„Stalin bo spremenil režim... nato se bo pogajal s Hitlerjem“

Fantastične vesti londonskega lista

London, 14. decembra. TG. »Sunday Chronicle« objavlja članek »iz prvega vira«, kakor pravi, **da hoče Stalin napraviti konec komunističnemu režimu v sovjetski Rusiji. Zatem pa namerava stopiti v stik z nemškim kancelerjem Hitlerjem ter se z njim pogoditi tako, da bi preprečil spopad med Nemčijo in Rusijo.**

Angleški list dodaja dobesedno: »Ta vest zveni fantastično. Na prvi pogled je tudi smešna. Toda dejstvo, da je Stalin odstavil svojega priljubljenega šefa tajne policije in nato mesto postavil svojega ožjega rojaka Berijo, ki je tudi Georgijanec, mnogo govori za to, da se Stalin ukvarja z novimi načrti. Upoštevati je tudi treba temeljito »čiščenje«, ki ga je Stalin okrutno izvedel v vrstah sovjetskih odličnikov v razdobju zadnjih 18 mesecev. Dal je postreliti skoraj vse boljševike, ki so vodili revolucijo l. 1917. Postrelil je na ta način vse, ki bi mu mogli škodovati, če bi opazili, da hoče spremeniti sedanji sovjetski režim. Toda zelo malo je verjetno, da bi se Hitler sedaj dal pomiriti in da bi nehal biti zakleti sovražnik sovjetske Rusije, pa naj je ta Rusija komunistična ali ne, naj ima na čelu Stalina ali koga drugega.«

Ostri napadi Italije na Francijo trajajo dalje

Ofenziva dobiva jasne oblike: Tunizija-Džibuti

Rim, 14. decembra. TG. Italijansko časopisje čedalje bolj obširno in čedalje bolj odkritosrčno piše o zahtevah, ki jih ima Italija do Francije. Najbolj pomembni so seveda članki, ki jih Gayda piše v »Giornale d'Italia«, ki so poluradno glasilo ministrskega predsednika Mussolinija. Ta list je napisal zelo odkritosrčen članek o italijanskih zahtevah glede Sueškega prekopa. Danes je izšel članek o francoski koloniji Džibuti ob Rdečem morju. Gayda imenuje to kolonijo nesmiselnost, češ da italijanski imperij ne bo trpel »francoskega vratarja« na svojem izhodišču na morje. Tudi o Tuniziji so bile zapisane krepke besede. Iz tega je treba sklepati, da italijanska vlada sedaj v časopisju pripravlja ofenzivo, ki jo bo v kratkem začela na diplomatičnem polju.

Značilno poluradno pojasnilo agencije „Stefani“

S tega stališča je silno zanimiv članek, ki ga je — iz uradnih navdihov — napisal diplomatski sotrudnik vladne poročevalne agencije »Stefani«, ki se glasi:

»Francija si je domišljala, da italijanskih naravnih zahtev ne bo odobrila druga polovica osi (to je Nemčija). Judovski tisk je celo pisal, da so italijanske zahteve naletele na odpor v Berlinu. Toda sedaj se je nemški tisk ves izjavil za Italijo. Prav tako so hoteli tudi angleško politiko izrabiti v korist francoskega nerazumevanja in francoske nepomirljivosti. Toda iz Londona je prišla mrzla sapa. Chamberlain je namreč pred spodnjo zbornico izjavil, da ni Anglija podpisala nobenih posebnih obvez za vojno pomoč v korist Franciji. To je stvarnost, s katero je treba računati. Kadarkoli še so pristaši nepopustljivosti igrali na karto vojne solidarnosti z Veliko Britanijo, jih je prav Anglija hitro potegnila iz te zmote. Anglija se ni obvezala in tudi ne misli vojaško podpirati Francije proti Italiji. Razni problemi se morajo urediti v ozračju razumevanja in v okviru miroljubnih sprememb. Ta metoda se mora sedaj po 20 letih napak in krivic izvajati v Evropi, ki si bo samo na ta način priborila svoje prejšnje soglasje

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno, nekoliko megleno in deževno bo v vsej državi, zlasti pa v severovzhodnih krajih. V planinskih krajih utegne pasti sneg. Toplota bo padla na severni, dvignila se pa pa na južni polovici države.

Zagrebška vremenska napoved: Hladneje.

Dunajska vremenska napoved: Še nobenih bistvenih sprememb, mirno in večinoma oblačno.

Ukrajinci na Poljskem

Čudna odkritja iz interpelacije ukrajinskih poslancev

Varšava, 14. dec. b. Notranjepolitični položaj, ki je nastal z močnejšim gibanjem ukrajinskega prebivalstva za samoupravno življenje, se je na Poljskem zelo zaostril. Odnošaji med Ukrajinci in Poljaki v Galiciji — kjer prebiva 7 milijonov Ukrajincev — že v časih Avstro-Ogrske niso bili prisrčni. Položaj je danes še mnogo slabši. Kajti Ukrajinci so v kulturnem pogledu še to malo izgubili, kar jim je pustila Avstro-Ogrska. Pred 20 leti so Ukrajinci imeli še 2420 svojih ljudskih šol. Danes jih imajo samo še 134. Poljaki so pod Avstrijo, ki jih je vsestransko podpirala, imeli 1500 ljudskih šol in jih imajo danes 2307. Poleg tega je še 2378 »dvojezičnih« šol (kakor nekdaj na Koroškem), ki pa so dejansko poljske šole. Poljska vlada je zadnja leta na razlaščenih in razdeljenih veleposestvih v Galiciji naselila veliko število poljskih kmetov, ki so ukrajinskega prebivalca pritisnili ob steno.

Ko so Ukrajinci na Češkoslovaškem v karpatski deželici dobili svojo samoupravno življenje, se je 7 milijonov Ukrajincev v Galiciji polastilo veliko veselje in gibanje za narodnostne pravice se je znatno okrepilo. S tem pa je narasla tudi napetost s Poljaki in s poljskimi oblastmi. Ukrajinski poslanec Mudryj je v svoji interpelaciji, ki jo je vložil v varšavski skupščini, razodel strašne stvari, ki so se v mesecu novembru dogajale v ukrajinski Galiciji. Njegova interpelacija opisuje izgrede poljske dijaške mladine nad Ukrajinci v Lvovu, kjer so Ukrajince in njihovo lastnino v pouličnih nastopih hudo poškodovali. Pri tej priliki je bila razdejana osrednja centrala ukrajinskih zadrug. Po deželi so se dogajale še večje surovosti nad Ukrajinci. Interpelacija ukrajinskih poslancev govori o »skupinah konjenikov v uniformah«, ki so drvele iz kraja v kraj, iz vasi do vasi ter Ukrajince z gorjačami in z drugimi sredstvi pretepale ter ukrajinsko lastnino razdejale. Stvari, ki jih opisujejo ukrajinski poslanci, so skoraj do pičice podobne znanemu »pomirjenju Galicije« leta 1930, ko so oborožene tolpe divjale po Galiciji, pretepale ljudstvo, požigale hiše in uničevale imovino domačinov. Na osnovi teh dogodkov so ukrajinski poslanci dne 3. decembra predložili zakonski predlog za samoupravno ureditev Ukrajine, tako da bi dobilo 7 milijonov Ukrajincev na Poljskem svojo lastno samoupravno vlado in bi Ukrajina imela z osrednjo vlado v Varšavi skupno le zunanjo politiko, državno obrambo, promet in kritje skupnih denarnih izdatkov.

Ukrajinska organizacija »Undo«, ki je zagovarjala politiko sodelovanja s Poljaki, je prišla sedaj v nevaren položaj, kajti zadnji dogodki so pokazali, da sodelovanje ni rodilo nikakršen uspeh in da Ukrajinci od sodelovanja niso imeli ničesar. Voditelj te organizacije, poslanec Mudryj, je prišel v zadrego in je zato stavil zahteve po samoupravi.

Ukrajinsko vprašanje zadobiva svojo zunanjepolitično in notranjepolitično ostrino tudi zaradi tega, ker se očividno Nemčija pripravlja, da iz svojih lastnih koristi sproži vprašanje ustanovitve velike vseukrajinske države, ki bi poleg Ukrajincev na Poljskem obsegala tudi Ukrajince v Sovjetiji, kjer jih je 34 milijonov. V očigled tega dejstva so v poljskih krogih v Varšavi na ukrajinsko gibanje postali zelo pozorni in bo treba to vprašanje pravočasno rešiti na drugi način kot pa z »ekspedicijami uniformiranih konjenikov«.

Papeški nuncij v Lvovu

Varšava, 14. dec. AA. DNB.: Papeški nuncij v Varšavi msgr. Cortesi je prispel v Lvov in obiskal poglavarja grško-katoliške cerkve na Poljskem metropolita Šeptickega. Politični krogi pripisujejo temu obisku velik pomen in pravijo, da je v zvezi s stališčem tega metropolita do Karpatske Ukrajine (in do dogodkov v Galiciji? — Op. ur.).

Pred novimi važnimi sklepi v Berlinu

Berlin, 14. decembra. b. Berlinski dopisnik »Joura« poroča, da se bo nemški državni kancler Hitler, ki se mudi trenutno v Berchtesgadenu, v kratkem podal v Berlin, kjer bo v četrtek predsedoval seji nemške vlade. Na tej seji bodo nemški ministri temeljito govorili o notranjih in zunanjepolitičnih problemih. V notranjem političnem oziru pričakujejo nove protijudovske ukrepe, ki naj dokončno rešijo židovsko vprašanje v Nemčiji.

Glede zunanje politike pa je danes jasno, da bo Nemčija določila nove smernice oni politiki, ki jo zasleduje v jugovzhodni Evropi. Vse to je v zvezi z bližnjim obiskom madžarskega zunanjega ministra Czakyja v Berlinu.

Razen tega objavljajo listi tudi vest o bližnjem obisku nemškega državnega kanclerja Gdansku. V Gdansku so za njegov obisk že storjene velike priprave. Vsi hišni lastniki so bili pozvani, da okrasijo fasade svojih hiš, ker v najkrajšem času prispe visoki gost. Ako bo Hitler zares obiskal Gdansk, ne bo to storil v svojstvu državnega vladarja, temveč le kot voditelj nemške narodno-socialistične stranke. Na njegovi poti pa ga bo bržkone spremljal maršal Göring.

»Litva bo itak prej ali slej prišla pod nemški vpliv«

Pariz, 14. dec. TG. Francoska vlada s pozornostjo zasleduje razvoj dogodkov v Litvi, kjer so Nemci pri volitvah v ozemlju Klajpede (Memel) dosegli 90% večino in zahtevajo sedaj samoupravno ureditev tega ozemlja. O priključitvi k Nemčiji za enkrat ni govora. Pariški listi objavljajo dopise iz Litve, v katerih naglašajo, da so med Nemčijo in Litvo pogajanja v teku in da bo prišlo do mirne rešitve. **Nemčija itak računa s tem, da bo vsa Litva prej ali slej padla pod nemški gospodarski in politični vpliv, zato niti ne želi, da bi se klajpedsko ozemlje odtrgalo in priključilo k Nemčiji.** Nemčija bo Litvi brez dvoma prepustila uporabo edinega pristanišča, to je Klajpede same, kajti na ta način bo litvansko trgovino pritegnila nase. Nemčija bo nemški manjšini v memelskem ozemlju naročila, naj pri ureditvi svoje samouprave da polno svobodo Litvi, da se poslužuje pristanišča v Klajpedi.

Nemce žalijo tudi na vseameriški konferenci

Lima, 14. decembra. b. INS poroča, da je pet nemških časnikarjev, ki so sodelovali na vseameriškem kongresu, zapustilo včeraj demonstrativno sejo v znak protesta proti govoru delegata republike Haiti g. Dantesa Belegradea. Delegat je med drugim izjavil, da ameriške države nimajo nič skupnega z državo, ki se je

Ker je bilo povsem jasno, da so te besede padle na račun protižidovskih pogromov v Nemčiji, so nemški časnikarji v znak protesta zapustili sejo.

Nove ogromne vojne priprave Severne Amerike

Washington, 14. dec. b. Vojno ministrstvo je objavilo danes program gradnje novih vojnih ladij v prihodnjem letu. Ta program bo predložen za odobritev kongresu, ki se sestane meseca januarja. V programu sta tudi dve veliki vojni ladji po 45.000 ton. Razen tega bodo Zedinjene države gradile številna letalska oporišča ob obalah Atlantika na Aljaski, znatno pa bodo okrepile tudi vojne objekte na Havajskem otočju in na nekaterih drugih otokih Tihega morja.

(Nadaljevanje s 1. strani)

in moč. Čas bo povedal ali Francija računa z novimi zahtevami in potrebami svojega obstanka v novi Evropi.«

Francoska uradna agencija odgovarja agenciji »Stefani«

London, 14. decembra. AA. Havas. Morebitni nesporazum, ki bi mogel nastati iz predvčerajšnje izjave Chamberlaina v parlamentu, v kateri je dejal, **da nobena podrobna obveza ne veže Anglije do tega, da pomaga Franciji, ako bi Italija napadla francosko ozemlje ali francoske kolonije,** je bil popravljen z izjavo, ki jo je dal Chamberlain na koncu svojega včerajšnjega govora v združenju tujega tiska. **Popolnoma točno je, da ni nobene pogodbe, ki bi jamčila za nedotakljivost francoskih posesti, vendar pa istovetnost francosko-angleških interesov v Sredozemskem morju zahteva, da se ti interesi ohranijo neokrnjeni, da se ohrani dosedanje stanje in da mora biti plovba med Gibraltarjem in Sueškim prekopom popolnoma svobodna. Vse to pa bi bilo ogroženo, če bi Italija zagospodarila nad tuniško obalo, in sicer nad tistim delom, ki se nahaja nasproti Siciliji.** S tem je Chamberlain pokazal tudi na škodljivost tendencioznega pisanja italijanskega tiska.

London, 14. decembra. c. V spodnji zbornici je danes zopet neki delavski poslanec vprašal Chamberlaina o stališču Anglije v sporu med Francijo in Italijo. Vprašal ga je, če se načelo o »statusu quo« v Sredozemskem morju, in ki je bilo potrjeno v sporazumu med Italijo in Anglijo, nanaša tudi na francoski Tunis. Chamberlain je odgovoril, **da se nedotakljivost »statusa quo« v Sredozemskem morju prav gotovo nanaša tudi na Tunis.**

Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade!

Reči je treba, da je gospoda iz ljubljanske Kazine Slovencem že od vsega početka kopala grobove, pa je nazadnje vedno sama zdrknila noter. Tako so tudi, da bi se vzdržali na vladi, s pomočjo Živkoviča izdelali nov volivni red, da bi za vedno zatrli vsakršno opozicijo zoper sebe na Slovenskem. Zato so uvedli tudi javne volitve. Ko jim še to ni bilo dovolj, so nazadnje internirali ter pozaprli najbolj vidne voditelje slovenskega naroda, med njimi samega tvorca te države dr. Korošca ter ga pregnali na otok Hvar, da bi potem lahko nemoteno paševali med Slovenci.

Zavedali so se, da so oni v vsej svoji oblasti na Slovenskem še vedno tako nebogljeno majčkeni vpričo dr. Korošca, da nimajo nobenega upanja s slovenskimi glasovi vladati nad Slovenijo. Prav zaradi tega je voditelj slovenskega naroda moral iti v internacijo, da bi bili gospodje dr. Kramer, Pucelj, Marušič in drugi medtem doma lahko nemoteno paševali. Tako so tudi s to internacijo kopali slovenskemu narodu grob. Zgodilo pa se je, da je ravno ta internacija odprla oči tudi tistim Slovencem, ki dotlej niso uvideli pogubnega dela jnsarskih voditeljev. Nasilje, ki so ga zagrešili nad voditeljem slovenskega naroda, se je maščevalo nad njimi samimi.

Pri sedanjih volitvah se je to pokazalo. Dr. Korošec je dobil nedeljeno priznanje za svoje smotreno, pošteno in možato delo za svoj narod in za Jugoslavijo. Obsojeni in zavrženi pa so bili v nedeljo tisti, kateri so naše može pošiljali v internacije, da so potem državno misel lahko zlorabljali kot bič nad slovenskim narodom. Sami so si s svojim delom izkopali grob.

V pozabljenje pa so bili vrženi prav s tistim orožjem, ki so ga skovali zoper Slovence. Po tem volivnem redu je namreč nemogoč vsakršen nastop kake slovenske stranke. Tako so hoteli onemogočiti samostojen političen nastop bivše SLS. Če pa bi se bilo morda posrečilo spraviti skupaj listo za vso državo, je bilo v zakonu določeno, da bo lista, ki dobi večino v vsej državi, deležna takoj treh petin vseh mandatov tudi po tistih banovinah, kjer je morda kaka druga lista dobila magari vse glasove. Tak je Živkovičev-Kramerjev volivni red.

Ko bi bila v nedeljo opozicijska lista, na kateri je kandidiral dr. Kramer, dobila v državi večino in čeprav bi bila Slovenija volila tako, kakor je volila v nedeljo, bi bila opozicija s 45.000 glasovi na Slovenskem dobila kar takoj 17 mandatov, dr. Koroščevih poslancev pa bi bilo prišlo v skupščino le 12, dasi je njegova stranka dobila 170.000 glasov in je zmagala z absolutno večino po vseh okrajih. Dr. Kramer bi bil peljal s seboj svojih 12 poslancev in 5 socialistov. Ker pa niso dobili večine v državi, po tem volivnem zakonu na Slovenskem dr. Kramer ne dobi nobenega mandata. Ko bi bil v veljavi stari proporčni sistem, bi bil morda eden ali drugi kje še deležen kakega mandata, toda Kramer in Živkovič sta zato, da bi onemogočila vsakršno opozicijo zoper sebe, skovala tak zakon. Sedaj pa ta zakon bije dr. Kramerja in njegove socialistične zaveznike, ki so po Kramerjevem volivnem zakonu ostali brez mandata. Kopali so grob drugim, pa so sedaj sami vanj padli.

Prepričani smo, da se iz te jame ne bodo več izmotali. Tako je, če dr. Kramer kopje grob slovenskemu narodu in njegovemu voditelju.

Rajni dr. Ivan Tavčar, stari voditelj stare narodnonapredne stranke, je nekoč rekel o politiki svojih tedanjih »mladincev«, med katerimi je bil tudi dr. Kramer: »Če ti ljudje vržejo cekin v zrak, nazaj gotovo pade d—l.« Tako je stari poštenjak naprednjak označil sposobnost in značaj teh ljudi, ki danes pri nas vodijo JNS.

To naj bi si zapisali za ušesa tisti maloštevilni jnsarski ljudje, ki so doslej še verjeli prerokovanjem in letakom svojih vodij.

Mačkov klic po volitvah

Zagrebki listi so dne 13. t. m. prinesli naslednji poziv Mačkove stranke:

»Ker razni elementi, ki so do snoči storili vse, da bi onemogočili volitve ter sedaj dajejo ljudem razna navodila, med drugim tudi, naj Zagrebčani razobesijo hrvatske zastave, opozarjamo meščanstvo, naj ne naseda nikakim posameznim in neodgovornim akcijam. Vsa navodila, ki bodo potrebna, bo dajala zgolj mestna organizacija HSS.«

Ta razglas je najboljši dokaz, kako Maček presoja izid volitev in kako hoče preprečiti vsakršno neodgovorno dejanje neodgovornih ljudi, ki so v volivni psihozi podlegli histeriji, kakor se je to primerilo tudi nekaterim propadlim jnsarskim voditeljem pri nas. Kakor računamo z dejstvi, ki so jih prinesle nedeljske volitve, tako računa z njimi tudi dr. Maček. Tega ne spremene nobeni anonimni letaki ljubljanskih kazinotov.

Preroki, ki so prerokovali pol milijona večine, se tolažijo

Pobita mačkovska vojska pod poveljstvom ljubljanskega dr. Kramerja si sedaj po strašnem volivnem porazu išče tolažbe. Kdo bi bil tako trdega srca, da bi jim to zameril! Samo to bi človek lahko rekel, da naj se vsakdo tolaži na svoj račun in ne na tuj! Naši kazinoti pa iščejo tolažbe na tuje stroške, kar jim je docela podobno. Razširjajo namreč nekake letake, ki v njih prinašajo od »glavnega odbora opozicije v Belgradu« neke številke, v katerih je rečeno, da je opozicija v nedeljo zmagala s 400.000 glasovi večine. S temi letaki tolažijo sedaj sami sebe, da bi lažje preboleli nedeljski udarec. To je že za 200.000 manjša številka od tiste Kramerjeve, s katero je v nedeljo ob pol sedmih zvečer tolažil sebe in svoje. Takrat je dr. Kramer še trdil, da ima on ter njegovo opozicija v državi 600.000 glasov večine.

No, pa je treba povedati, da tistih 400.000 ali 600.000 »večine« ni še le od nedeljskih volitev. Dični bivši poslanec JNS za ljubljansko okolico g. Koman je že 4 dni pred volitvami v tramvaju na ves glas razlagal, da imajo oni pol milijona glasov večine že tako rekoč v žepu. Gospoda Komana so ljudje v tramvaju potrpežljivo poslušali in si mislili: »Če je tistega pol milijona »večine« tako zanesljive kakor je »zanesljiva« Komanova »večina« v Škofji Loki, tedaj ne bo mnogo kruha iz Komanove in Kramerjeve moke. To si je najbrž mislil tudi mož, ki je poslušal Komana, ter dejal: »Gospod Koman, če boste tako zanesljivo zmagali povsod, zakaj pa ne kandidirate več v »svojem« okraju, ampak ste šli kandidirat v Škofjo Loko?« In gospod Koman, ki nikdar ni v zadregi, je zanesljivo pojasnil vso zadevo, rekoč: »Veste, saj bi bil kandidiral v ljubljanski okolici, pa me imajo v Škofji Loki tako radi, da jim nisem mogel te želje odbiti!« — In res! Ker imajo Škofjeločani gospoda Komana ter vse njegove politične družabnike tako radi, so se v nedeljo zbrali ter rekli, da ga ne puste v Belgrad, ampak naj rajši kar doma ostane. Na vsakih 100 volivcev v loškem okraju so bili samo 4 taki, ki bi bili Komana pustili od sebe v Belgrad.

Tako se je izkazalo, kako imajo Slovenci radi može Komanove sorte, in tako se je tudi izkazalo, koliko je vrednih tistih pol milijona glasov »večine«, ki jo je Koman cele 4 dni pred volitvami raztresal po ljubljanskim tramvaju, ki pa ni zrastla na Komanovem zelniku, marveč v kazini, odkoder sedaj še vedno hodi okoli v obliki potrpežljivega papirja. Kazinotska tolažba je samo še na papirju.

Glavni volivni odbor začne danes pregledovati volivne spise

Belgrad, 14. dec. m. Glavni volivni odbor je v Narodni skupščini tudi danes sprejemal od predsednikov posameznih okrajnih sodišč volivne rezultate in volivno gradivo iz posameznih okrajev. Volivni odbor bo pričel s pregledovanjem volivnih spisov jutri. Najprej bo pregledal volivni material za upravno področje Belgrad, Zemun in Pančevo, nato pa po vrsti za vse banovine. Na svoji zadnji seji je volivni odbor odredil, da bodo prihodnjo nedeljo še naknadne volitve v štirih krajih, in to v dveh občinah v vardarski banovini in na dveh mestih v moravski banovini, kjer so bile volitve preteklo nedeljo predčasno zaključene.

Danes se je vrnila v Belgrad tudi večina članov vlade.

Še ena jnsarska zvezda je ugasnila

V Splitu je na Mačkovi listi kandidiral eden izmed glasovitih prvakov JNS, dr. Grga Andjelinovič. To je tisti mož, ki je sedanjo vlado napadal v Belgradu, češ da je Slovencem dala Akademijo znanosti. Politika tega jnsarskega prvaka pa je med Splitčani menda prav tako priljubljena, kakor je priljubljena Kramerjeva politika med Slovenci. Zato je ta mož pri nedeljskih volitvah v Splitu izmed vseh kandidatov dobil najmanjše število glasov. Bivši minister JNS dr. Andjelinovič je v Splitu, kjer je vsega skupaj glasovalo 10.768 voliv., dobil celih 224 glasov. V okolici Splita pa je med 20.067 volivci dobil dr. Andjelinovič le 493 glasov. Tako je pogorel v svojem rojstnem kraju veliki JNSar, zvesti bojni sodrug našega dr. Kramerja. Da ne bo kdo trdil, da so te številke ponarejene in da je kdo temu jnsarskemu voditelju kak glas ukradel, moramo omeniti, da je v teh okrajih Mačkova lista dobila ogromno večino, in sicer v Splitu 8386, v okolici pa 18.423 glasov. Tako so jnsarijo »počastili« Hrvati!

Kronski svet v Bukarešti

Bukarešta, 14. dec. TG. Pod predsedstvom kralja Karola se je sestal kronski svet, kjer so razpravljali o kraljevem potovanju po zapadni Evropi, kakor tudi o posledicah časopisne borbe, ki se je zadnje čase, posebno v zvezi s smrtjo voditelja Železne garde Codreana, pojavila proti Romuniji v časopisju neke velike srednjeevropske velesile. Kronski svet je nadalje razpravljal o podpori narodnega socializma, ki jo uživa Železna garda. Nadalje je bilo na kronskem svetu sporočeno, da je baptistična protestantska verska sekta zaprla vse svoje cerkve (1500) iz protesta proti vladi, ki je zahtevala 50 podpisov od družinskih poglavarjev za vsak okoliš, koder so baptisti imeli bogoslužje.

Beran je dobil polnomočje za dve leti

Praga, 14. dec. TG. Na današnji seji parlamenta je vlada s 148:16 glasovom dobila polnomočja za dobo dveh let. S temi polnomočji je vlada dobila svobodne roke, da izvede svoje načrte za socialno in gospodarsko obnovo države. Parlament se bo v dveh dneh razšel in se verjetno ne bo sestal tako dolgo, dokler se še nekatere stranke ne bodo ali svobodno razšle, ali pa jih bo vlada sama razpustila. Med nje spada tudi komunistična stranka. Voditelj Nemcev dr. Kundt je v parlamentu izjavil, da bo njegova skupina vlado na vsej črti podpirala. To pa tako dolgo, dokler bo vlada spoštovala manjšinjske pravice in voditelja vseh Nemcev Adolfa Hitlerja.

London, 14. dec. AA. Havas: Pogajanja za češkoslovaško posojilo v višini 30 milijonov funtov (5 miljard din) so se začela danes dopoldne v finačnem ministrstvu. Pogajanja teko med češkoslovaško delegacijo in angleškimi finančniki.

Streljanje na madžarsko-ukrajinski meji

Chust, 14. dec. AA. ČTK.: Tiskovni urad podkarpatske vlade objavlja: Včeraj popoldne je šest madžarskih teroristov na demarkacijski črti med Verbovcem in Olešnikom napadlo češkoslovaško patrolo treh vojakov. Napadalci so streljali iz pušk in metali ročne granate. Bili pa so ubiti. Na našem ozemlju pa smo našli nato orožje madžarske izdelave. Na Češkoslovaški strani ni bil nikdo mrtev ali ranjen.

Czaky—Chvalkovsky v Berlinu

Berlin, 14. dec. c. Danes so uradno objavili, da bosta madžarski zunanji minister grof Czaky in češkoslovaški zunanji minister Chvalkovsky obiskala Berlin šele v začetku prihodnjega leta.

Drobne novice

Bukarešt, 14. dec. b. Danes je bila pod predsedstvom kralja Karla seja vlade, na kateri je bil ugotovljen program bodočega dela.

Helsinki, 14. dec. b. Tu so aretirali 20 finskih ribičev, za katere so ugotovili, da so bili v službi ruske vohunske službe. Vsi so dajali Sovjetom podatke o vojski in o gospodarskih razmerah Finske.

Los Angeles, 14. dec. b. Tu je policija aretirala dva Rusa zaradi vohunjenja v korist Sovjetske Rusije. Oba sta se zelo močno zanimala za moč ameriškega brodovja. Oblast je zahtevala za vsakega po 25.000 dolarjev kavcije ter jima dovolila, da se branita iz svobode.

Pariz, 14. dec. c. Žena generala Skoblina, pevka Plevickaja, je bila danes pred pariškim porotnim sodiščem obsojena na 20 let robije in 10 let izgona iz Francije. Porotniki so vsa vprašanja o sodelovanju Plevickaje pri ugrabitvi generala Milerja in njegove smrti odgovorili pritrdilno.

Pariz, 14. dec. b. Govori se, da bo belgijski kralj Leopold koncem meseca januarja, ali pa v začetku februarja uradno obiskal Pariz, kjer bo imel važna pogajanja o francosko-belgijskih odnosih.

Rim, 14. dec. AA. Stefani: V zvezi z informacijami, ki se nanašajo na povečanje vojaških kreditov, pojasnjujejo tukaj, da je kredit 10 milijard lir, ki je vnešen v proračun za oboroževanje, razdeljen v nekoliko skupin. Prva tranša 2,640.000 lir pride v redni proračun za finančno leto 1939-40 ter znašajo po tem takem celotni stroški za vojsko, mornarico in letalstvo približno 8 milijard in 275 milijonov lir.

Bivši minister Polak nenadoma umrl

Belgrad, 14. dec. m. V zvezi kmečkih zadrug v Frankopanovi ulici je nenadoma umrl bivši minister Franjo Polak. Pokojnik je bil prvič minister v vladi pokojnega Stojana Protiča, pozneje pa tudi v vladi Ljube Davidoviča.

Vzorna slovenska občina

Med vzorne slovenske občine spada brez dvoma tudi občina Sela-Šumberk v novomeškem okraju. Ta hribovska občina, sicer revna, pa zavedna, ima vpisanih 150 volivcev. Od teh 150 vpisanih mož in fantov je v nedeljo šlo na volišče 144 volivcev, ki so vsi kot en mož oddali svoje glasove listi JRZ in svojemu okrajnemu kandidatu dr. Kulovcu.

Občin pa, ki je v njih le nekaj malega ljudi na volišču glasovalo za kakega drugega kandidata, drugače pa so vsi soglasno glasovali za slovensko listo dr. Koroščevega zaupanja, takih občin je pa na Slovenskem vse polno. In tukaj si nihče ne drzne govoriti o kakih potvorjenih izidih!

Belgrajske novice

Belgrad, 14. dec m. Na plenarni seji je belgrajska trgovinska zbornica sklenila zgraditi moderen vajenški dom. V ta namen je odobrila kredit 500.000 din.

Belgrad, 14. dec m. Današnje »Službene novine« objavljajo uredbo, s katero se spreminja in dopolnjuje zakon o opojnih drogah od 30. novembra 1931.

Belgrad, 14. dec. AA. Danes dopoldne je dopotoval iz Splita v Belgrad minister za telesno vzgojo naroda Ante Maštrovič, ki je bil izvoljen za narodnega poslanca v okraju Makarska. Pred odhodom iz Splita so ministra Maštroviča prisrčno pozdravili številni njegovi prijatelji in strankarski pristaši.

Osebne novice

Belgrad, 14. dec. m. Napredovali so za tehničnega svetnika 4. skup. 2. stop. pri Higijenskem zavodu v Ljubljani inž. Stojan Guzelj; v 5. skup. za primarnega zdravnika v državni bolnišnici v Ljubljani dr. Sabina Praprotnik; za zdravstvenega svetnika pri okr. načelstvu v Krškem dr. Drago Vidmar; z odlokom prosvetnega ministra je upokojena učiteljica Marija Laznik v Hrastniku.

Povečanje naših bolnišnic

Banovina je letos najela pri SUZOR-ju v Zagrebu posojilo v znesku 43 milijonov dinarjev za modernizacijo in razširitev banovinskih bolnišnic v Sloveniji. Ker bodo v kratkem prva denarna sredstva iz tega posojila dana banovini na razpolago, je te dni potrdil **g. ban dr. Marko Natlačen osnovanje posebne tehnične sekcije za modernizacijo in razširitev bolnišnic.** Sekcija za modernizacijo bolnišnic je dodeljena tehničnemu oddelku banske uprave in bo v zimskih mesecih pripravila vse potrebne osnutke, načrte in preračune, potrebne za modernizacijo bolnišnic iz 43 milijonskega posojila. Najprej bo prišla na vrsto dograditev mariborske bolnišnice, kateri bodo dogradili veliki paviljon za štiri oddelke, ki je v surovem že zgrajen. Prav tako bodo zgradili za mariborsko bolnišnico še porodnišnico in nekaj gospodarskih poslopij. Za tem bodo prišle na vrsto adaptacije bolnišnic v Slovenjgradcu, v Brežicah in Novem mestu, kakor tudi nova banovinska bolnišnica v Murski Soboti. Ker bo posojilo izplačano v treh letih, bo tehnična sekcija za modernizacijo bolnišnic poslovala najmanj tri leta, za nadalje pa bo imela še obilo dela pri pripravi načrtov za adaptacijo drugih banovinskih bolnišnic in zgradbe novih banovinskih bolnišnic v drugi triletki.

Prav posebno pa je razveseljivo dejstvo, da se je tudi vprašanje dograditve kirurgičnega paviljona državne bolnišnice v Ljubljani premaknilo z mrtve točke. Paviljon je na zunaj dograjen in čaka že dve leti na notranjo ureditev in opremo. Njegova ureditev bo pomenila izredno razbremenitev kirurgičnega oddelka, ki je najbolj prenapolnjen in ki je v ljubljanski bolnišnici tisti, ki prevzema skoraj polovico vseh bolnikov, ki se zatečejo v ljubljansko bolnišnico. Kaj to pomeni, bomo razumeli, če upoštevamo, da je ljubljanska bolnišnica lani sprejela nad 30.000 bolnikov, letos pa bo lanski rekord še zvišala za par tisoč bolnikov. Za popolno dograditev in ureditev kirurgičnega paviljona manjka še okoli 3 milijone dinarjev in pred nedavnim je **minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Dragiša Cvetković obljubil, da bo poskrbel, da bodo v najkrajšem času dana sredstva, potrebna za popolno dograditev in notranjo ureditev paviljona.** V nekaj mesecih pa bo tudi že mogoče dobiti denar za opremo paviljona, tako da bo kirurgični paviljon prihodnje leto popolnoma urejen. V imenu bolnikov in zdravnikov se g. ministru za to razumevanje zahvaljujemo, saj je kirurgični paviljon državne bolnišnice res edino javno delo, ki na svojo dograditev pod nobenim pogojem ne sme prav nič več čakati.

ZZD priborila delavcem 100.000 dinarjev

Poročali smo že, da so delavci v tovarni Lepenke dr. **Pergerja** v Mislinjah stoodstotno organizirani v Zvezi združenih delavcev, kateri se imajo zahvaliti, da so njihovi delovni pogoji urejeni s kolektivno pogodbo. Ta kolektivna pogodba je po zaslugi ZZD za delavstvo ugodna, vendar so bile v njej določene delavske plače, ker so se med tem cene znatno dvignile, za sedanje razmere prenizke.

ZZD je zaradi tega že delj časa vodila akcijo za zvišanje plač in ni popustila, čeprav ni mogla in ni smela iskati pomoči pri Delavski zbornici. Kljub prvotnemu odporu podjetja ZZD ni popustila, temveč je zahtevala, da se skliče za v torek, dne 13. t. m., ponovna poravnalna razprava.

Razpravo, ki je bila na okrajnem načelstvu v Slovenj Gradcu, je vodil g. pol. upravni pristav **Stadler** Janko. Podjetje so zastopali tovarnar g. dr. **Perger,** g. ravnatelj **Westenik** in uradnik podjetja g. **Jaš,** delavstvo pa je zastopal za centralo ZZD strokovni tajnik g. **Luzar,** za podružnico njen predsednik ter vseh 6 obratnih zaupnikov. Razprave se je udeležil tudi novoizvoljeni narodni poslanec za okraj Slovenj Gradec g. **Theuerschuh.**

ZZD je s svojo doslednostjo in vztrajnostjo dosegla popoln uspeh in je prišlo na razpravi do **sporazuma,** po katerem so se delavske plače nanovo določile in se je končno tudi g. tovarnar dr. **Perger** izkazal kot socialno čuteč človek. Sporazum tvori dodatek h kolektivni pogodbi in pomeni za delavstvo **zopetno zvišanje plač za 10%,** kar znaša za prizadeto delavstvo **čez 100.000 din letno.**

Delavstvo je s tem uspehom zelo zadovoljno in se je zahvalilo g. podjetniku za njegovo uvidevnost, posebno zadovoljstvo pa je izrazilo novo izvoljenemu poslancu g. **Theuerschuhu,** ki je s svojim prizadevanjem takoj po izvolitvi dokazal, da ga je treba res smatrati za zastopnika delavskega stanu našega naroda in da hoče ščititi interese delavstva, ki ga je izvolilo. ZZD je lahko ponosna na svoj uspeh in je s svojo doslednostjo dokazala, da je prava zaščitnica interesov slovenskega delavstva.

Volivni izidi po državi

Po telefonskem poročilu AA. priobčujemo še sledeče rezultate iz naslednjih banovin:

Savska banovina

V savski banovini je JRZ dobila pri nedeljskih državnozborskih volitvah absolutno večino v tehle okrajih: gračački, donjelapački, korenički, okraj Vrginjmost, glinski, Kostanjice, Grubišno polje, okučanski , pakraški in Vukovar.

Okraj Brinje: JRZ 1270, Maček 3204, Ljotič 0,
Okraj Gospić: JRZ 3623, Maček 4233, Ljotić 1.
Okraj Gračac: JRZ 3426, Maček 2076, Ljotić 11.
Okraj Donji Lapac: JRZ 2673, Maček 774, Ljotić 0.
Okraj korenički: JRZ — **Dušan Letica** 1790, Maček: **Adam Pribičević** 1137, Ljotić 1.
Okraj Otočac: JRZ 3800, Maček 4984, Ljotić 2.
Okraj perušički: JRZ 417, Maček 5043, Ljotić 0.
Okraj rabski: JRZ 694, Maček 2839, Ljotić 0.
Okraj senjski: JRZ 79, Maček 3166, Ljotić 0.
Okraj udbinski: JRZ 769, Maček 1286, Ljotić 0.
Okraj vojnički: JRZ 3658, Maček 4796, Ljotić 14.
okraj vrbovski: JRZ 733, Maček 3179, Ljotić 1.
Okraj Delnice: JRZ 134, Maček 4517, Ljotić 3.
Okraj kastalski: JRZ — **Luka Kostrenčić** 422, Maček 1707, Ljotić 27.
Okraj krški: JRZ 754, Maček 3770, Ljotić 49.
Okraj novljanski: JRZ 113, Maček 1565, Ljotič 1.
Okraj Ogulin: JRZ 3342, Maček 6784, Ljotić 14.
Okraj slunjski: JRZ 4615, dr. Maček 5684, Ljotić 8.
Okraj sušaški: JRZ 1521, dr. Maček 6652, Ljotič 201.
Okraj Crikvenica: JRZ — **Luka Kostrenčić** 216, Maček 2190, Ljotić 10.
Okraj kabarski: JRZ 167, dr. Maček 1468, Ljotić 0.
Okraj velikogorički: JRZ 5, Maček 10.424, Ljotić 0.
Okraj Vrginjmost: JRZ 4143, Maček 3951, Ljotić 1.
Okraj drinski: JRZ 5123, dr. Maček 5014, Ljotić 36.
Okraj dugoselski: JRZ 24, dr. Maček 6179, Ljotić 0.
Okraj jastrebarski: JRZ 192, dr. Maček 8843, Ljotić 0.
Okraj karlovački: JRZ 487, dr. Maček 16.229, Ljotić 0.
Okraj kostajnički: JRZ 4156, dr. Maček 3039, Ljotić 704.
Okraj poturinski: JRZ 3173, dr. Maček 6582, Ljotić 137.
Okraj pisarovinski: JRZ 2, dr. Maček 4249, Ljotić 0.
Okraj samoborski: JRZ 6, dr. Maček 7496, Ljotić 0.
Okraj Sv. Ivan Zenina: JRZ 22, Maček 10.522, Ljotić 0.
Okraj Sisak: JRZ 692, Maček — dr. **Ljudevit Auer** 10.025, Ljotić 0.
Okraj varaždinski: JRZ 380, dr. Maček 14.524, Ljotić 0.
Okraj donjestubiški: JRZ 23, dr. Maček 11.083, Ljotić 5.
Okraj zlatarski: JRZ 14, dr. Maček 13,282, Ljotić 0.
Okraj ivanečki: JRZ 60, dr. Maček 11.109, Ljotić 0.
Okraj klanječki: JRZ 16, Maček 7614, Ljotić 0.
Okraj krapinski: JRZ 34, Maček 8632, Ljotić 0.
Okraj Ludbreg: JRZ 453, Maček 7704, Ljotić 0.
Okraj Novi Marof: JRZ 5, dr. Maček 9757, Ljotić 0.
Okraj Predraga: JRZ 9, Maček 8425, Ljotić 10.
Okraj preloški: JRZ **dr. Lavoslav Hanžek** 711, Maček 8146, Ljotić 3.
Okraj čabarski: JRZ 803, Maček 8401, Ljotić 11.
Okraj Belovar: JRZ 3157, dr. Maček 16.098, Ljotić 14.
Okraj Garešnica: JRZ 1865, Maček — Večeslav **Wilder** 5697, Ljotić 5.
Okraj Grubišno polje: JRZ 3305, Maček — Večeslav Wilder 2380, Ljotić 0.
Okraj Djurdjevci: JRZ 219, dr. Maček 14.009, Ljotić 1.
Okraj Koprivnica: JRZ 1618, Maček 12.444, Ljotić 12.
Okraj križevski: JRZ **(dr. Lavoslav Hanžek)** 520, Maček 16.819, Ljotić 0.
Okraj kotinski: JRZ 453, Maček 6363, Ljotić 3.
Okraj čazmanski: JRZ 140, dr. Maček 10.173, Ljotić 0.
Okraj Brod: JRZ 2555, Maček 14.092, Ljotić 29.
Okraj Vinkovci: JRZ 2670, dr. Maček 8999, Ljotić 51.
Okraj Daruvar: JRZ 2583, dr. Maček 4410, Ljotić 172.
Okraj županski: JRZ 360, dr. Maček 8374, Ljotić 22.
Okraj novogradiški: JRZ 600, dr. Maček 9492, Ljotić 2.
Okraj Novski: JRZ 831, Maček 4905, Ljotić 225.
Okraj okučanski: JRZ 2533, dr. Maček 1994, Ljotić 56.
Okraj Pakrac: JRZ 4161, Maček 3932, Ljotić 6.
Okraj Požega: JRZ 1931, dr. Maček 11.406, Ljotić 0.
Okraj Valpovo: JRZ 685, Maček 5320, Ljotić 1.
Okraj Virovitica: JRZ 2911, dr. Maček 8583, Ljotić 15.
Okraj Vukovar: JRZ 6431, dr. Maček 4505, Ljotić 181.
Okraj Donji Miholjac: JRZ 1461, dr. Maček 5034, Ljotić 22.
Okraj Djakovo: JRZ 2250, dr. Maček 9230, Ljotić 0.
Okraj našički: JRZ 2138, dr. Maček 7960, Ljotić 43.
Okraj Osijek: JRZ **(Nikola Kabalin - Djura Jankovi)** 4552, Maček 9512, Ljotić 540.
Okraj Slatina: JRZ 3473, Maček 5888, Ljotić 3.
Mesto Zagreb: (JRZ Nikola **Kabalin,** Dragutin Grgić, Dragutin Domainko, Franjo Kukuljević-Sikstinski) 4128.
Maček: (Avgust Košutić, dr. Josip Rebarski, Miljutin Mayer, Alojzij Pečnik, dr. Svetozar Ivković, Jurij Gašparec, Slavkosko Hennić in Ilija Bogdanović) 50.083.
Ljotić: (dr. Zdravko Lenica, Aleksander Bušljeta, Ante Češljarević in Sava Sučević) 87.
Skupno 54.298.
Okraj Zagreb: (enotna JRZ: dr. Jože Marjetić 103 — Franjo Hodko 9), JRZ 112.
Maček: (Franjo Malčič) 18.040.
Ljotić: (Pavle Radekić) 1.
Skupno 18.153.

Donavska banovina

V donavski banovini je JRZ dobila absolutno večino v okrajih: apatinskem, batinskem, dardjanskem, kulskem, odžackom, samoborskem, mesto Novi Sad, mesto Subotica, žabljanskem, novosadskem, palanaškem, senčanskem, Stari Bečej, Bečejmi Sent, iločkem, iriskem, mitroviškem, rumskem, sremsko-karlovaškem, staro-pazovskem, sidskem, alibunarskem, belocrkvanskem, velikobečkerečkem, velikokikindskem, jašatomiškem, kovačiškem, kovinskem, novokanjižkem, pančevskem, vračarskem, gročanskem, kolubarskem, kosmajskem, požarevškem, ramskem, kačarskem, kragujevskem, lepeniškem, moravskem, oraškem, takovskem.

Okraj apatinski: JRZ 8221, dr. Maček 1281, Ljotič 3.
Okraj batinski: JRZ 4615, dr. Maček 838, Ljotič 1.
Okraj Dardjanski: JRZ 7207, dr. Maček 536, Ljotič 13.
Okraj kulski: JRZ 10.166, dr. Maček 427, Ljotič 29.
Okraj odžački: JRZ 10.948, dr. Maček 438, Ljotič 41.
Okraj somborski: JRZ 20.629, Maček 1959, Ljotič 2.
Mesto Novi Sad: JRZ 8475, dr. Maček 2906, Ljotič 57.
Mesto Subotica: JRZ 8855, dr. Maček 7129, Ljotič 12.
Okraj žabaljski: JRZ 5798, dr. Maček 852, Ljotič 1.
Okraj novosadski: JRZ 10.395, Maček 1619, Ljotič 43.
Okraj palanački: JRZ 8918, dr. Maček 328, Ljotič 99.
Okraj senčanski: JRZ 17.646, dr. Maček 2112, Ljotič 3.
Okraj Stari Bečej: JRZ 11.519, dr. Maček 721, Ljotič 76.
Okraj titelski: JRZ 4848, dr. Maček 1455, Ljotič 3.
Okraj topolski: JRZ 12.099, dr. Maček 1217, Ljotič 2.
Okraj zemunski: JRZ 6741, dr. Maček 976, Ljotič 222.
Okraj Ilok: JRZ 4261, Maček 2044, Ljotič 70.
Okraj Irig: JRZ 3681, Maček 1758, Ljotič 18.
Okraj mitroviški: JRZ 5897, dr. Maček 3731, Ljotič 8.
Okraj Ruma: JRZ 7239, Maček 4509, Ljotič 46.
Okraj Sremski Karlovci: JRZ 5295, dr. Maček 1370, Ljotič 5.
Okraj Stara Pazova: JRZ 6491, Maček 3022, Ljotič 48.
Okraj Šid: JRZ 4196, Maček 3850, Ljoteč 2.
Okraj Ali Bunar: JRZ 8950, dr. Maček 522, Ljotič 157.
Okraj Bela Cerkev: JRZ 9099, Maček 1446, Ljotič 89.
Okraj Veliki Bečkerek: JRZ 14.563, dr. Maček 3303, Ljotič 196.
Okraj Velika Kikinda: JRZ 9071, dr. Maček 3875, Ljotič 4.
Okraj Vršac: JRZ 12.402, dr. Maček 1503, Ljotič 365.
Okraj Jašatomič: JRZ 5080, dr. Maček 4122, Ljotič 173.
Okraj kovačički: JRZ 7760, dr. Maček 3149, Ljotič 82.
Okraj Novi Bečej: JRZ 4140, dr. Maček 5848, Ljotič 80.
Okraj Nova Kaniža: JRZ 7197, Maček 1108, Ljotič 47.
Okraj Pančevo: JRZ 7437, dr. Maček 2900, Ljotič 13.
Okraj vračarski: JRZ 5439, dr. Maček 2252, Ljotič 144.
Okraj gročanski: JRZ 2972, dr. Maček 1739, Ljotič 986.
Okraj jaseniški: JRZ 4081, dr. Maček 1552, Ljotič 4747.
Okraj kolubarski: JRZ 3728, dr. Maček 2431, Ljotič 12.
Okraj kosmajski: JRZ 3356, dr. Maček 2358, Ljotič 35.
Okraj mladenovački: JRZ 3822, Maček 3275, Ljotič 589.
Okraj podunavski: JRZ 3311, dr. Maček 1852, Ljotič 5819.
Okraj požarevački: JRZ 8892, Maček 3995, Ljotič 1276.
Okraj posavski: JRZ 3690, dr. Maček 4057, Ljotič 9.
Okraj ramski: JRZ 5051, dr. Maček 2181, Ljotič 210.
Okraj gružanski: JRZ 4880, dr. Maček 5232, Ljotič 73.
Okraj kačarski: JRZ 3890, dr. Maček 1600, Ljotič 34.
Okraj kragujevački: JRZ 7362, Maček 5732, Ljotič 107.
Okraj moravski: JRZ 5078, dr. Maček 1965, Ljotič 36.
Okraj oplenački: JRZ 2788, dr. Maček 3097, Ljotič 408.
Okraj orašački: JRZ 1860, dr. Maček 5641, Ljotič 26.
Okraj igraški: JRZ 8005, dr. Maček 609, Ljotič 641.
Okraj takovski: JRZ 4308, dr. Maček 2005, Ljotič 30.

Primorska banovina

Okraj bekovački: JRZ 4277, Maček 7487, Ljotić 909.
Okraj biogradski: JRZ 816, ZO 6206, Ljotić 21.
Okraj brački: JRZ 506, ZO 3355, Ljotić 10.
Okraj kninski: JRZ 5963, ZO 7867, Ljotić 176.
Okraj korčulanski: JRZ 855, ZO 4040.
Okraj makarski: JRZ 916, ZO 4858, Ljotić 1.
Okraj Metković: JRZ 72, ZO 4169, Ljotić 1.
Okraj prečki: JRZ 319, ZO 4049, Ljotić 1.
Okraj sinjski: JRZ 2192, ZO 12.388, Ljotić 18.
Okraj Split: JRZ 2334, ZO 8386, Ljotić 58.
Okraj hvarski: JRZ 766, ZO 4325, Ljotić 218
Okraj bugojanski: JRZ 4185, ZO 6116, Ljotić 8.
Okraj konjiški: JRZ 4177- ZO 3390, Ljotić 1188.
Okraj livanski: JRZ 754, ZO 7467, Ljotić 138.
Okraj libuški: JRZ 545- ZO 11.244, Ljotić 1.
Okraj prozorski: JRZ 1214, ZO 1556, Ljotić 0.
Okraj stolački: JRZ 3129, ZO 6031, Ljotić 141.
Okraj Tomislavgrad: JRZ 425, ZO 6814, Ljotić 4.
Okraj imotski: JRZ 422, ZO 10.763, Ljotić 1.
Okraj splitski: JRZ 1617, ZO 18.423, Ljotić 27.
Okraj šibeniški: JRZ 3118, ZO 11.870, Ljotić 161.
Okraj mostarski: JRZ 3794, ZO 14.764, Ljotić 486.

Zmaga katoliških akademikov na filozofski fakulteti ljublj. univerze

Ljubljana, 14. decembra.

Danes je bil na ljubljanski univerzi občni zbor vseh slušateljev filozofske fakultete. Po prečitanju revizijskega poročila, ki je dalo dosedanjemu predsedniku (tudi iz katoliških vrst) razrešnico s pohvalo, sta bili postavljeni dve listi: lista katoliških akademikov in lista »združene opozicije«. In zmagala je lista katoliških akademikov. Čestitamo!

»Dobrudža 1916«

(Izjava vojnih dobrovoljcev)

»Dobrudža 1916« je kot dramatično delo našega tovariša in dobrudžanskega vojnega prostovoljca Pavla Golie dosegla v celoti svoj namen, ko je na odru prikazala, zakaj in kako so v svetovni vojni na ruski fronti prebegli Slovenci, Hrvati in Srbi v Rusijo ter stopili v vojne prostovoljce. Bili so to oni Jugoslovani, ki so trdno in odločno sklenili, da se bodo v vrstah srbske armade kot vojni prostovoljci borili proti tlačiteljem za naše narodno osvobojenje in zedinjenje, pripravljeni žrtvovati vse in tudi srčno kri za dosego končne zmage našega narodnega in državnega ideala. Pri tem ugotavljamo, da naše narodno gledališče nikdar ni moglo proslaviti državnega praznika narodnega zedinjenja z delom, ki bi bilo v zvezi z ustvarjanjem Jugoslavije, ker do Golieve »Dobrudže 1916« takega dela doslej v naši domači književnosti še nismo imeli, razen kratkega igrokaza: »Tako je bilo!«, ki ga je napisal tudi vojni prostovoljec naš tovariš R. Paulin. Značilno je, da so se morali po 20 letih obstanka naše države vojni prostovoljci sami javiti po dveh svojih tovariših z odrskimi deli. Tako »Dobrudža 1916« realistično slika vesele in žalostne dogodke iz življenja vojnih prostovoljcev v Rusiji, poudarja pa pri tem zgodovinsko važne momente, ki pričajo, da so v borbah v Dobrudži sodelovali tudi Slovenci in so prav ti dobrovoljci prvi primer slovenskega oboroženega odpora proti tlačiteljem za dosego jugoslovanske državne samostojnosti. Razen tega je avtor v svojem delu prikazal, kako so se v Dobrudži v vrstah prostovoljske divizije borili poleg Slovencev, Hrvatov in Srbov tudi Čehi, Slovaki in Rusi ter skupno z Jugoslovani predstavljali slovansko solidarnost v borbi proti germanskemu imperializmu. O junaških borbah vojnih prostovoljcev v Dobrudži so pisali ruski, romunski, ameriški in drugi zavezniški časopisi, in celo Nemci so v službenih poročilih priznavali hrabrost, neverjetno vztrajnost in požrtvovanje vojnih prostovoljcev. Zato je zaključna scena, ko Nemci dajejo v boju padlim prostovoljcem čast in spoštovanje, vojaško in zgodovinsko povsem utemeljena, obenem je pa ta scena tudi dobra pobuda za one, ki še do danes niso smatrali za potrebno, da bi dali prostovoljcem zasluženo priznanje. Poleg tega pa zaključna scena dovolj jasno priča, da more sovražnik, pa naj bo kakršenkoli, le preko mrtvih trupel naprej. Tako je bilo in tudi bo, če bo zopet treba. Zato je očitek, da se je avtor v zaključni sceni »poklonil vsem možnostim, ki jih v svojih nedrih krije neznana bodočnost«, povsem neosnovana, kar lahko spozna vsak, ki ljubi objektivnost in ne potvarja zgodovinske resnice. Zato iskreno želimo, da bi naši pisatelji in pesniki že vendar pričeli globlje posegati v ta še skoraj nenačeti vir lepote, mučeništva, možatosti, junaštva in moralne veličine.

Okrajna organizacija zveze vojnih prostovoljcev kraljevine Jugoslavije v Ljubljani.

Naš novi podlistek

Z današnjim dnem začnemo priobčevati v lepem prevodu Janeza Puclja roman znane koroške pisateljice Dolores Viser »Der Gurnitzer« pod naslovom

Podkrnoški gospod

Svoj čas smo priobčevali tudi v našem podlistku njeno povest »Pevček«, ki je bila našim bralcem zelo všeč ter je izšla tudi knjižno v Ljudski knjižnici. Letos je izšla tudi v češčini ter je pri zadnji anketi prišla tudi v vrsto tistih knjig, ki so bile priznanim osebnostim v tem letu najbolj všeč. Toda roman »Podkrnoški gospod« bo pa nedvomno našel še več priznanja med našo javnostjo ne samo zaradi lepega pripovedovanja, temveč tudi zato, ker se dejanje godi na slovenskem Koroškem v davnih dneh, ko je naša kri bila številnejša in močnejša. »Podkrnoški gospod« je zgodovina našega rodu na Koroškem, ki ga je sicer opisala katoliška nemška pisateljica, v kateri pa se menda pretaka tudi nekaj slovenske krvi in ki se je v bit in značaj našega naroda znala popolnoma včutiti. Podkrnoški gospod prošt je priproste kmečke matere sin, ki se po svoji brihtnosti povzdigne do visoke cerkvene in svetne moči v času, ko deželo pustoši Turek. V povesti, ki vsebuje zgodbo življenj, nihajočih med nežno ljubeznijo in neukročenimi nagoni ter najvišjimi dvigi duše, veje vseskozi duh slovenskega naroda in njegove krvi ter opoj in čar naše koroške zemlje. To je prav za prav drama možate slovenske duše in močne materinske ljubezni slovenske žene.

6500 sezonskih delavcev se je vrnilo

Maribor, 13. decembra.

Pred dvema tednoma je prispel v Maribor prvi transport sezonskih delavcev, ki se vračajo iz Nemčije v domovino. Od tedaj prihaja skoraj vsako noč kakšen transport, v katerem je po 1000 in še več ljudi. Pripeljejo se s posebnimi vlaki do Maribora, od koder nadaljujejo potem potovanje z rednimi vlaki na svoje domove, največ v Prekmurje, deloma pa tudi v Vojvodino in Slavonijo. Dosedaj je prišlo že šest transportov, s katerimi se je vrnilo vsega skupaj 6500 ljudi. V pretečeni noči je prispel zadnji večji transport. Ostanek — še kakšnih 2500 ljudi, se bo vrnilo v manjših skupinah. Transporti prihajajo v Maribor vedno v poznih nočnih urah, navadno po polnoči. Odprava tolikega števila ljudi v njihove domače občine je združena z velikimi težavami V nekaj urah je treba nad 1000 ljudi razkužiti, jim urediti formalnosti s potnimi listi, jim oskrbeti vozovnice za četrtinsko vožnjo v domač kraj ter jim menjati tujo valuto, ki jo prinesejo s seboj. Pri tem poslu sodeluje osebje tukajšnje Borze dela, obmejne policije, desinfektorji mestne občine in obeh okrajnih glavarstev ter mariborske podružnice Putnika. Vsa procedura se vrši kakor na tekočem traku v prostorih kolodvorske carinarnice. Ljudje izstopajo iz vagonov, prihajajo k desinfektorjem, ki jim izperejo z razkužilom čevlje in obleko, ker prihajajo večinoma iz krajev, ki so okuženi z slinavko in parkljevko, potem pasirajo obmejno kontrolo, menjalnico in na koncu jim izroče uradniki Borze dela objave in vozovnice za četrtinsko vožnjo. Tako je mogoče v teku dobrih treh ur odpraviti ves transport, da zamorejo ljudje že z jutranjimi vlaki nadaljevati pot domov.

Izredno napeta kriminalna drama!
Svetislav Petrović in Sybilla Schmitz v gl. vlogah
Glavna priča
Film senzacijonalnih zapletljajev, presenečenj in misterijoznih dejanj! Film umetniške kvalitete, film ljubavne romantike, film krasnih naravnih posnetkov. Film, ki Vam bo izredno ugajal, ki ga boste dolgo pomnili!
Danes ob 16., 19., 21. uri.
KINO UNION Telefon 22-21

Hrsno se boste zabavali! Uživali boste alpske lepote in od srca se boste nasmejali tisočerim konfliktom v filmu
Trojica v snegu
Lažni milijonar — Frank Morgan, Mary Astor, Robert Young
KINO MATICA 21-24 Danes ob 16., 19. in 21. uri

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 15. decembra: Kristina, mučenica.
Petek, 16. decembra: Kvatre, Albina, Evzebij.

Novi grobovi

† **Pri Sv. Urhu pri Ptuju** je v torek 13. decembra umrl daleč naokoli znani posestnik g. Al. Hameršak, ki si je za prosvetno in gospodarsko življenje svoje domače fare pridobil obilno zaslug. Bil je soustanovitelj in nato dolgoletni tajnik domače posojilnice, predsednik gradbenega odbora, ki je zidal društveni dom. Pred mnogimi leti je ustanovil bralno društvo, katerega predsednik je bil vse do zadnjega. Z velikim veseljem je sodeloval tudi v verskih organizacijah in je zato tudi s takim veseljem sam postavil evharistični križ. Po svojem političnem prepričanju je bil vedno zvest pristaš dr. Korošca in borec za njegovo stranko. Bil je predsednik prejšnje krajevne organizacije SLS, sedanja organizacija JRZ pa je v njem imela močnega podpornika in dobrega svetovalca. Pogreb pokojnika bo v petek dopoldne iz domače hiše na farno pokopališče. Naj rajnemu sveti večna luč, sorodnikom, zlasti sinu Vinku, magistratnemu uradniku v Mariboru, naše sožalje!

Osebne novice

= **Imenovana** je Anica Brišnik, banovinska dnevničarka, za banovinsko uradniško pripravnico na prosvetnem oddelku kr. banske uprave v Ljubljani.

KINO SLOGA, telefon 27-30
Ob 16., 19. in 21. uri
Charlie Chan na dirkah
Dodatek: R. Wagner „Tannhäuser", uvertura

— **Opozorilo splavarjem na Savi!** Pri popravilih mostu za cesto čez Savo pri Zagrebu zabijajo sedaj med odprtinami mostu pilote za montažni brod. Zaradi tega so odprtine mosta med kamenitimi stebri-oporniki zatrpane deloma s piloti in z napravami za zabijanje pilotov. Plovne odprtine mosta so poleg tega še za splave nevarne takrat, kadar vodostaj Save kaže pod ničlo merila. V tem primeru gledajo iz vode tudi ostanki stare pilotaže, ki je bila požagana, potem ko je bil most dograjen. Zaradi vsega tega pa je splavarjenje pod mostom sedaj precej nevarno. Da se preprečijo nesreče, je 500 m od mosta proti toku postavljena rdeče-bela plošča, ki opozarja splavarje, naj zlasti pri nizkem vodnem stanju ustavijo splav. V vseh primerih, v katerih kaže vodostaj vodno stanje pod ničlo, pa je brezpogojno potrebno, da splavarji ustavijo splav in da se osebno prepričajo, kakšne so razmere pri savskem mostu in kako bo mogoče ravnati s splavom, da bo splaval brez nesreče naprej. Poleg tega je približno 30 m nad mostom označeno prehodno mesto z dvema na vrvi obešenima rdečima in belima znakoma. Le med tema znakoma je možen prehod za splave.

— **Za Miklavža in božičnico slepih otrok so** darovali: zdravnik dr. Michelitsch iz Velikih Lašč 200 din, gg. Valentin Battelino, Joško in Jožica Schubert in Delniška družba pivovarne »Union« po 100 din; podjetja: American motors, Henrik Battelino, inž. Dukič, Gregorc, Kolinska tovarna, Antonika Gutnik ter Čop Srečko po 50 din, tvrdka Venceslav Breznik 25 din, gg. Antlogar Jakob, Ivan Bricelj, Anton Galle, dr. Grosman, Ivan Javornik, dr. Adolf Kajzer po 20 din; Andrej Čekada 15 din, Rudolf Juvan, Feliks Moskovič in dr. Lagar po 10 din; tovarna Dragotin Hribar pa je poslala lepo darilo v blagu. Vsem plemenitim darovalcem se v imenu slepe mladine iskreno zahvaljuje uprava zavoda za slepo deco v Kočevju. Darujte v podporni sklad za slepe otroke! Številka čekovnega računa je 10.190.

— **Uredba o vojnih invalidih.** »Tipografija«, grafično-nakladni zavod d. d. v Zagrebu, Preradovičev trg 9, je izdala v posebni brošuri, ki obsega 94 strani »Uredbo o ratnim invalidima i ostalim vojnim žrtvama«. Brošura velja 10 din.

— **»Dvajset najlepših božičnih pesmi«, je naslov** zbirki kompozicij, ki jo je izdal in založil frančiškanski samostan v Ljubljani. Ta zbirka obsega deloma narodne stare, deloma nove, ki so uglasbene v narodnem stilu. Nekaj pesmic je uporabnih za zbor, vse pa so odmerjene za otroško cerkveno petje. Zato to zbirko zlasti toplo priporočamo upraviteljstvom šol, voditeljem Marijinih vrtcev, Križarjev in Klaric. Cena je 10 din. Naroča se pri predstojništvu frančiškanskega samostana v Ljubljani, Marijin trg 4.

— **V Službenem listu** kraljevske banske uprave dravske banovine od 14. t. m. je objavljena »Naredba o programu in načinu opravljanja strokovnih izpitov pri bratovskih skladnicah«, dalje »Pravilnik o zameni dolžniških listin z novimi obveznicami«, »Sprememba obrazca atesta za kontrolo semenja kulturnih rastlin«, »Odkupne cene oljnatega semenja letine 1939.«, »Seznam uprav javne službe za posredovanje dela: javnih borz dela, njihovih podružnic, ekspozitur in poverjeništev«, »Bernska konvencija za zaščito literarnih in umetniških del. — Uporaba na Sarawak in brit. Severni Borneo«, »Mednarodna konvencija o pobijanju ponarejevanja denarja. — Pristop Brazilije« in »Telefonski promet z Italijo«.

— **Pri zaprtju,** motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne **»Franz-Josef« grenčice.**

— **Novi knjigi.** V založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani sta izšli: Konči Ahačič, Trijetički, mladinska knjiga s slikami. Knjiga ima 117 strani, barvast ovitek in stane vezana 18 din, ter šolska učna knjiga: Blagoznanstvo za pouk o obrti in industriji v tretjem razredu obrtno-industrijskih meščanskih šol. Sestavil Anton Kump. (Odobrena od ministrstva prosvete v Belgradu z odlokom IV. štev. 18495 z dne 13. 10. 1938.) Cena vezani knjigi 36 din.

— **V Gorico—Trst,** božični 4 dnevni avtoizlet po Vipavski dolini, od 24. do 27. decembra, priredi »Putnik« po željah naših članov. Kdor se želi pridružiti naši skupini, naj se takoj priglasi za brezplačna navodila na naslov: »Družina božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17, ali tudi: Putnik, »Družinska skupina«, Ljubljana.

— **Zveza za tujski promet v Sloveniji** je za božične praznike pripravila izlete za Split, Dubrovnik, Sarajevo, Trst, Gorico in Idrijo ter Pariz in Nico. Prijave sprejemajo vse biljetarne Putnika najkasneje do 19. decembra ob 10 dopoldne.

— **Preureditev proge Sunja—Bihač v glavno progo.** Generalno ravnateljstvo državnhi železnic je obvestilo Trgovsko-industrijsko zbornico v Splitu, da bo do otvoritve nove železniške proge Bihač—Knič preuredila sedanjo progo Sunja—Bihač v glavno progo. Stroški bodo znašali 38 milijonov dinarjev.

— **Angleška križarka v Dubrovniku.** Pretekli ponedeljek je priplula v dubrovniško pristanišče angleška križarka »Aretusa«. Na križarki je kontradmiral Wells, 20 častnikov in 450 mož posadke. Že prvi dan prihoda so bili izmenjani uradni obiski, v torek je bila v mornariški vojni akademiji večerja, včeraj pa v Častniškem domu čajanka. Mnogi angleški častniki in mornarji so si že prva dva dni ogledali dubrovniško okolico. Za angleške častnike bodo organizirali lov v Hercegovini. Angleška križarka bo ostala v dubrovniškem pristanišču devet dni. To je nova vojna ladja najmodernejšega tipa, zgrajena 1934.

— **Roparja v ženski obleki.** Iz Čakovca poročajo: Ko se je vračal proti svojemu domu v Cirkovce krojač Tomo Rus, ki je zaposlen v Zagrebu, sta ga na cesti napadla dva roparja, oblečena v žensko obleko. V začetku je Rus mislil, da ga hočeta neki vaški ženski prestrašiti, med borbo pa se je prepričal, da gre za v žensko obleko preoblečena roparja. Roparja sta Rusa privezala k drevesu in mu preiskala žepe. Pri njem sta našla 7000 din. Rus je ostal zvezan od 6 do 9 zvečer, ko so ga neki mimoidoči našli in razvezali. Orožniki zasledujejo zločinca.

— **Cela družina zastrupljena.** V vasi Humi Lišane pri Mostarju se je zastrupila vsa družina Murata Marića, in sicer Murat, njegova žena in trije otroci. Jedli so kruh, ki je bil zamešen iz zastrupljene moke, in pri vseh so se pokazali znaki blaznosti. Znaki te čudne bolezni so: razširjenje zenice pri vseh, zaspanost, krvave oči, gledajo kakor pravi norci in se tresejo po vsem telesu. Zdravnik je vzel kos kruha, od katerega so se po zatrdilu sosedov zastrupili, in ga poslal Hihienskemu zavodu v analizo. Zanimivo je, da so zastrupljeni člani družine čez čas prišli k zavesti, ko pa so spet zavžili kos kruha, so vnovič kazali znake blaznosti.

— **Nevarna vlomilska tolpa odkrita.** V Splitu so v eni zadnjih noči vlomilci nažagali blagajno pomorske agencije Banac in Rusko ter odnesli 12.000 din. Policiji, ki je takoj nastopila, se je posrečilo priti na sled nevarni vlomilski tolpi, ki je zadnji čas zagrešila več vlomov v Splitu in okolici. Ugotovljeno je, da je ta tolpa vlomila v Kaštel Kambelovcu v hišo bratovščine presvetega Zakramenta, odkoder so odnesli zlata in srebra v vrednosti okrog 100.000 din. Dalje je ta tolpa vlomila v pošto v Drnišu, kjer je odnesla 50.000 din. Policija je aretirala enega člana te tolpe, tri pa še zasleduje. Vsi štirje so doma iz tržaške okolice.

— **Drzen roparski napad na mlado ženo.** V stanovanje 20-letne Anice Nagy v Vinkovcih, ki je spala sama s svojim 2-letnim otrokom, so okrog polnoči vdrli skozi dvoriščno okno trije maskirani roparji. Prestrašeni Anici so takoj zvezali roke in noge, čez glavo so ji vrgli odejo in ji zagrozili s smrtjo, če bi samo zinila. Nato so premetali celo stanovanje in ker niso našli denarja, ki ga sploh ni bilo, so si naložili razne predmete v skupni vrednosti 1500 din in izginili skozi isto okno v noč. Anico so našli sosedje drugo jutro še zvezano. Mestna policija je že na sledu predrznim roparjem.

— **Odda se s 1. februarjem:** 1. mesarija s hlevom, klavnico in prodajalno v Žužemberku, mesečna stanarina 300 din. 2. Pritlična hiša s 3 prostori in prostornim vrtom na Senovem pri Rajhenburgu za mesečno stanarino 200 din. 3. Dvoriščna delavnica za malega obrtnika, čevljarja, krojača ali podobno za mesečno stanarino 200 din na Zaloški cesti 15 v Ljubljani. Poizve se v Ljubljani na Kongresnem trgu 2 v konzumu.

Ljubljana

l **Družba sv. Vincencija Pavelskega.** Ljubljanske in okoliške konference bodo imele prihodnjo nedeljo, t. j. 18. t. m., običajno četrtletno zborovanje v Marijanišču (Poljanska c. 28). Ob 6.45 bo sv. maša v marijaniški kapeli, ob pol 9 pa bo v gledališki dvorani zborovanje. Ker je na dnevnem redu važno poročilo, se vsi delavni udje imenovanih konferenc kar najnujnejše vabijo, da se sestanka polnoštevilno udeleže.

l **Sodobna slika Palestine** je naslov predavanju, katerega bo imel na XI. prosvetnem večeru g. univ. prof. dr. A. Snoj v petek, 16. decembra ob 8 v beli dvorani Uniona. Božični čas se približuje in s tem tudi raste zanimanje za tiste kraje, kjer je živel naš Gospod. Zato bo predavanje brezdvoma času primerno in zanimivo.

l **Slov. glasbeno društvo Ljubljana** ima drevi (četrtek) ob 8 nujno pevsko vajo. Vsi pevci in pevke točno!

l **Ustanova dr. Franceta Košmerlja,** odvetnika in univerzitetnega profesorja v Chikagu za gimnazijce in učence Tehniške srednje šole, višji oddelek, je razpisana. Natančni pogoji so razvidni iz razpisa na mestni deski in na deskah v vežah šolskih poslopij.

l **Razstavo G. A. Kos, Maleš, Gorše** v Jakopičevem paviljonu je obiskalo že prav lepo število poznavalcev in ljubiteljev umetnosti. Ker bo ta res kvalitetna razstava odprta le še do božičnih praznikov, priporočamo vsakomur, da si jo čimprej ogleda.

l **Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Mostah** ima drevi ob 8 v risalnici ljudske šole v Mostah svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Prosimo polnoštevilno in točno udeležbo. Odbor.

Ali že veste, da popolnoma
odprodajamo
Velemanufaktura **Lenasi & Gerkman, Ljubljana**
Kamgarn, sukno, damsko blago in svila. Poslužite se ugodnosti.

Gledališče

Drama: Četrtek, 15. dec.: »Brezov gaj«. Red Četrtek. — Petek, 16. dec.: »Potopljeni svet«. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol. Začetek ob 15. — Sobota, 17. dec.: »Dobrudža 1916.« Red B. — Nedelja, 18. dec.: »Brezov gaj«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Žene na Niskavouriju«. Izven Znižane cene od 20 din navzdol. — **Opera:** Četrtek, 15. dec.: »Roxy«. Red A. — Petek, 16. dec.: Zaprto. — Sobota, 17. dec.: »Ljubavni napoj (Kapljice za ljubezen)«. Red A. Gostovanje Christy Solarija. — Nedelja, 18. dec.: ob 15: »Roxy«. Izven. — Ob 20: »Gioconda«. Gostuje Vera Majdičeva. Izven.

Prireditve in zabave

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi v nedeljo, 18. decembra ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani »Božični večer« s pestrim sporedom. Na programu je med drugim pravljica v štirih slikah s prologom in epilogom »Kraljevič dvorni norček«, v režiji Milana Skrbinška in pa božični prizorček **»Čudežna cvetka«** v režiji Slavice Vencajzove. Otroci do šestega leta v spremstvu staršev vstopnine prosti.

Prosvetno društvo Ljubljana - mesto. Drevi ob 8 bo v Akademskem domu na Miklošičevi cesti drugi prosvetni večer. Na sporedu je petje, deklamacija, muzikalne točke in govor društvenega predsednika g. dr. Josipa Voršiča.

Na interni produkciji državnega konservatorija v petek, 16. decembra ob 17, ki bo v Hubadovi dvorani Glasbene Matice v Vegovi ulici in ki bo v proslavo 60. rojstnega dne skladatelja Antona Lajovica, nastopijo gojenci solopevskega oddelka in sicer: Lipušček Janez, Polajnar Ljudmila, Rakovec Ladislav, Heybal Valerija in Ročnik Dana. Pri klavirju pa Ogrin Ksenija, Seifert Herta, Adamič Bojan in Hubad Samo. Programi, ki veljajo obenem kot vstopnica k produkciji, se dobe v knjigarni Glasbene Matice.

Pri produkciji v proslavo 20 letnice Jugoslavije v ponedeljek, 19. decembra ob 18.15, ki bo v veliki filharmonični dvorani, iastopijo gojenci: a) Iz solopevskega oddelka: Polajnar Ljudmila, Rakovce Ladislav, Heybal Valerija, Ivančič Sonja, Korenčan Štefanija; b) Iz klavirskega oddelka: Osana Jože, Krulje Štefka, Logar Edita, Adamič Bojan; c) Iz violinskega oddelka: Burger Kajetan in iz oddelka za čelo Jeraj Karola. Nastopi tudi godalni orkester in zborovska šola drž. konservatorija. Natančen spored produkcije javimo pravočasno.

Predavanja

Društvo absolventov državnih trgovskih šol v Ljubljani vabi svoje članstvo in prijatelje društva na predavanje ge. Marije Vilfanove o tem: »Vtisi iz Anglije«, dne 15. decembra t. l. ob 20 v restavraciji »Zvezda«. Vstop prost.

Sestanki

Fantovski odsek Sv. Peter ima drevi ob 8 redni fantovski sestanek. Udeležba obvezna.

Šentpeterski fantovski odsek bo imel drevi ob 8 svoj redni sestanek. Predaval bo dr. Ignacij Lenček.

Diplomirani tehniki! Izredni občni zbor bo v petek, 16. t. m., ob 20 v mali dvorani restavracije »Zvezde«. Udeležba vseh tovarišev zelo važna.

Pevski zbor Glasbene Matice. Ženski zbor ima drevi vajo ob pol 8, mešani zbor ob 20. — Odbor.

Sneberje-Zadobrova

Dramatični odsek Pevskega društva uprizori v nedeljo 18. t. m. ob pol 4 popoldne Vombergarjevo dramo **»Igra življenja«.**

Šah

Šahovski klub »Šentpeter« v Ljubljani ima drevi ob 20 v posebni sobi gostilne »pri Nacetu« na Šmartinski cesti velik članski sestanek. V ta namen prosimo vse člane kluba, da pridejo brezpogojno v klubov lokal. Pogovorili se bomo v prvenstvu za 1938 in o jubilejnem turnirju, ki ga klub pripravlja za proslavo 5 letnice ustanovitve našega kluba, ki bo v januarju 1939. — Torej še enkrat: prav vsi in točno!

Maribor

m **Prihodnja seja mariborskega občinskega sveta** bo v torek, dne 20. decembra ob 18 v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu je 86 točk, med drugimi tudi razpis mesta gradbenega tehnika in mesta cestnega mojstra, program za postopno ureditev cest v Mariboru v prihodnjih letih, program za cestna dela v letu 1939-40 itd.

m **Katoliška mladina** priredi v nedeljo ob 17 v dvorani v Cvetlični ulici 28, božičnico z lepim sporedom.

m **Akademska kongregacija** ima v petek, 16. t. m. ob osmih zvečer v frančiškanski kapeli sestanek!

m **Fantovski odsek, Maribor II.** ima redno telovadbo danes ob pol osmih v telovadnici v šoli v Miklošičevi ulici.

m **Ljudska univerza v Mariboru** priredi v petek ob 20 literarni večer. Iz svojih del bo čital Juš Kozak, pisatelj iz Ljubljane.

m **Ljudski oder** pripravlja za božične praznike Vombergerjevo božično igro »Vrnitev«, v režiji g. Maleca.

m **Najlepše božično darilo** je pač umetniška slika. Interesenti imajo lepo izbiro na razstavi mariborskih umetnikov, ki je odprta še do 24. t. m. v beli dvorani Uniona.

m **Mariborska opereta** pripravlja noviteto »Vse za šalo«, ki jo je napisal član mariborskega gledališča Danilo Gorinšek, uglazbil pa vojaški kapelnik Josip Jiranek.

m **Sejmi v Mariboru so se zopet začeli.** Dne 9. avgusta je bil v Mariboru zadnji živinski sejem, ko se je pojavila v Bohovi slinavka ter so bili sejmi ukinjeni. V torek pa je bil zopet sejem. Prignanih je bilo 208 komadov, prodanih pa 100. Od sedaj se bodo mariborski živinski in svinjski sejmi zopet v redu vršili, če se zopet ne pojavi kje v okolici živinska kuga. Mariborski sejmi so najvažnejši na Štajerskem ter so v Sloveniji najbolj obiskani. Na njih se prav za prav določa cena goveje živine in svinj za vse naše kraje.

m **Stari mestni stolp — gostilna.** Lansko leto je zgorel stari mestni stolp ob Dravi poleg Dravske vojašnice. Njegov lastnik, polkovnik Reiser je zidovje zasilno zavaroval, sedaj pa ga namerava preurediti in prezidati. Baje pride v ta stolp gostilna.

m **15 potnikov se je steplo v avtobusu.** Mariborski policiji je bila prijavljena zanimiva zgodba o doživljajih 15 Mariborčanov, ki so se hoteli v nedeljo izogniti prepovedi točenja alkoholnih pijač, pa so se odpeljali v Svečino. Tam so se letošnjega novega vina pošteno navlekli ter so postali tako bojeviti, da so si v svečinskem avtobusu, ki jih je vozil zvečer v Maribor, skočili v lase. Nastal je splošen pretep, med tesnimi sedeži so se srditi možje prerivali sem in tja, padale so bunke na desno in levo in nazadnje jo je izkupil celo šofer, ki je skušal vplivati pomirjevalno. Nekaj potnikov je navalilo nanj ter ga je preteplo do krvi. Šele ko se je šofer zgrudil, so se potniki nekoliko iztreznili ter uvideli, da se brez šoferja ne morejo peljati naprej. Spravili so ga spet na noge, da jih je zapeljal v Maribor, kjer pa je vso zadevo prijavil policiji.

m **Roparski napad z resnimi posledicami.** V mariborsko bolnišnico so pripeljali od Sv. Ruperta v Slov. goricah 17 letnega pekovskega pomočnika Antona Filipiča. Fant je bil nezavesten ter je imel hude poškodbe na drobovju. Filipovič je v torek raznašal kruh ter se je peljal s kolesom skozi gozd v Crmlenšak. Iz zasede pa je skočil proti njemu nepoznan moški ter ga je sunil s kolesa. Fant je pri tem udaril z vso močjo s trebuhom po volanu, da si je razparal trebuh ter pretrgal črevo. Ropar, ki si je hotel najbrž prisvojiti kolo in denar, pa ni imel sreče, ker je v tistem hipu pripeljal po cesti drugi kolesar, ki je napadalca pregnal. Roparja zasledujejo sedaj orožniki.

m **Rokavica izdala brezobzirnega kolesarja.** Včeraj zjutraj se je zgodila v Studencih huda nesreča. Neka 70 letna gospa je hitela v mesto na vlak, da se odpelje v Gradec na pogreb svojega sorodnika. Nenadoma je pridrvel za njo kolesar, ki je gospo podrl na tla, da je obležala z zlomljeno nogo, sam pa se je hitro odpeljal naprej ter se ni zmenil za svojo žrtev. Brezbližneža so pa izsledili studenški orožniki na svojevrsten način. Gospa je pri padcu izgubila rokavico, ki je obvisela na kolesu ter jo je kolesar nevede odpeljal s seboj. Orožniki so pregledali kolesa pri železniški delavnici ter so našli na enem pogrešano rokavico.

m **Tri kolesa ukradena v enem dnevu.** Tatovi koles so bili včeraj posebno drzni. Izvršili so tri takšne tatvine. Zidarju Antonu Berlingerju je izginilo 700 din vredno kolo znamke »Nero« iz Vetrinjske ulice; sedlarskemu pomočniku Štefanu Temlju je ukradel nekdo 1350 din vredno kolo znamke »Traber« v Frankopanski ulici, posestniku Antonu Krambergu pa je izginilo 600 din vredno kolo »Waffenrad« iz Mlinske ulice.

Danes že povsod dobite lepe, dobre in poceni zimske suknje in obleke. Dobite pa tudi še boljše. Toda oblačila **„TIVAR"**, presegajo danes vse v kvaliteti, izdelavi in nizki ceni. Glavna zaloga:
Anton Brumec, Ljubljana
Prešernova ul. 54, nasproti Glavne pošte.
TIVAR OBLEKE ZA VSAKEGA, OB VSAKI PRILIKI!

Gledališče

Četrtek, 15. devembra ob 20: »Aida«. Red D.
Petek, 16. decembra: zaprto.
Sobota, 17. decembra ob 20: »Kralj na Betajnovi«. Red C.

Celje

c **Poverjeništvo železničarskega kluba JRZ** v Celju bo imelo v nedeljo, 18. decembra ob 10 dopoldne v Domu v Samostanski ulici občni zbor z običajnim dnevnim redom.

c **Proslavo 20 letnice Cankarjeve smrti** je proslavil celjski Fantovski odsek sinoči v Domu.

c **Zglasitev mladeničev, rojenih l. 1919, 1920 in 1921.** Mestno poglavarstvo razglaša: Na podlagi čl. 10. in 45. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice ter določil začasnega pravilnika za rekrutovanje mladeničev, rojenih v letih 1919, 1920 in 1921, bivajočih v celjski mestni občini ne glede na njih pristojnost, se pozivajo vsi, da se zaradi vpisa v vojaško evidenco takoj zglase pri vojaškem referatu na mestnem poglavarstvu v sobah št. 19 in 20, od 9 do 12 dopoldne. Mladeniči morajo prinesti s seboj krstni list, domovnico, družinsko polo, zadnje šolsko in učno spričevalo, vojaške izprave in uverenja starejših članov družine; mladeniči rojeni l. 1919 in 1920 pa morajo prinesti s seboj še potrdilo o svoječasni vojaški prijavi. Odsotne in obolele mladeniče morajo po zakonitih predpisih prijaviti njih starši, bratje, sestre, stanovalci in delodajalci. Nevednost o razglasu ne opravičuje in se bo proti vsakemu, ki se pravočasno ne bi odzval temu pozivu, najstrožje postopalo. Rok prijave je do 15. januarja 1939.

c **Mrkonjičev steg skavtov, Svarunova četa,** priredi v nedeljo, 18. decembra božičnico s skautsko akademijo in obdarovanjem v telovadnici II. državne deške šole.

c **Tragedija »Grohar« v celjskem mestnem gledališču.** Drevi ob 8 bo gostoval v Celju znani dramatik Ivan Mrak s svojo skupino in uprizoril svojo krstno dramo »Grohar«. Vabljeni!

c **Koleno mu je zdrobilo.** V cinkarni v Celju je pri nalaganju strojev padel stroj na nogo 37-letnemu delavcu Habijanu Francu iz Ostrožnega pri Celju in mu zdrobil koleno.

Jesenice

Ves nakit za božično drevesce vam nudi po ugodni ceni trgovina Krekov dom.

Sv. Ilj v Slovenskih goricah

Te dni je v krogu svoje družine obhajal svoj 50. rojstni in godovni dan tukajšnji lastnik parne pekarne in veleposestnik g. Franc Jurgec. Rodil se je pri Sv. Lenartu pri Vel. Nedelji. S svojo pridnostjo in razumnim gospodarstvom si je pridobil lepo premoženje. Čestitamo mu k jubileju in še na mnoga leta!

Šolska kuhinja »Rdečega križa« Fala - Selnica

»Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal«, ta starodavni slovenski rek je bil ona misel, ki je podkrepila odbor društva Rdečega križa Fala-Selnica, da je osnoval kuhinjo za šolsko mladino. Odbor in člani društva Rdečega križa, vsi mali ljudje, po večini delavci, so se z ljubeznijo oklenili misli, da postane kuhinja za šolsko mladino tudi dejstvo. Razkropili smo se po širnem okolišu selniške občine in poprosili dobra srca za podporo. Nismo zaman trkali. Kar je premogel dom, to so nam radi dali. Ljudje, ki so bili prav za prav potrebni sami pomoči, so rade volje podprli to našo akcijo. Uspeh je bil popoln. Živila so bila v glavnem nabrana. A nastalo je vprašanje: kje dobiti sredstva za nabavo krožnikov, žlic, loncev, kotla in drugo. Z vztrajnim delom in osebnimi žrtvami smo zbrali potrebno vsoto in kuhinjo z najnujnejšim oskrbeli.

Kako določiti, kdo je potreben? Koga je treba odkloniti, je bilo zelo težavno vprašanje. Stališče, ki ga je odbor zavzel, je bilo naslednje: hrana v kuhinji se bo nudila vsakomur, ki je reven in toplega obeda potreben. Selniški šolski okoliš je zelo razprostran in deca, ki prihaja po šest in več kilometrov daleč v šolo in premeri tako dolgo pot, je v zimski dobi potrebna toplega opoldanskega kosila ne glede na premoženjske razmere.

Dne 2. decembra 1935 se je v prostorih gosp. Jagriča, katere nam je dal brezplačno na razpolago, prvič odprla kuhinja. — Vsega je bilo doslej izdanih 33.454 obedov v vrednosti 15.652.25 din, blagajna Rdečega križa je prispevala k tej vsoti 6.816.11 din.

Končno nam veleva dolžnost, da na tem mestu izrečemo svojo prisrčno zahvalo ravnateljstvu elektrarne Fala d. d. in obratovodji g. Francu Griesserju, ki so v razumevanju naših potreb dovolili brezplačno uporabo električnega toka za kuhanje, slednjemu pa še posebej za zanimanje in za skrb za to našo akcijo, kakor tudi vsem, ki so nas doslej kakor koli podprli.

Dobra in plemenita srca prosimo, da nam ostanejo tudi v bodoče naklonjena in nas v človekoljubnih delih nadalje podpirajo.

TIVAR OBLEKE
zimske suknje so darila trajnega veselja in hvaležnega spomina. Glavna zaloga:
Anton Brumec, Ljubljana
nasproti Glavne pošte, Prešernova ulica

Karteli v naši državi

Najnovejši statistični letopis za 1937 prinaša poleg obilice drugih gospodarskih statistik tudi podatke o industrijskih kartelih na koncu l. 1937. Iz teh podatkov je razvidno, da je znašalo število kartelov v naši državi na koncu leta 1937 51, v katerih je bilo včlanjenih 158 podjetij, dočim znaša v dotičnih strokah število vseh podjetij 2975. Po strokah se karteli razdele sledeče:

	karteli	včlan. podjetja
kmetijska industrija	4	24
lesna industrija	1	5
papirna industrija	3	15
rudarstvo in topilništvo	2	19
predelava surov. kovin	1	4
predelava železa in kovin	13	28
kemična industrija	21	40
tekstilna industrija	4	17
predelava kavčuka itd.	1	3
električna industrija	1	3

Nadalje navaja statistika o ostalih kartelih še naslednje podatke po stanju dne 31. decembra 1937: obrtna podjetja 159, mednarodni industrijski karteli 18, predstavništva tujih kartelov 2, prometna podjetja (kartelirana) 2, po kartelnem sporazumu ustanovljena podjetja 7 in zavarovalnice v kartelu 44.

— Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoju krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju želodca, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno **»Franz-Josefovo«** grenko vodo. Bolniki radi jemljo preizkušeno **»Franz-Josefovo«** grenko vodo in jo dobro preneso tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Zaposlenost v novembru 1938

Iz statistike Okrožnega urada za zavarovanje delavcev je razvidno, da je znašalo število zavarovanega delavstva v novembru 101.824, kar pomeni, da se je v primeri z oktobrom število zavarovancev zmanjšalo za 1.015, vendar je letos število zavarovancev še vedno za 2.996 višje kot je znašalo novembra lani. Zadnje dni novembra je bilo zaposlenih celo 4000 delavcev več kot v istem času lani.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala 25.28 din (oktobra 25.50, novembra lani 24.14 din). Skupna dnevna zavarovana mezda je znašala novembra letos 2,574.397.60 din (oktobra 1938 2,622.301.20, lani novembra 2,386.175.20 din).

Zdravstvene razmere delavstva so letos ugodnejše kot lani.

Zmleti deteljni odpadki — živinska krma

V zadnjem času je prišlo pri nas na trg novo, do sedaj še neznano, naravno krepko krmilo, pod imenom »Zmleti deteljni odpadki«. Na več vprašanj, kakšna je kakovost tega krmila, naj odgovorim najprej, kaj so prav za prav ti odpadki. Ker je vsa trgovina z deteljnim semenom podvržena strogi državni kontroli po posebnem zakonu semen, ki dovoljuje prodajo samo takega deteljnega semena, ki je dovolj čisto (97% čistote), in nima predenice, se mora naturalno deteljno seme za prodajo temeljito očistiti. To čiščenje se lahko vrši na več načinov in dobimo pri tem različno kakovost in količino odpadka. Tako izločimo z vetrenjačo iz naturalnega semena vse lahke, debele in drobne primesi, kot n. pr. slamo, liste, pleve, lahko plevelno seme in podobno. Ko smo seme očistili na vetrenjači, ga dalje čistimo s trijerji, ki sortirajo seme po velikosti in odstranijo v odpadku slabo dozorela in zgrbančena, zdrobljena in drobna deteljna ali lucernina zrna, razno drobno plevelno seme in drobne delce zemlje. Lahko pa na vetrenjači očiščeno seme čistimo tudi na trifolinskih in ferodinskih strojih.

Odpadki pri vetrenju semena in odpadki, ki jih dobimo pri čiščenju s trijerji, so drobno zmleti, prav dobra živinska krma. Deteljne odpadke meljemo zaradi tega, ker je dokazano, da ostane nezdrobljeno predenično seme v živalskem telesu popolnoma nedotaknjeno in ga živali izločajo v blatu še povsem sposobnega za kalitev. Važno je dalje za to krmilo, kakor tudi za vsa druga, da ni v njih več kot 3% zemeljskih delcev (peska), ker večje količine lahko v marsičem škodljivo delujejo na prebavo. In končno se je treba ozirati tudi na ceno, ki ne sme biti pretirana, v razmerju z drugimi krmili, ki imajo podobno količinsko sestavo redilnih snovi.

Ker se uporablja pri čiščenju s trifolinskimi in ferodinskimi stroji železov prah, je odpadek takega čiščenja zaradi primešanega železa neraben.

V Nemčiji so že davno uvideli, kako važna so razna močna krmila, in da se ne bi v trgovini vršile z njimi kakšne sleparije, so vsa krmila, ki so predmet trgovanja, podvrgli državni kontroli po tozadevnem zakonu o krmilih. Na podlagi tega zakona so preiskali med drugim tudi več vrst zmletih deteljnih odpadkov in ugotovili v njih precejšnjo vsebino beljakovin in tolšče. Tako so n. pr. našli v zmletih odpadkih lucerninega semena 27.4% surovih beljakovin, 6.8% surove tolče in 3.6—7% rudninskih soli, oziroma pepela. Zdrobljeni mešani odpadki lucerninega semena, črne detelje, rumene detelje, švedske detelje in podobnega semena so imeli 30.7% surovih beljakovin, 7.7% surove tolšče in 1.7% pepela. Krmilni zdrob iz odpadkov črne detelje pa je dosegel pri surovih beljakovinah celo 34.7%, poleg 6.7% surove tolšče in 4.3% rudninskih soli.

Nas zanimajo seveda predvsem naši domači zmleti deteljni odpadki. Zaradi ugotovitve njihove kakovosti sem preiskal krmilni zdrob iz mešanih odpadkov lucerninega semena in semena črne detelje iz Severjeve čistilnice deteljnega in lucerninega semena, ki se nahaja na Selu pri Radohovi vasi. Pri tej preiskavi sem ugotovil, da to krmilo po vsebini redilnih snovi prav v ničemer ne zaostaja za tovrstnimi krmili, ki so jih preiskali v Nemčiji. Naše domače krmilo ima namreč 31.3% surovih beljakovin (približno toliko je v njem tudi škroba in podobnih redilnih snovi), 8.2% surove tolšče in 8% pepela, in odgovarja po vsebini teh redilnih snovi lanenim tropinam iz iztisnjenega lanenega semena. Te tropine vsebujejo povprečno 30% surovih beljakovin, 8.8% surove tolšče in 6.5% rudninskih soli. Sicer se nam zdi na prvi pogled pri naših domačih zmletih deteljnih odpadkih vsebina pepela nekoliko visoka, ker pa je peska le 2.6%, ne more ta še prav nič škodljivo vplivati na prebavo, in s tem v zvezi na zdravje živine.

★

Dobave. Šola za žandarmerijske pripravnike dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani razpisuje pismeno licitacijo za dobavo živiljenjskih potrebščin za šolsko menažo. Pogoji so razvidni v pisarni Združenja trgovcev v Ljubljani. Ponudbe do 20. decembra t. l.

Odlog plačil je dovoljen Hranilnici in posojilnici v Št. Petru v Savinjski dolini, r. z. z n. z. za 6 let od 20. februarja 1936 dalje, odlog velja za dolgove, nastale do 18. novembra 1935. Obrestna mera 2% od 18. februarja 1935 dalje. Hranilnici in posojilnici v Tomišlju, r. z. z n. z. za 6 let, od 29. marca 1938 dalje, odlog velja za dolgove nastale od 16. februarja 1938, obrestna mera 2%. Hranilnici in posojilnici v Velikih Dolencih, r. z. z n. z. za 6 let, od 16. septembra 1938 dalje, odlog velja za dolgove nastale do 22. februarja 1938, obrestna mera 2% in Hranilnici ter posojilnici v Višnji gori, r. z. z n. z. za 6 let, od 18. oktobra 1935 dalje, odlog za dolgove, nastale do 3. novembra 1934, obrestna mera 3%.

Konec poravnave: Novak Mirko, neprotokoliran trgovec v Šmartnem pri Litiji.

Donos davkov v Češkoslovaški. V oktobru so znašali v Češkoslovaški davčni dohodki 666.4 milij kron, kar pomeni v primeri z lanskim oktobrom zmanjšanje za 155 milij. kron. To pomeni, da se je davčna moč Češkoslovaške zaradi odstopa ozemelj zmanjšala za 36.7 odstotkov. Oktobrska davčna statistika je tem bolj pomembna, ker je razdeljena tudi po deželah. Tako so znašali dohodki v oktobru 1938 v Češki 1401.7 (v prvih 10 mesecih 1938 5513.1 milij kron), na Moravskem 120.8 (2039.7), v Slovaški 72 (967.5), v Podkarpatski Rusiji 16.1 (125.4) milijonov in pri osrednji upravi 55.8 (444.8) milij. kron.

Borza

Dne 14. decembra 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 237.20—238.80.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 14.20—14.40.

Grški boni so beležili v Zagrebu 39.65—40.35, v Belgradu 37.65—38.35.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2 milij. 141.196 din, v Belgradu 3,174.000 din. V efektih je bilo v Belgradu prometa 6,479.000 din.

Ljubljana. — Tečaji s primom:

Amsterdam 100 h. gold. . . .	2394.16—2408.75
Berlin 100 mark	1765.03—1778.91
Bruselj 100 belg	741.94— 747.—
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	205.11— 207.16
Newyork 100 dolarjev	4372.26—4408.57
Pariz 100 frankov	115.27— 116.71
Praga 100 kron	150.64— 151.74
Trst 100 lir	230.95— 234.03

Belgrad. 10.—, Pariz 11.60, London 11.615, Newyork 442.—, Bruselj 74.45, Milan 23.275, Amsterdam 240.15, Berlin 177.25, Stockholm 106.20, Oslo 103.60, Kopenhagen 92.05, Praga 15.12, Varšava 83.12, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 9.09, Buenos Aires 99.625.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 98.25 99.25, agrarji 59—60, vojana škoda promptna 461—464, begl. obv. 88—89, dalm. agrarji 87—88.25, 8% Bler. pos. 96—97, 7% Bler. pos. 90.25—91, 7% pos. DHB 99—100, 7% stab. pos. 97—98. — Delnice: Narodna banka 7500—7650, Trboveljska 185—195.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 96.50 denar, vojna škoda promptna 466—468, dalm. agr. 98 blago, 8% Bler. pos. 96 denar. 7% Bler. pos. 89—90 (90), 7% pos. DHB 99 denar. — Delnice: Narodna banka 7000 denar, Trboveljska 185—187.50, Gutmann 47 blago, Isis 50 blago, Osj. sladk. tov. 75—100, Osj. liv. 160 denar, Jadranska plovidba 350 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 99.50 denar, agrarji 59.50 denar, vojna škoda promptna 468—468.50 (468, 467.50), za konec februarja 467.50 blago, za konec aprila (467), begl. obv. 89.75—90 (89.75), dalm. agrarji 89—89.50 (89), 4% sev. agrarji 57—57.50 (57.50), 8% Bler. pos. 97 denar. — Delnice: Narodna banka 7800 blago, Priv. agr. banka 225 denar (drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: bač. sušena parit Indjija 108—109, bač. sušena parit Vršac 107—109. Tend. prijazna. Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

V Kranju dne 12. decembra 1938. Dogon: 42 volov, 25 krav, 4 teleta, 1 junec, 29 svinj in 52 prašičev. Prodanih: 29 volov, 25 krav, 4 teleta, 1 junec, 18 svinj in 34 prašičev. Cene so bile sledeče: Voli: I. vrste 6, II. vrste 5.50, III. vrste 5, telice: I. vrste 5.75, II. vrste 5.25, III. vrste 4.75, krave: I. vrste 5.25, II. vrste 4.75, III. vrste 4.25, teleta: I. vrste 7.50, II. vrste 6.50, prašiči: špeharji 10.50, pršutarji 8.50—9.50 za kg žive teže. Mladi pujski 7—8 tednov stari 145—290 din kom.

Goveje meso: I. vrste, prednji del 10, zadnji del 12, II. vrste. prednji del 9, zadnji del 11, III. vrste, prednji del 8, zadnji del 10, svinjina 14—16, slanina suha 22—26, svinjska mast 19, čisti med 22—24, volna: neoprana 24—26, oprana 34—36, surove kože: goveje 8—11, telečje 11, svinjske 6—8 din za kg.

Pšenica 190, ječmen 185, rž 185, oves 175, koruza 150, fižol 250—300, krompir 80—100, lucerna 1900, seno 80, slama 50, suhe češplje 1000—1200, moka: pšenična 320, koruzna 225, ržena 300, ajdova 400, koruzni zdrob 275 din za 100 kg.

Maribor dne 13. decembra 1938. Prignanih je bilo 10 konjev, 3 biki, 42 volov, 141 krav in 12 telet, skupaj 208 komadov. Cene so bile sledeče: Voli: debeli 4—5, poldebeli 3—4, plemenski 3.75—5.50, biki za klanje 3—4.25, krave: klavne, debele 3.50—4.25, plemenske 3—4, klobasarice 2.25—3, molzne 3.50—4.75, breje 3.25—4, mlada živina 4—5, teleta 5—6.50 din za kg žive teže. Prodanih je bilo 100 komadov.

Mesne cene: Volovsko meso: I. vrste 10—12, II. vrste 8—10, meso bikov, krav in telic 6—12, telečje meso: I. vrste 10—14, II. vrste 8—10, svinjsko meso sveže 12—14 din za kg.

Živinski sejem v Vidmu, obč. Videm-Dobrepolje, okraj Kočevje dne 5. decembra 1938. Cene: Voli: I. vrste 5.50, II. vrste 4.75—5.25, junci 4.25—4.75, telice 4—4.75, rejene krave 3.75—4.50, klobasarice 3—3.50, teleta 6—7 din za kg žive teže. Mladi pujski 140—170 din komad.

Volivni izidi po državi

Zetska banovina

V zetski banovini je JRZ dobila pri volitvah absolutno večino v naslednjih okrajih: andrijevaški, bjelopoljski, kolašinski, novovaroški, miloševski, pribojski, beranski, gatački, trebinjski, barski, podrinjski, studenički, štaviški, djakovački, istoški, mitroviški, pečki, deževski, dreniški, mesto Cetinje in fočanski.

Okraj andrijevački: JRZ 3597, Maček 2337, Ljotič 3.

Okraj bjelopoljski: JRZ 4653, dr. Maček 2573, Ljotič 4.

Okraj kolašinski: JRZ 1876, dr. Maček 1626, Ljotič nič.

Okraj novovaroški: JRZ 2292, dr. Maček 628, Ljotič nič.

Okraj miloševski: JRZ 3744, dr. Maček 1754, Ljotič nič.

Okraj plevaljski: JRZ 3223, dr .Maček 3498, Ljotič 5.

Okraj pribojski: JRZ 1838, dr. Maček 1225, Ljotič 1.

Okraj beranski: JRZ 3956, dr. Maček 2699, Ljotič 1.

Okraj nevesinjski: JRZ 1987, dr. Maček 2846, Ljotič 313.

Okraj ljubinjski: JRZ 1673, dr. Maček 1721, Ljotič 25.

Okraj trebinjski: JRZ 3258, dr. Maček 967, Ljotič 21.

Okraj šabniški: JRZ 1866, dr. Maček 3497, Ljotič 1.

Okraj barski: JRZ 5358, Maček 2112, Ljotič 8.

Okraj danilovgradski: JRZ 1625 Maček 2143, Ljotič nič.

Okraj dubrovački: JRZ 2120. dr. Maček 9897, Ljotič 148.

Okraj nikšički: JRZ 3783, dr. Maček 3848, Ljotič 5.

Okraj podgoriški: JRZ 3185, dr. Maček 5303, Ljotič 29.

Okraj cetinjski: JRZ 1518, dr. Maček 2368, Ljotič nič.

Mesto Cetinje: JRZ 1725, dr. Maček 414, Ljotič 2.

Okraj fočanski: JRZ 4393, dr. Maček 3942, Ljotič 7.

Okraj deževski: JRZ 7776, dr. Maček 523, Ljotič 2.

Okraj dreniški: JRZ 4511, Maček 36, Ljotič nič.

Okraj djakovački: JRZ 9734, dr. Maček 996, Ljotič 5.

Okraj istočki: JRZ 5958, Maček 431, Ljotič nič.

Okraj mitrovički: JRZ 6903, dr. Maček 274, Ljotič 110.

Okraj pečki: JRZ 7868, Maček 1487, Ljotič 1.

Okraj podrinski: JRZ 9207, dr. Maček 61, Ljotič nič.

Okraj senjički: JRZ 2526, dr. Maček 2634, Ljotič 28.

Okraj studenički: JRZ 5201, dr. Maček 1451, Ljotič 105.

Okraj stavički: JRZ 3435, Maček 87, Ljotič nič.

Vrbaska banovina

Mesto Banjaluka: JRZ 2823, ZO 1838, Ljotič 15.
Okraj gradiški: JRZ 6222, ZO 4362, Ljotič 20.
Okraj Doboj: JRZ 2460, ZO 4461, Ljotič 2.
Okraj lički: JRZ 3492, ZO 1686.
Okraj bihački: JRZ 3347, ZO 4802.
Okraj Jajce: JRZ 4374, ZO 5507.
Okraj dvorski: JRZ 3233, ZO 2517, Ljotič 10.
Okraj novljanski: JRZ 3559, ZO 4386, Ljotič 84
Okraj prijedorski: JRZ 5111, ZO 6088, Ljotič 393.
Okraj sanski: JRZ 5931, ZO 4177, Ljotič 9.
Okraj ključki: JRZ 4207, ZO 3669, Ljotič 18.
Okraj krupski: JRZ 4759, ZO 4367, Ljotič 2.
Okraj cazinski: JRZ 4807, ZO 4697, Ljotič 17.
Okraj mrkonjić: JRZ 2350, ZO 2888, Ljotič 13.
Okraj petrovački: JRZ 3552, ZO 2686, Ljotič 5.
Okraj glamočki: JRZ 3757, ZO 1255, Ljotič 0.
Okraj Derventa: JRZ 7129, ZO 8144, Ljotič 64.
Okraj Kotorvaroš: JRZ 1907, ZO 2358, Ljotič 27
Okraj tesanski: JRZ 3407, ZO 1939, Ljotič 15.
Okraj gradački: JRZ 6058, ZO 7578, Ljotič 101.
Okraj Banjaluka: JRZ 6695, ZO 7626, Ljotič 50.
Okraj bosanskogradiški: JRZ 2883, ZO 2790, Ljotič 90.

KULTURNI OBZORNIK

Paul Abraham: »Roxi«

Operetna premiera.

Pa so zadeli v črno operetni ustvarjalci, ki si dandanes z vso vnemo prizadevajo osvojiti si čim širše občinstvo in izvabiti svojemu delu čim večjo učinkovitost! Iz spoznanja, da imajo danes razni boksarski in nogometni zvezdniki največ in najširšega občinstva na svoji strani ter da je njihovo početje deležno največje pozornosti in zanimanja, so ujeli kos takega nogometno-športnega življenja in ga s primernimi priveski zgnetli v odrsko tvorbo. Pri delu so se znašli literati Szilagy, Keller in Grünwald ter skladatelj Abraham in vsi skupaj so skovali tako imenovano revialno opereto, ki nosi naslov »Roxy in njeno nepremagljivo moštvo«.

Po dramatski vsebini ima to delo, ki prikazuje nogometno moštvo v raznih javnih in privatnih tekmovanjih in poletih, oslajenih z nežnimi pritiklinami, kot jih hrani in goji dekliško vzgojevališče, še dosti vabljivih sestavin. Marsikak dober domislek, pa najsi je priostren in neverjeten, poživlja dejanje, ki ima pa na splošno isto lastnost, kot vsa podobna dela, da opazno stremi za učinki lažje vrste in lovi poslušalstvo ob prav vrhnjih plastev duševnega življenja. Slednjič pa se le zaključi v zadovoljstvo vseh z vsestransko srečnimi zvezami. Manj ugodna pa je glasbena sestavina tega dela. Paul Abraham, ki se je v svojih prejšnjih operetah (»Ples v Savoju«, »Havajska roža«) še oklepal melodije in vzbujal ganljiva čustva v njih sentimentalno sladkobo, se je v tem delu oprijel dosledno ritmične sestavine in jo stopnjeval do skrajnosti v šlagerjih, pisanih za čisti jazz-orkester. To pa tako malo srečno, da je celotni vtis slab in brezizrazen in tako vsa glasbena sestavina manj vredna.

V primerjavi z operetami, ki smo jih v zadnjem času videli na našem opernem odru, je bila »Roxy« pri uprizarjanju deležna večje skrbi in boljšega okusa, kar jo je napravilo prikupnejšo. Predvsem diletantizem se je nekoliko umaknil in odrska slika se je malo bolj poživila. Nedvomno je bilo uprizoritvi v prid, da se je vselilo vanjo nekoliko igralskega duha iz naše Drame, odkoder je prinesel sveženj vedrega razpoloženja in lepih igralskih oblik g. Lipah, ki se je celo v glasbenem operetnem okviru dobro »znašel« in z neko prisrčno odkritostjo in prostodušnostjo dogradil svoj odrski lik. Ugodno so nadalje oblikovali vloge še subreta gdč. Barbičeva, kot živo razposajena Roxy, — g. Pianecky kot vneti športnik baron Pielick, — g. Sancin kot kapetan moštva, — g. Peček kot zelo prikupni in vedno razgibani golman ter še vrsta »nogometašev«, ki so v splošnem sestavljali prav privlačno skupino, enako kot je vrsta dam zaživela v skupini gojenk. Golovinov ženin je bil za spoznanje pretiran. Ravnateljica dekliškega penzionata pa je našla v ge. Poličevi zelo dosledno oblikovalko, ki je znala v pravi smeri in z mnogo pristne tipike izdelati svojo podobo. — Tudi ostale odrske postave niso motile celote; samo dialekt naj bi bil dosleden, če se že uporablja.

Z režijo in koreografijo si je mnogo uspešno no prizadeval g. Golovin, primerno sceno je izdelal g. Franz, v svojem ritmičnem svetu pa se je dobro znašel in ga muzikalno poživil g. Žebre; le orkestru je taka jazz-zasedba nekam tuja, se zanjo sicer zelo potrudi, toda prav v nji znajti se ne more. V. U.

*

Tenorist Rijavec v »Boheme«

Le od časa do časa se pojavi v naši operi, a vedno nam je ljub gost naš tenorist Josip Rijavec, ki nam je zadnjič zapel Rudolfa v Puccinijevi operi »Boheme«. Že premnogokrat smo opisovali podrobneje vse posebne značilnosti in odlike njegovega odrskega upodabljanja ter se že tolikokrat ustavljali ob lepotah njegovega glasu in petja. In tudi sedaj je Rijavec kar pristno zaživel na odru in izoblikoval sentimentalno postavo pesniškega bohema, ki je začrtan toli čustveno, da seže v srce gledalcu in si ga osvoji; prav tako kot ga osvoji celotna umetnina, ki sicer ne štedi z raznimi, nekam preračunjenimi učinki, ki je pa vendarle toliko odkrita in topla, da pritegne k sebi. Pevec-gost je bil za svoje lepo petje pri občinstvu deležen prisrčnega priznanja.

Kot Misetta je ob tej priliki prvič nastopila sopranistka Heybalova. S svojim živahnim nastopom in udarnim petjem je samo potrdila sodbo o svojem talentu. Toda njena Musetta vendarle ni mogla prav prepričati; preostra in kar nekam vsiljiva je bila v petju in igri v drugi sliki, dočim je ostala v zadnji sliki brez izraza. Če je mladost preveč neučakana in drzna, utegne zgrešiti zaželeni cilj. — Lepo je oblikovala Mimi sopranistka Vidalijeva, ki išče že za globljim izrazom. — Kot Chaunard se je predstavil mladi baritonist Dolničar; dokazal je marsikaj lepih značilnosti v petju, toda zahtevam te vloge ni dorasel. Predstava je v celoti malo šepala. V.U.

»Aida« in gostovanje Vere Majdičeve

Po nekajčasnem presledku je prišla v našem opernem gledališču zopet na red Verdijeva Aida«, po svoji odrski podobi skorajda star znanec, kot se ga spominjamo še od režije prof. Šesta; le nekaj režijskih sprememb je doživela in nekaj novih pevcev je prevzelo posamezne vloge v njej.

Ker letos nimamo stalne dramatične sopranistke, je zavisna naslovna vloga od postovanj, in tako je te dni nastopila pred občinstvom tudi sopranistka Vera Majdičeva. — Pevka nam je izpred več let še dobro v spominu; sedaj pa so oblikovalne prednosti, ki si jih je umetnica pridobila z resnim študijem in s ponovnimi nastopi v tujini, ugodno spremljale njen nastop in ji pridobile upravičeno naklonjenost. Njen glas je svojstveno barvan. Ni kovinsko jasen niti ne prozorno zvonek, temveč nekoliko moten in liki zlitina malce zastrt. Moči je srednje, a večjega obsega. Pri vsem pa prikupen in gibljiv. Tehnično je lepo izdelan: rahel v nastanku, ugodno zastavljen s stremljenjem v prostor ter v preponi dosledno oprt. Ta izdelanost je pevki v prid pri melodičnem oblikovanju. In ker pozna zahteve lepe oblikovnosti, zmore upodabljati celo podrobne lepote v svojem petju, ki ni vsiljivo in ne računa na poceni učinke. — S takim petjem se druži igra, ki je dovolj rutinirana, a obenem odsev dosti razgibane duševnosti, ki si išče izraza v zunanji videz, koder bi mogla večja pozornost za skladnost med idealnim in stvarnim likom učinek še dvigniti.

V predstavi se močno vzpenja Amneris mezzosopranistke Kogejeve, ki vzbuja s svojimi pevskimi vrednotami ter z dvignjeno, z zunanjo podobo lepo združeno igro, res zavzetna umetniška ugodja. — V svojem pevskem podajanju se je tokrat nekoliko povzpel tenorist Francl, ki pa le pretežko nosi premnogozahtevno Radamesovo podobo. — Egiptovskemu kralju je dal mladi basist Lupša lep izraz, ker taki vlogi zlasti pevsko že dorašča. — Primožičev Amonarso je že poznana odrska podoba, ki se tudi tokrat bistveno ni spremenila. — Vedno vzvišen in lep je tudi svečenik basista Julija Betetta. — Ugodno se v majhnih vlogah uveljavlja tenorist Sladovljev, čigar razvoj spremljamo z zanimanjem. V. U.

*

Prof. dr. Gasparini, ki je prišel za prof. dr. Salvinijem v Ljubljano, da naveže kulturne stike s Slovenci na eni strani in Italijani na drugi, bo imel svoje prvo predavanje na naši univerzi danes od 6 do 7 zvečer. Tako bo v internem krogu dijakov na univerzi začel svoje delo, kateremu želimo veliko uspeha. Drugi dan, v petek, pa bo g. generalni konzul Maraldi izročil rektoratu naše univerze lepo knjižnico najpomembnejših del iz italijanske književne in kulturne zgodovine. Tako bo ta novi dar italijanske vlade slovenski univerzi in nov kamen v zgradbi medsebojne kulturne povezanosti.

Ostra gospodarska tekma med Anglijo in Nemčijo

Angleška trgovina se organizira, da si pridobi nazaj izgubljene trge

Neko tiho tekmovanje med Anglijo in Nemčijo je že stara oznaka v gospodarski in zunanji politiki obeh držav. V zadnjih letih pa je bilo videti, kakor da se Anglija ne briga toliko za rast svojega daljnega soseda, saj je molče gledala tolike dogodke, ob katerih je Nemčija močno zrastla. V petih letih je Nemčija pridobila: Porenje in Posarje, Danzig dejansko podvrgla svojemu vplivu, zasedla Avstrijo in Sudete in preko ČSR raztegnila svoj vpliv na vso jugovzhodno Evropo notri v Turčijo. Anglija je vse to mirno gledala, če ni bila celo sporazumna s tem. Obnašala se je, kakor da se z Nemčijo raje tudi za ceno težkih žrtev pogaja, kakor pa da bi se z njo borila. Nemčija je pač trdno stopila na vrat komunizmu, kar Angliji, ki ima v raznih delih sveta opraviti z njim, gotovo ni bilo zoprno.

V zadnjih tednih pa se je v tem oziru veliko preobrnilo. Angleški gospodarski ukrepi dajo slutiti, da se Anglija pripravlja, kako bi ustavila nemško prodiranje. Voditelji angleške politike so namreč spoznali, da je angleška trgovina, na kateri sloni vsa angleška svetovna moč, od nemškega trajnega prodiranja že močno razmajana. Dokler je Nemčija bila gospodarsko usmerjena le na Balkan in bližnji vzhod, je Anglija to mogla še hladnokrvno opazovati, ker angleška trgovina s temi deželami nikdar ni bila tako živahna, da bi se tu razvijalo vprašanje svetovne moči. Toda Nemčija je kmalu začela stegovati svoje tipalke tudi v dežele, ki so za odlaganje angleških industrijskih proizvodov mnogo bolj pomembne. Še pred kratkim je angleško blago docela obvladovalo španski trg, Španija pa je Angliji dobavljala železo in baker. Z državljansko vojno, v kateri je Francova stran dobila iz Nemčije veliko vojaško oporo, je Španija za angleško trgovino v velikem delu izgubljena. Portugalska, ki je doslej kurila izključno angleški premog, je velik del svojih naročil naslovila na nemškega konkurenta. Celo v zavezniški Franciji je angleški izvoz v primeri z nemškim izostal. Isti razvoj opažamo na prekomorskih tržiščih. Zunanja trgovina Nemčije s šestimi južnoameriškimi republikami se je v zadnjih petih letih početvorila in to izključno na račun Anglije. V isti meri se angleška kupčija na Daljnem Vzhodu umika prodiranju Japonske, ki je z Nemčijo tudi ideološko povezana. Odkar so Japonci zavzeli Kanton, je angleški Hongkong izgubil polovico na svojem pomenu. Pa ne samo to. Japonska marsikje zmagoslavno prodira celo v evropsko trgovino. V Perziji in Iraku, celo v nekaterih delih angleškega imperija, kakor v južni Afriki, Indiji, Egiptu in Palestini se je angleška zunanja trgovina morala umakniti nemški in japonski. Nemška gospodarska ofenziva je zajela tudi Anglijo samo. Nemški avtomobili so močno zavojevali angleški trg, japonski bombažni izdelki pa konkurirajo manchesterskim in bradfordskim v njihovi lastni domovini. Že več kot eno leto angleški izvoz v skoraj vseh vrstah pada, pa naj gre za premog, jeklo ali železo, umetno svilo ali starodavno angleško tekstilno blago.

V tem položaju so angleški gospodarstveniki spoznali, da se je borba že začela in da bo trda. Dolgoletne potrpežljive popustljivosti ali celo brezbrižnosti je konec. Najprej je šlo za to, da Anglija izpodrine Nemčijo na tistih področjih, kjer more računati z enako mislečimi zavezniki: Anglija je sklenila novo trgovinsko pogodbo z Združenimi državami Severne Amerike. In tako rekoč istega dne londonski denarni trg, ki je doslej podprl marsikak nemški trgovski posel, zapre vrata. Iz uslužnega posojevalca postane trdosrčen upnik, ki zamudnemu dolžniku kaže zadolžnico. Obenem skuša Anglija nazaj osvojiti odjemalske trge, ki jih je izgubila zaradi Nemčije. Angleški trgovski svet proučuje sredstva, s katerimi je Nemčija dosegla dosedanje uspehe, ki so v tem, da je od svojih odjemalcev visoko nad svetovno tržno ceno kupovala njihove lastne proizvode in kupnino poračunavala s proizvodi svoje industrije, ki jim jih je dobavljala in zaračunavala po izredno nizkih cenah, da je onemogočila vsako konkurenco. Ta dvojni sistem je bil v Nemčiji mogoč samo zaradi tega, ker na izvoznih tržiščih ne nastopa posamezni nemški tovarnar, ampak država kot taka, ki je izključni uvoznik in izvoznik. Razliko pa si država sama od časa do časa poravna iz drugih sredstev (med katerimi sta tudi dve močni postavki: Avstrija in Sudeti). Ves ta sistem za Anglijo seveda ni sprejemljiv, enega pa se je od svojega nemškega konkurenta Anglija le naučila: ne posamezni tovarnar, ampak organizirana angleška trgovina mora nastopiti, ki more iz svojega rezervnega fonda poravnati razliko posamezniku, ta pa potem more cene svojim izdelkom tako zniževati, da tekmecu zmanjka sape. Državni tajnik za prekomorsko trgovino Hudson je pred kratkim v angleški spodnji zbornici javno dejal: »Mi imamo več finančnih rezerv kot katerakoli država na svetu, zato bomo konec koncev bitko dobili mi.«

In to trgovino je Anglija z vso naglico začela organizirati. V nekaj tednih je bila organizirana trgovina s premogom. V naslednjih tednih je Anglija že skoraj pridobila nazaj odjemalski trg na Portugalskem in v Egiptu. Premogovna industrija ima v ozadju močno zalogo 6 milijonov šterlingov, vlada pa je obljubila še nadaljnjo pomoč, če bi bilo treba. Na podobnih osnovah se povsem mirno in tiho organizira tekstilna industrija. V Egipt je bombažnih izdelkov izvozila že 40% vsega egiptovskega uvoza (prej je ta izvoz padel že na 18%) in to izključno v škodo Nemčije, Italije in Japonske. Tovarnarji jekla so svoje cene znižali za 5—7½% in seveda po svetu raste povpraševanje po angleškem jeklu. Tako se je ta tekma začela in v velikem svetu že teče, kakor pred nekaj desetletji.

GROF STEFAN CSAKY
novi ogrski zunanji minister

»Stanovanje oddajo — stanovanje iščejo«

Še jih je nekaj v Evropi, ki proti sovjetski Rusiji gledajo kot v nekako zvezdo vodnico in če jim rečeš, da tak družabni red, kakor tam vlada, ni človeški, pomilovalno zmajejo z glavo in te imajo za naščuvanega nasprotnika komunizma in podobno. V propagandnih brošurah se sovjetska Rusija hvali kot nekaka obljubljena dežela, pa tudi v nek del časopisja nikdar ne zaide vrstica, iz katere bi bilo mogoče posneti, da je komunizem največji narod sveta vrgel v pomanjkanje in bedo. Naj namesto agitacije na to ali ono stran posvetijo v te razmere štirje oglasi, ki jih je pred kratkim objavil moskovski večerni dnevnik »Večernaja Moskva«. Ti inserati — po naše »mali oglasi« — takole iščejo stanovanje:

»Dama, doktor medicine, išče celo sobo ali samo del.«

»Inženir išče del sobe.«

»Družina brez otrok išče del sobe.«

»Knjigarnar išče kot sobe.«

(Govorijo, da bo novi državljanski zakon pri nas vpeljal lastništvo po nadstropjih, v sovjetski Rusiji morda ne bi bilo napak, če bi vpeljali lastništvo po kotih — ko so že odpravili lastninsko pravico do cele hiše.)

Kako je treba iskati službo v Ameriki

in morda tudi pri nas

V nobenem delu sveta psihologija vsakdanjega življenja ni tako do podrobnosti proučena in analizirana kakor v Združenih državah. Tu se vsega moreš naučiti — to je najveselejše in obenem tudi najbolj suhoparno načelo amerikanske prakse. In kakor so tam šole za propagando, za pisateljevanje, za logično mišljenje, tako je sedaj neki anonimus v časopisju objavil najvažnejša pravila za tiste, ki iščejo delo. Avtor sam je uslužben v personalnem oddelku velike trgovske hiše v Neworyku, torej iz njegovih pravil govori dolgoletna izkušnja, zato so tudi nekako prikrojena tako, kakor da vsi iščejo samo delo v trgovinah. Takole uči:

1. Bodi oblečen tako dobro in tako moderno, kakor le premoreš. Človek, kateremu se ponujaš v službo, si mora misliti: odjemalcem bo všeč, če jim streže takle človek. Ne bodi pa kričeče opravljen; ne nališpanost ne zanikrnost nista priporočilo za tistega, ki išče delo.

2. Pazi, kako se držiš. Tvoja zunanja drža je vtelešenje tvoje notranje trdnosti in naj tvojemu poskusu ne bo v napoto. Če je zate značilno, da rad povešaš glavo, popravi težke misli preden vstopiš.

3. Glej, da bo izraz tvojega obraza prijazen. To pa ne pomeni, da bi se moral kar naprej smejati. So trenutki, ko bolj pristoji kazati resen obraz. Vedno pa misli na to, da oni pred teboj premišljuje: ali bo ta človek našim odjemalcem všeč?! Kaj napraviš ti sam, če je n. pr. kak prodajalec slabe volje, razdražljiv ali črnogled? Greš drugam, ali ne?

4. Pridi sam! Mnogi izmed vas hodijo po svetu v dveh. Morda vam to daje pogum, pri iskanju dela pa ne pomaga. Pri tem je osebna dobra volja tako važna stvar, da bi načelnik personalnega oddelka tebe ne vzel, čeprav bi te smatral za porabnega, da ne napravi bridkosti tvojemu spremljevalcu.

5. Vprašalno polo ali podobno listino izpolni natančno in čedno. To dokazuje, da si zmožen tudi s službenimi dopisi skrbno ravnati. Na vse pametno odgovori. V enem, dveh mesecih bo tvoja odlična zunanjost pozabljena in nič drugega ne bo ostalo kot tvoj rokopis, ki naj gospodarja spominja na tebe. Torej nobenih čačk in nobenih netočnih podatkov!

6. Za ponudbo se posluži trdilne oblike! Eno izmed pravil prodaje je, nikdar postaviti vprašanje, na katero je mogoče odgovoriti z enostavnim »Ne«. Tu nekaj vprašanj, ki ti odpirajo vrata za odslovitev:

»Ali potrebujete kako novo moč?« (Ne.)

»Ali hočete upoštevati mojo ponudbo?« (Ne.)

»Ali potrebujete kako pomoč?« (Ne.)

»Ali slučajno potrebujete kako pomoč?« (To pa je najslabši uvod.)

Vse drugače boš sprejet, če začneš:

»Dobro jutro! Ali morem s kom govoriti glede dela? Imam majhen predlog.«

»Delo iščem. Ali vam smem povedati, kaj znam?«

»Sem spreten prodajalec usnja, nakita... Ali smem ob sobotah pomagati?«

»Slišal sem, da za božič potrebujete novo moč za zavijanje zavojev. Delam ročno in lepo. Svoje delo bom opravljal vestno in ves čas bom dobre volje.«

9. Povej kaj posebnega, kar ne rečejo vsi taki. Taka kretnja ostane v spominu, četudi se ponudba odloži.

10. Predvsem pa: bodi iskren! Originalnost izgubi na učinku, če je umetna in se ji vidi, da je narejena. Iskrenost pa se hitro spozna. Zaupamo ji in se je spominjamo.

Tako ta Amerikanec. Ni mogoče tajiti, da je to precej drugače kakor pritisniti na kljuko in zavpiti s praga »Ali potrebujete kakšnega...?«

V OBRAMBO PROTI PLINOM

Neki ameriški inženir je iznašel opremo, ki naj človeka popolnoma zavaruje pred učinki strupenih plinov. Ne morejo mu škodovati ne plini sami, ne ogenj (obleka iz azbesta!) ne pomanjkanje luči

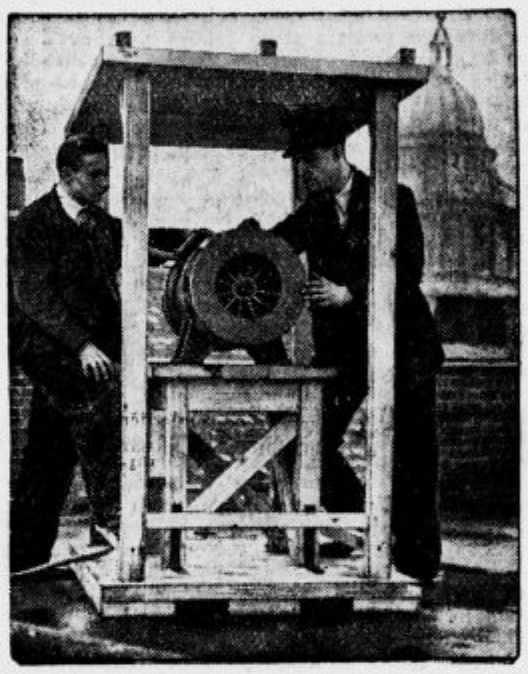

V Londonu so preizkusili tuljenje siren, ki naj bi v primeru sovražnega bombnega napada prebivalce opozorili na nevarnost. Časopisje pa poroča, da so se dosedanje alarmne naprave izkazale za nezadostne, ker jih v nekaterih delih mesta sploh niso slišali

Ta je pa zadel!

»Zdravo, kolega! Tu ti prinašam cel kup samih smešnic, počil boš od smeha!«

60 letni novomašnik

Preteklo nedeljo je imel v cerkvi sv. Luka v vasi Lanoy pri Lille-u (v Franciji) novo mašo 60-letni dominikanec, ki je šele pred nekaj leti stopil v red. Pri prvi sv. daritvi sta mu stregla njegov sin in nečak, oba duhovnika.. Udeležili pa sta se je tudi dve hčeri, obe redovnici iz reda benediktink. »Duh veje, kjer hoče...«

Skesani vlomilec – milijonar

Na Ogrskem v mestecu Miskolcz je bilo pred 20 leti več zaporednih vlomov, ki jih policija kljub skrbnim preiskavam ni mogla pojasniti — vlomilca ni mogla izslediti. Iz načina, kako je bilo vlomljeno, pa se je moglo že takrat ugotoviti, da vsi izvirajo od istega človeka. V celoti je tat iz več stanovanj pokradel skupno vsoto do 30.000 kron, kar je bilo takrat že kaj čedna vsota. Te dni pa so se vsi ti vlomi na čuden način pojasnili in tudi — popravili.

Župan omenjenega mesta je namreč prejel iz Chikaga pismo, v katerem neki tovarnar — izdelovalec patentnih ključev — na uradnem papirju svoje tovarne priznava, da je vlome pred 20 leti on zagrešil in da jih želi popraviti. »Osem vlomov«, pravi v pismu, »ki so se dogodili l. 1918 v vašem mestu, so moje delo, kar v svojo največjo sramoto priznavam. Takrat sem izdelal prvo varno ključavnico, od česar sem si obetal velikega finančnega uspeha. Žal pa v domovini nisem imel niti najmanjšega uspeha, ker nihče mojega patenta ni kupil. Ostalo mi je le še upanje na Ameriko, toda nisem imel nobenega denarja, da bi se tja izselil. Tako sem se kot specialist v ključavnicah posvetil športu, da sem odpiral tuje ključavnice in tako postal vlomilec.«

V Ameriki pa je ta »vlomilec iz stiske« imel srečo, ki jo je doma na Ogrskem zaman iskal. V kratkem času si je v deželi vseh možnosti in največje negotovosti s svojim ključavnicami nabral čedno premoženje. V teku let je postal pravi tovarnar in — milijonar. Pa se je v njem vzbudilo domotožje in obenem kesanje zaradi zločinov, ki jih je zagrešil pred 20 leti. Zato je pisal županu svojega rojstnega mesta gornje pismo. Župan pa je mislil, da ima opraviti s kakim šaljivcem in se za zadevo sploh ni menil. Lepega dne pa je stopil predenj milijonar iz Amerike sam in ga prosil za naslove tistih ljudi, pri katerih je bilo pred 20 leti tako in tako vlomljeno. Seveda so bili prizadeti ali njihovi dediči skesanega vlomilca silno veseli, saj jim je z obrestmi vrnil ves denar, ki jim je bil ukraden že leta 1918 in s katerim že zdavnaj niso več računali. — Če mož ne bi bil tako pošten, bi človek najlaže dejal: »Lump ima srečo.«

10 kamel za en avto — na Sinaju

Na otoku Sinaju se je v zadnji dobi med tamkajšnjimi pastirskimi Arabci in evropejskimi in amerikanskimi zastopniki avtomobilskih tvrdk razvila živahna trgovina, ki pa nima kot posredovalca denarja. Arabci so zelo veseli avtomobilov, ki so hitrejši in tudi močnejši kot njihove kamele. Radi prodajajo svoje živali, pa ne za denar, ampak za avtomobile. Običajna menjalna cena je ze en avto 10 kamel. Zastopniki avtomobilskih tvrdk pa kamele tudi radi sprejemajo, ker jih potem z dobrim dobičkom oddajajo v Severno Afriko, ali pa živalskim vrtovom po svetu.

Zastonjkarji na poljskih železnicah

Ravnateljstvo poljskih državnih železnic je pred nekaj dnevi objavilo podatke o svojem poslovanju. Iz teh je zlasti razvidno, da se po poljskih železnicah prevaža izredno veliko zastonjkarjev. Leta 1937 so nadzorni organi na vsej poljski železniški mreži prijeli 178.000 ljudi, ki so se vozili brez vozovnic. Največ takih zastonjkarjev je v okrožju Wilne (92.000), v okrožju Varšave pa jih je samo 37.000. Seveda pa te številke še daleč niso popolne, ker si nihče ne domišlja, da so nadzorni organi zasačili prav vsakega zastonjkarja.

PRVI LED

na Škotskem, nižje v Evropi ga seveda še ni. Kakor je videti, te mlade dijakinje čez poletje niso nič pozabile

Škodo je treba popraviti

»Vaša mačka je požrla našega kanarčka. Upam, da veste, kaj je sedaj vaša dolžnost?!«

»Seveda vem! Vsak dan vam bom hodil žvižgat.«

Koncert ljubljanskega učiteljskega pevskega zbora »Emil Adamič« v Mariboru

Dobri vokalni koncerti so postali v Mariboru zadnje čase pravcata redkost. S tem večjim veseljem in zanimanjem je mariborska javnost pozdravila učiteljski pevski zbor, ki si je v hvaležen spomin zaslužnemu slovenskemu skladatelju in svojemu bivšemu sodelavcu nadel ime »Emil Adamič«. Veliko organizatorično delo, s katerim so znali učitelji pevci pritegniti h koncertu odlične zastopnike javnega življenja pa tudi širše plasti, močna stanovska zavest skupnosti, ki je privabila številno učiteljstvo, in slednjič obča želja po umetniško dovršenem petju: vsi ti momenti so pripomogli, da je bila velika unionska dvorana v soboto, dne 19. novembra, zopet enkrat polna.

Kar smo od tega koncerta pričakovali, to se nam je v veliki meri tudi uresničilo. Zbor, ki ga sestavljajo v glasbi teoretično in praktično izšolani glasovi in ki od njih povsem upravičeno pričakujemo gojitve naših prvovrstnih skladateljev, nam je predstavil dela, ki so bila res umetnine vokalne glasbe. Zapeli so nam: Otroci molijo (Ivan Gerbec); Zlato v Blatni vasi (Anton Lajovic); Čače moj in Roženice (Ivan Matetić-Ronjgov); Svatovske pesmi — belokr. nar., Narodna, Godci, Bog je ustvaril zemljico, Vse mine, Tički lepo pojo (Emil Adamič); Tri belokranjske (Slavko Osterc). Od naštetih moramo s posebnim priznanjem podčrtati obe Matetićevi skladbi, ki sta prikazali čudovit svet tovrstnega glasbenega ustvarjanja, zlasti Roženice.

Izvedba tega programa je zahtevala od pevcev vsestranske izurjenosti in velike ter naporne vztrajnosti. Svojo nalogo je zbor v mnogih ozirih rešil prav dobro. Bil nam je na tem koncertnem večeru posrednik odličnih skladb v tako popolni obliki, kakor bi jo v enaki meri redko kateri zbor zmogel. Vprav zaradi vodilnega in eminentnega mesta, ki ga in ki naj bi ga zbor zavzemal, pa so seveda zahtevki po njegovi vsestranski popolnosti tem večji in nas nujno silijo k nekaterim, čeprav morda na videz malenkostnim pripombam.

Zbor je štel 38 ženskih in 40 moških glasov. V splošnem bi rekel, da se je v petju javljal tisti neizogibni nedostatek zbora, ki se ga menda zlepa ne bo mogoče rešiti — saj je združen s poklicnimi dolžnostmi članov —, namreč nehomogenost. Na eni strani je seveda povsem razumljiva. Časovni presledki, ki se nujno vrste med posameznimi skupnimi vajami, odnosno pevskimi tečaji članov, ko se urijo v zboru, kar so doma posamič preštudirali, so še vse preveliki in njihovo število za takšen program najbrž še vse preredko, da bi mogli govoriti o brezhibni ubranosti in zvenečnosti zbora kot celote. Dobili smo vtis, da je domače delo posameznih pevcev — ki je pri takšnem zboru neobhodno potrebno in edina možna pot do cilja —, bilo v predpripravi za skupne vaje premalo intenzivno. Posamezniki so program premalo obvladali. Koncentraciji, ki bi naj jo ustvaril in uporabil pevovodja ter iz nje gradil enotno interpretacijo v sugestivnem doživljanju skladbe in v pevskem izražanju dosledno enotno izvedene ritmike, dinamike ter agogike, je bila prevneta pažnja pevcev na note dokaj v kvar. Tako naj za primer navedem samo Adamičeve Godce, kjer je v zadnjem široko in gosto razpredenem delu bila vertikalna struktura premalo doživeta in zato površno izdelana, tako da se polna in zvočna ubranost ni uveljavila; nasprotno Adamičeva narodna Vse mine ni dosegla zaželene nepretrgane melodične linije. Nekateri netočni ali neenotni vstopi posameznikov izvirajo najbrž iz istih vzrokov, ker ni bila namreč pozornost obrnjena v zadostni meri na dirigenta. Izreka je bila sicer jasna in točna, le končni soglasniki naj bi ne izostajali (n. pr. ro- nam. rod).

Vse to so finese, ki jih človek upravičeno zahteva od tako odličnega zbora, pomenijo pa morda v ostalem malenkosti spričo velikih vrlin ter močne učinkovitosti, ki je zajela poslušalce in tudi pri najtežjih skladbah našla kontakt z njimi. Imeli smo priliko slišati prav lepe glasove tako v zboru kot v solističnih partijah (presenetil je alt). Sopran je kot glasovna skupina zvenel dokaj enotno, prevladovali so mladi glasovi; pokazal je v petju precej več vztrajnostne sile kot alt, ki mu je dihalna tehnika delala preglavice, pa je bil lepo barvan. Moški glasovi so predstavljali ubranejšo skupino kot ženski; v samostojnih partijah so se prav enotno zlivali; tenorji so dovolj močni, nekoliko preveč odprti, sicer lepo barvani in se zboru prilegajo; basi so zvočni in obsežni, pa nekoliko manj enotni.

S priznanjem moramo omeniti dinamično enotnost, ki je učinkovala predvsem v menjajočih prehodih jakosti. Ubrana zvenečnost zbora je bila tolikšna, da smo ji v mariborskih prilikah z užitkom prisluhnili.

Zbor je vodil dirigent g. Milan Pertot, ki bo v bližnji bodočnosti prevzel artistično vodstvo pevskega zbora Glasbene Matice v Mariboru. Želimo samo, da bi bila ta pridobitev za matični zbor uspešna rešitev iz njegove krize. G. Pertot je vodil koncert z umirjeno kretnjo; v interpretaciji pa smo si želeli še nekaj več poglobljene doživetosti in muzikalne izklesanosti, o čemer je bilo že zgoraj govora. Bb.

Op. uredništva: Gornjo oceno smo prejeli takoj po koncertu, pa jo zaradi pomanjkanja prostora pred volitvami nismo mogli objaviti.

Ptuj

V Krčevino elektriko! Prebivalci priključenega dela Krčevine se pritožujejo, zakaj še nimajo elektrike, katero imajo vsi drugi priključeni deli. Zaradi velikega prometa, ki je sedaj na cesti v Krčevini, je zvečer tam elektrika n u j n o potrebna. Pa tudi v stanovanja bi jo radi. Za začetek želijo prizadeti elektriko od g. Podpečana do g. Skaze Franca. Potrebno drogovje bi sami takoj dali in ga obdelali.

Zlata nedelja v Ptuju. Združenje trgovcev za mesto Ptuj sporoča svojemu članstvu in kupujočemu občinstvu, da bod trgovine v nedeljo 18. decembra od pol 8 do 12 odprte.

Tajništvo JRZ za ptujski politični okraj je v Ptuju v Vseh svetnikov ulici 11 (poleg restavracije Narodni dom). Odprto je vsak delavnik od 9—12. Obračajte se v svojih zadevah na to tajništvo. V tajništvu dobite lahko tudi vse informacije glede »Slovenca« in drugih naših časopisov. Oglase, naročnino, osmrtnice in drugo prinesite v tajništvo!

Mariborsko gledališče

Lojze Štandeker: Prevara

Režija Petra. Malca. II krstni predstavi.

Štandekerjev dramski prvenec »Prevara« pomeni lep uspeh domačega avtorja, čigar dramatični temperament in odrsko izkustvo še mnogo obetata.

Snov drame je zajeta iz kmečkega življenja v Prlekiji. Na posestvo že nekoliko postarne gruntarske vdove Treze se priženi podjetni bajtar Lemež, človek, ki si z jekleno voljo utira pot navzgor, ter si na tej poti kroji moralo čisto po svojih željah in računih. Zanemarjeno posestvo spravi sicer v red, toda med zakoncema ni pravega razumevanja. Za bolehno ženo Lemež nima dobre besede, saj jo je vzel zaradi grunta, ne iz ljubezni. Tiho nasprotje med obema izbruhne v javen razdor, ko izve žena za razmerje, ki ga ima mož z njeno rejenko Lonko. To razmerje postane njej in njenemu možu usodno. Da bi obdržal Lonko pri hiši, tvega Lemež vse ter ženo zastrupi. Sedaj je prost in neomejen gospodar na posestvu. Toda z zločinom si je zaigral Lonko, ki se oklene sedaj svojega nekdanjega fanta Toneta, ki je prišel pravkar iz Francije. Ko pa Lemež ne popusti, ter se hoče znesti nad Tonetom, tedaj se sprevrže Lonkino ohlajeno čustvo do njega v sovraštvo. Da bi obvarovala sebe in Toneta, ga ovadi Lonka orožnikom. Na dan, ko povede Tone Lonko pred oltar, pobegne Lemež iz zapora, vdre s svojimi pajdaši na svatbo ter hoče Lonko s silo odvesti čez mejo. Lonkine rotitve in Tonetova velikodušnost ganejo na vse zadnje njegovo zakrknjeno srce, da se da orožnikom mirno odvesti.

Osnovni motiv je mož med dvema ženama v prvem, in žena med dvema možema v drugem delu drame. Zaradi shematičnosti Tonetovega značaja je drugo nasprotje slabotno izdelano. — Drama je torej značajska žaloigra v kmečkem okolju. Žal da je kmečko okolje brez umetniške akcije, samo okvir, v katerega je postavil avtor konflikt, ki ga čisto malomeščansko rešuje. Tu se je uveljavil najmočneje vpliv romantične alpske značajke, ki je uganjala mestno psihologijo v kmečko kostimirani sredini. V tem pogledu greši avtor najbolj nad dramskim junakom, Lemežem, čigar značaj je malomeščansko-sentimentalno zarisan. Kar nič verjetna in za kmečko psihologijo kar nič značilna ni okolnost, da je bajtarski sin zaradi svoje ljubice pripravljen zapustiti priženjeni grunt, na katerem se je prvič do sitega najedel, in iti znova Bog ve kam otepat revščino, kakor izpoveduje to Lemež v prvem dejanju. Kmečka erotika je mnogo bolj razumska kot malomeščanska sentimentalnost. Kako močno je še avtor zasidran v tradiciji alpske folklorne igre, kaže tudi tretje dejanje, ki je za umetniški razvitek zgodbe docela nepotrebno. To dejanje ima na vesti folklorna zanimivost in avtorjeva težnja, da bi pripravil junaka do katarze, natanko po pravilih stare poetike. Pravi zaključek junakove tragedije pa bi moral biti tam, ko se junaku podre osnova, na kateri je zmotno gradil svojo življenjsko srečo, v prizoru, ko ga ovadi Lonka orožnikom. Tudi utemeljevanje Lonkinega razmerja z Lemežem, po katerem ima igra svoj naslov, se mi ne zdi psihološko najbolje. »Prevara« pomeni tu zmoto v najintimnejših čustvih, toda kako si je moglo dostojno dekle v krščanski hiši zamisliti ljubezensko srečo z možem svoje še žive rednice in dobrotnice. Primernejša bi bila motivacija s spozabo mlade krvi, kar bi postavilo Lonko v moralnejše ozračje.

Vzlic omenjenim pomanjkljivostim je delo dramatično krepko zgrajeno in kaže odrsko spretnost, ki pri nas prijetno preseneča. Ker je delo avtorjev prvenec, si obetamo od njega še nadaljnjih dramatično napetih in odrsko trdnih del.

Režiser P. Malec se je z uprizoritvijo domače novosti vidno potrudil. Tempo igranja je bil živahen ter je zajel občinstvo v nenehni pozornosti. Dejanje je postavil režiser v pristno prleško scenerijo, ter jo dopolnil z realistično opravo oseb. Manj sreče je imel pri razdelitvi vlog, ki se nam ni zdela vseskozi primerna.

Junaka Lemeža je igral P. Kovič s sredstvi realističnega karakteriziranja. Masivna zastavnost, s katero ustvarja ta igralec kmečke vloge, pa pri tej psihološko dovolj razčlenjeni figuri kmečkega ljubimca ni imela primerne podlage in uporabe. Problematiki Lonkinega značaja se je gdč. Starčeva spretno izognila z rutino. Nekoliko prejadikavo je igrala ga. Gorinškova Trezo. Posrečen tip kmečke rezonerke je upodobila gdč. Kraljeva kot Pepa. Rezolutno Tino je igrala ga. Zakrajškova s krepkimi realističnimi poudarki. Nekoliko karikiran je bil Gorinškov Muhič. Medlo risanemu Tonetu tudi Nakrstova igralska spretnost ni mogla pomagati. —o.

Sport

13. kolo drž. prvenstva: Jugoslavija (Belgrad) : Ljubljana

Prihodnjo nedeljo bo na igrišču SK Ljubljane zopet zanimivo nogometno srečanje. Spoprijela se bosta naš ligaš in belgrajska Jugoslavija za točke. Jugoslavija se nahaja trenutno na drugem mestu v tabeli ligaškega prvenstva, torej je to klub, ki ima možnost, da si pribori naslov prvaka. Zaradi tega se obeta izredno ostra borba, kajti Ljubljana bo morala in bo tudi brez dvoma napela vse sile, da si pribori vsaj eno točko, če že ne bi bilo mogoče obeh.

Praznik gorenjskih smučarjev

Gorenjska zimspočportna podzveza na Jesenicah vabi vse člane JZSS k udeležbi na II. izlet gorenjskih smučarjev, ki bo v Kranjski gori v dneh od 13. do 15. januarja 1939.

Redna glavna skupščina GZSP je na svojem zasedanju soglasno pooblastila upravni odbor, da izvede II. izlet gorenjskih smučarjev ter je za izvedbo in organizacijo vseh vrst zimskošportnih panog in raznih zabavnih prireditev določila in izbrala preizkušene delavce, ki so že pri lanskem izletu v Bohinju pripomogli skupno s tekmovalci, da je ta prireditev stoodstotno uspela.

Tekmovanja za prvenstvo GZSP in prvenstvo izleta za sezono 1938-39 bodo izvedena večji del na novih izsekanih terenih v idilični Kranjski gori in v vsakem športniku poznani Planici. GZSP trdno upa v to in je prepričana, da bodo prireditve, ki se bodo izvedle v okviru »Izleta«, postale nov mejnik v razvoju našega smučanja ter da bodo obenem dokumentirale moč in napredek gorenjskih smučarjev.

Vsem tekmovalcem in ostalim udeležencem je zagotovljeno prijetno in udobno zavetišče ter velika gostoljubnost.

Program izleta vsebuje vse smučarske panoge in je s tem omogočena udeležba vsakemu smučarju, in to od prvega favorita do zadnjega naraščajnika.

Snežne razmere v Kranjski gori so vedno v toliko udobne, da je izvedba praznika »Gorenjskih smučarjev« zajamčena.

V letu 1939 bo preteklo 10 let od obstoja in ustanovitve GZSP s sedežem na Jesenicah ter bodo zaradi tega prireditve ob priliki II. izleta gorenjskih smučarjev povezane s tem spominskim datumom.

Na svidenje 14. in 15. januarja 1939 v Kranjski gori na »olimpiadi« gorenjskih smučarjev. Tam vas čaka vse polno zanimivosti, športnih presenečenj in prirodne lepote. Naj ne bo smučarja, ki ne bi obiskal lepe in to pot res gorenjske Kranjske gore za čas II. izleta gorenjskih smučarjev.

»Smuk« J. Č.

Sporazum mariborskih lahkoatletskih klubov

Maribor, 14. decembra.

Snoči se je vršil sestanek delegatov treh mariborskih športnih klubov, ki goje lahko atletiko: SSK Maratona, SK Železničarja in SK Rapida. Na tem sestanku so delegati klubov ugotovili, da je lahkoatletski šport v Mariboru zaradi neenotnosti in sporov med klubi v primeri z drugimi športnimi središči zelo zaostal. Po vsestranskem razglabljanju sedanjega položaja, ki je za napredek mariborskega lahkoatletskega športa zelo škodljiv, so se delegati sporazumeli, da bodo v bodoče nastopali enotno v vseh vprašanjih lahkoatletskega športa. Ta sestanek je toliko pomembnejši, ker so se sporazumeli trije nasprotni klubi, ki so delali do sedaj vsak za sebe ter so lahkoatletske prireditve izvajali vedno le v okviru svojega kluba. Zaradi tega je zaostal lahkoatletski šport v Mariboru na razmeroma nizki stopnji ter se ni mogel tako razvijati, kakor ostale športne panoge. Bilo bi res dobro, če bi ta sporazum rodil ugodne posledice ter bi v bodoče vladala med lahkoatletskimi športnimi organizacijami sloga. Potem bi bilo mogoče prirejati lahkoatletske prireditve v večjem obsegu ter s pestrejšim programom.

Birger Ruud o sebi in o drugih Norvežanih

Največji norveški smučar Birger Ruud, dvakratni olimpijski zmagovalec in trikratni zmagovalec pri FIS-inih svetovnih tekmah je zdaj pretožil svoje zaposlenje iz Oslo, kjer je bil v službi v neki tovarni za smuči, v mesto Krammen. Tovarna, kjer zdaj dela Birger Ruud, je šele 15 let stara, toda odkar je bila preurejena in zmodernizirana, je postala najboljša tovarna za smuči na Norveškem. Tu bodo zdaj delali »Birger Ruuda smuči«, ki bodo prav gotovo dobre, kakor sam pravi. Mi računamo, tako pravi Birger dalje, na letno proizvodnjo 18 do 20.000 smuči. Startal bom pa tudi še v bodoče, vendar zdaj nimam toliko časa, ker se moram v prvi vrsti zanimati za svoj poklic, ki zahteva mnogo časa. Vsekakor se pa bavim z gimnastiko in akrobatskim treningom, in tega se morajo posluževati tudi moji klubski tovariši, ker je pomanjkanje snega. To dela celotna kongsberška garnitura od Absjörna Ruuda, Kongsgarda, Myrha do Ullanda itd. Vsi so se poleti bavili z nogometom, zdaj pa morajo ude potom gimnastike zopet napraviti prožnejše. Naš prvi start bo na novega leta dan v Kongsbergu, ko nastopimo proti Friska Viljoru.

Tudi v Zakopanih bomo zraven, nadaljuje Birger, in v Evropo pridemo. Toda konkurenca na Norveškem je zdaj tolikšna, da ne vem, če bomo mogli še zraven. To se bo šele videlo pri izbirnih tekmah. Kar se slaloma tiče je bil Per Fossum, eden naših najboljših in najbolj rutiniranih mož te dni v Rjukanu in je pregledal novo progo za svetovno prvenstvo, ki bo leta 1940. Po njegovi izjavi je proga prvovrstna in odgovarja vsem mednarodnim zahtevam. Srednjeevropejci bodo gotovo dosegli na njej sijajne čase. Končno pravi Birger Ruud, da je prihodnja zimska sezona zanj jubilejna sezona, ker obhaja 10 letnico svojega aktivnega športnega udejstvovanja. Zato se moram dvakrat potruditi, da bom v svojem jubilejnem letu dokazal, da je z menoj še vedno treba računati.

Svetovni rekordi v hitrost. drsanju

Sedaj ko zopet prehajamo v zimsko sezono, v dobo smučanja in drsanja, ne bi škodovalo, če si nekoliko ogledamo svetovne rekorde v hitrostnem drsanju. Ti rekordi, ki veljajo seveda samo do novega ledu, odnosno do tedaj, dokler ne bodo postaviti kakega novega rekorda, so bili potrjeni od mednadne drsalne zveze in so takile:

Moški:

500 m	41,8	Engstangen (Norveška)	5. II. 1938
1.000 m	1.28,4	Thunberg (Finska)	11. I. 1930
1.500 m	2.14,9	Staksrud (Norveška)	31. I. 1937
3.000 m	4.49,6	Ballangrud (Norveška)	29. I. 1935
5.000 m	8.17,2	Ballangrud (Norveška)	8. I. 1936
10.000 m	17.14,4	Ballangrud (Norveška)	6. II. 1938

Ženske:

500 m	46,4	Laila Schou Nilsen (Norv.)	30. I. 1937
1.000 m	1.38,8	Laila Schou Nilsen (Norv.)	31. I. 1937
1.500 m	2.28,1	Laila Schou Nilsen (Norv.)	23. I. 1937
3.000 m	5.29,6	Laila Schou Nilsen (Norv.)	30. I. 1937
5.000 m	9.28,3	Laila Schou Nilsen (Norv.)	31. I. 1937

Zanimivo je, da ima vse ženske svetovne rekorde ena in ista drsalka, ki jo poznamo tudi kot odlično smučarko, ki je bila najboljša na olimpijskih smučarskih tekmah v Ga-Pa leta 1936. Še bolj zanimivi so pa datumi teh svetovnih rekordov; vsi so bili namreč postavljeni v istem tednu, in sicer koncem januarja lanskega leta.

Obvestila športnih zvez, klubov in društev

Zanimivo predavanje o divjadi v gorah pripravlja Slovensko planinsko društvo. Predaval bo gosp. dr. Joža Herfort v torek 20. decembra ob 20 v »Beli dvorani« hotela Union na Miklošičevi cesti. Številne skioptične slike bodo kazale naše planinske živali; predavatelj, ki je znan strokovnjak, pa nam bo pripovedoval o njih življenju. Vstopnice dobite v predprodaji v pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova c. 4-I.

Izdelovalnica likerjev, desertnih vin, sirupov in žganjarna
Jakob Perhavec → Rum, konjak, likerji, slivovka, brinjevec, droženka, klekovača
Maribor - Gosposka ulica štev. 9
Specijaliteta: Grenčak in vermut
Telefon 25-80 Na drobno in na debelo

S čajem odlično prija
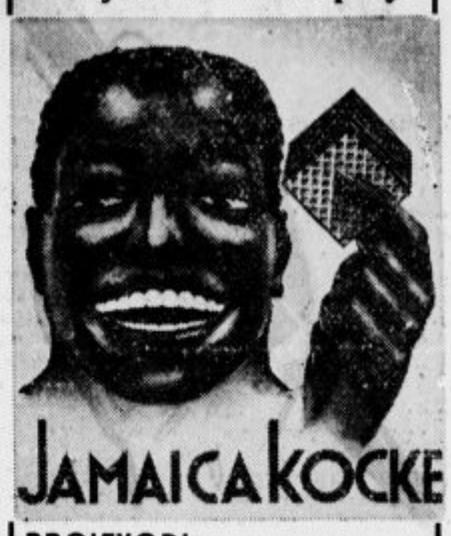
JAMAICA KOCKE
PROIZVODI:
»IKA«
PROIZVODNJA VAFLA
ZAGREB, VLAŠKA ULICA 101.

Radio

Programi radio Ljubljana:

Četrtek, 15. decembra: 12 Vesele solistične točke (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Salonski kvartet — 14 Napovedi — 18 Pester spored Radijskega orkestra — 18.40 Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.30 Deset minut zabave — 20 Harmoniko igra g. Rudolf Pilih — 20.45 Skladbe Saše Santla, igra Radijski orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Citraški dueti (gg. Vilko Škok in Ivan Kosi).

Drugi programi:

Četrtek, 15. decembra: Belgrad: 20 Narodne pesmi, 20.30 Klavir, 21 Operni odlomki — *Zagreb:* 20 Belgrad, 21 Angleška glasba, 22.20 Plesna glasba — *Sofija:* 19 Ork. koncert, 19.30 Klavir, 20 Vok. koncert, 20.55 Plošče — *Varšava:* 19 Zab. koncert, 21 Igra, 22 Plošče, 23.05 Poljska glasba — *Budimpešta:* 19.50 Igra, 21.20 Ciganski orkester, 22.45 Ork. koncert — *Dunaj:* 20.10 Igra, 21 Starejša ples. glasba, 22.30 Narodna in zab. glasba — *Königsberg:* 20.10 Operna glasba — *Bratislava:* 20.10 Bizetova opera »Carmen« — *Lipsko:* 20.10 Bachove skladbe — *Köln:* 20.10 Sest muzikantov na 18 inštrumentih — *Beromünster:* 19.10 Mozartov koncert — *Strassbourg:* 21.30 Verdijeva opera »Traviata«.

Božična darila
priporoča
Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova 13
Telefon 2207.

Konči Ahačič: 12

Jaka Spaka in čudodelna dlaka

Vesel otrok je bila Marjetica, kakor malokateri drugi. Lepa pa tako, kakor še nihče ni bil od začetka sveta in ne bo do njegovega konca. Lice ji je bilo bledozlato, kakor sneg, ki ga je kuhala mati. Lasje ognjenordeči, kakor mleko v kresni noči. Trepalnice svilene, dolge in črne, kakor ogenj, ki je kraljici grel čudežno pijačo. Oči pa zelene kakor trata, po kateri je skakala kraljičina Marjetica.

Zaradi te njene čarobne lepote jo je ves svet ljubil in občudoval. Ko pa je Marjetica opazila, da vsi sklanjajo pred njo svoje glave in upogibajo kolena, je spoznala, da ni navaden zemljan. Tedaj ji je zakrknilo srce in postala je prevzetna, ošabna in gizdava.

Dovolite, da Vam ga predstavim:

On je

Lloyd's

COPIATOR

nova priprava za pisanje. Je svinčnik in najboljše polnilno pero obenem. Piše, riše, črta in kopira; ni ga treba koničiti, vse vrši s tinto, nikdar ne maže. — Tehnično je najdovršenejša priprava za pisarniško in zasebno uporabo. Nekaj let služi brezhibno.

Ali, pazite, da na njegovi kapici natančno piše

Lloyd's

COPIATOR

ker ga mnogi zavračajo, a edino on je pravi in zajamčeno dober.

Dobiva se pri

Kralj nalivpera

ZAGREB, ILICA 39/III.

Cena 95 din. (Poštnina 5 din, nakazati z nakaznico ali na ček. rač. štev. 34.581.)

Cenik zlatih polnilnih peres pošljem zastonj!

Fabrikacijski inženir

dober organizator in kalkulant, poštenega značaja, se takoj sprejme na vodilno mesto pri veleindustriji v Sloveniji. Dodatne šole in praksa v inozemstvu dajejo prednost. Ponudbe z vsemi običajnimi podatki in fotografijo upravi »Sl.« pod »Kranj« 19.390.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mlad fant

s kolesom išče službo trgovskega sluge. Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Kolo« 1761 št. 19.384. (a)

Trgovski pomočnik

mešane stroke, star 19 let, postaven, priden in pošten, išče službo. Najrajši v kakem podeželskem mestu. Ponudbe na naslov: K. Slanovec, Kočevje 42. (a)

Službe dobe

Knjigovodjo

izvežbanega — sprejme tovarna čevljev na Gorenjskem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Knjigovodja-bilancist 19.365.

Trgovskega pomočnika

mešane stroke, dobrega manufakturista, sprejme večja trgovina na deželi. Nastop takoj. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dober prodajalec« 19364.

Zanesljiva moč

se išče za pisarno. Pogoji so sledeči: dovršena dvorazredna trgovska šola ali abiturientski tečaj; popolno znanje slovenščine, srbohrvaščine in nemščine. Obvladati mora stenografijo, strojepisje in knjigovodstvo. Vpeljana mora biti v društveno življenje. Služba se nastopi sredi januarja prihodnjega leta. Prošnjo je treba nasloviti na upravo »Slovenca« pod št. 19.393 do 22. decembra. (b)

Denar

Iščem zadružnika

ki bi financiral vpeljavo več novih izumov. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Odločnost« 18.710. b

Glasba

Plošče in gramofone

bivše tvrdke A. Rasberger, v največji izbiri po razprodajnih cenah dobite v Dalmatinovi ulici 10 (nasproti hotela Strukelj). (1)

Prodamo

Namočena polenovka

se dobi pri I. Buzzolini, Lingerjeva (Kresija). (1)

Pomaranče, mandarine,

rozine, naprodaj. Nizke cene. Zaloga: Ljubljana, Tyrševa 48. (1)

Perzijske preproge

več krasnih komadov, naprodaj po zmerni ceni »Pri Makedoncu«, Kolodvorska ulica. (1)

Za vsako priliko

najboljše Hubertuse in vsa druga oblačila nudi ceneno Presker, Sv. Petra cesta 14.

Pisalni stroj

»Underwood«, prav dobro ohranjen, prodam za 1800 din. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 19.339. (1

Dva foto-aparata

eden za plošče, drugi za film, optika 14 5, 6×9 — prodam. Ogled v pekarni Jerko, Tyrševa cesta 168, Stožice. (1)

Patent »Kraljica peči«

ki se naloži le enkrat dnevno, potem pa gori ves dan, se dobi v vseh velikostih pri A. Semenič in drug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15, telef. št. 48-67. (1)

A: Ta dama je resnično vedno dobro oblečena.

B: Ni čudno, ker ona vse svoje obleke šiva na

„ANKER“

šivalnem stroju

Za ponudbe obrnite se na naslov:

Poštni predal 173, Beograd.

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

ČERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Posestva

Kunaver Ludvik

gradbeno - strokovno naobraženi posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščeni graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago.

Več stavbnih parcel

naprodaj v bližini kolodvora št. Vid - Vižmarje. Pojasnila: Vižmarje 59

Pohištvo

Spalnice, jedilnice

kupite najugodneje pri

Andrej Kregar

pri kolodvoru št. Vid Vižmarje.

Moderno spalnico

v imitaciji orehove korenine, solidno izdelano — poceni proda Krže, pohištvo, Vrhnika. Ogleda se v zalogi, Ljubljana, Prečna ulica 6. (8)

Ženitbe

21 letna Ljubljančanka

prijetne zunanjosti, čiste preteklosti, želi poročiti inteligentnega, do 32 let starega gospoda v stalni službi ali obrtnika. Zaradi izplačila hiše gotovina zaželjena. - Resne ponudbe s polnim naslovom in sliko poslati upr. »Slovenca« pod »Takojšnja ženitev« 19.374. (ž)

Poizvedbe

Izgubila se je

evidenčna tablica moškega kolesa št. 47.212-2-6. Proglašam jo za neveljavno. — Lilek Hubert, Maribor. (r)

SAMO EDEN JE ORIGINALNI FRUŠKOGORSKI BISER ki je z zakonom zavarovan in v kakovosti neprekosljiv.

SPECIJALITETA FIRME

Bruno Moser

VELETRGOVINA Z VINOM

Zemun

Moserjeva ulica 1 — Telefon 37-555

Zaloga tudi v Javnem skladišču v Ljubljani

✝

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da nam je danes, 14. decembra 1938, ob 11 dopoldne dobro pripravljena za večnost v Gospodu zaspala naša zlata mama, stara mama, teta in svakinja, gospa

MARIJA OBLAK

vdova po uslužbencu državnih železnic

Pogreb drage rajnke bo 16. decembra, ob 4 popoldne izpred hiše žalosti, Ljubljanska ulica 9, Moste, na pokopališče k Sv. Križu.

Priporočamo rajnko v blag spomin in molitev!

V Ljubljani, 14. decembra 1938. **Žalujoči ostali**

✝

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, Bogu vdano izdihnila svojo blago dušo naša ljubljena soproga, sestra, teta in stara teta, gospa

Terezija Gaberšek

roj. Čamernik

upokojenka tobačne tovarne

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 15. decembra 1938, ob 4 popoldne iz mrtvaške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta št. 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Sveta maša zadušnica bo darovana v župni cerkvi Sv. Jakoba.

Ljubljana, dne 14. decembra 1938.

Gaberšek Anton, soprog — in ostalo sorodstvo

✝

V VELIKI ŽALOSTI NAZNANJAMO, DA JE DANES OB OSMIH ZJUTRAJ PO DOLGOTRAJNI BOLEZNI UMRLA, PREVIDENA S TOLAŽILI SV. VERE, NAŠA LJUBLJENA MAMA, STARA MAMA IN PRABABICA, GOSPA

MARIJA HOFFMANN

POŠTARICA V POKOJU

PREDRAGO POKOJNICO BOMO POLOŽILI K VEČNEMU POČITKU V PETEK, DNE 16. DECEMBRA, OB ŠTIRIH POPOLDNE NA DOMAČEM POKOPALIŠČU

PLANINA PRI RAKEKU, DNE 14. DECEMBRA 1938

ŽALUJOČE RODBINE: **HOFFMANN, KÖRBL, SMOLA**

Umrla je naša dobra mama, stara mama, tašča, sestra, teta, svakinja, gospa

✝ **LINA REVÉN ROJ. PREMROV**

vdova po višjem davčnem upravitelju v pokoju

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 16. dec., ob 3 popoldne iz hiše žalosti

Kočevje, dne 13. decembra 1938

Žalujoče rodbine: **Revén, Merala, Cepuder, dr. Komotar**

Dolores Vieser: 1

Podkrnoški gospod

Roman. — Poslovenil Janez Pucelj.

Ujeti vitez.

»Naredim, da boš videla, da le nisem popolnoma pozabil starih časov,« je rekel gospod Sebastijan iz Žrelca.

Med tanke ustnice se je ženski ukral smehljaj, vendar so ji temne oči ostale brez sijaja.

»Zahvalim, gospod! Zdaj bom mirno umrla,« je rekla ponižno.

»Hohó!« se zasmeje vitez. »Umrla? Si še za lepj, baba! Bi se ti bolj podalo, da govoriš o svatbi kakor o smrti... hee?«

Hudomušno mu pomežiknejo svetle oči.

»Gospod vedo, da ne mislim na možitev,« se nasmehne žena in za spoznanje še bolj pobledi.

»No, prav tako! Saj ti tudi tako ni hudega... Ali ti česa manjka, Zavorja?« vpraša; je podoba, kakor da bi rad napolnil mero svoje velikodušnosti do vrha.

»Ne, gospod, ničesar mi ne manjka; je vse prav tako.«

»Me veseli,« vzklikne mož in se udari po kolenu. »Pa mrači se že, moram pogledati domov. Kaj bi sicer tudi ljudje rekli?« se pošali. Gospodu Sebastijanu iz Žrelca je danes tako dobro pri srcu!

Zavorja vstane in mu poda roko.

O Bog — — — koliko tisočkrat mu je svoje dni — — —

»Bog ji povrni!« reče potihoma.

Iz glasu ji zveni temna sladkost, ki je bila svoj čas začarala neugnanega mladega žlahčiča.

Spomin ga zamami nenadoma.

Pa ženska gre tako mirno mimo tja pred njim in je tako tuja v svoji tihoti, da se mu zazdi greh, če bi jo plašil. — In čemu tudi?

Tako odveže prama od bresta, ki raste pred vrati, in odjaha.

Zavorja se nasloni na podboj obokanih vrat in zre za možem. Sonce je že zašlo. Nad rjavimi senožeti se lahko kuha megla, raste in se vodena dviga okrog konja in jezdeca.

Zavorja mora misliti na stare čase. Tiste čase — — —je pač stokrat zamahnil nazaj, preden so ga sprejela mestna vrata. In ona je vselej stala tukaj in si pritiskala rjave roke na mladostno-neumno dekliško srce, da ji ne bi počilo od sladkosti pravkar minule ure in od grenkobe, ko ga je videla ločiti se za ves dolgi teden. In potem je stopila v hišo in dan na dan iznova strmela, da ji je ta lepa hiša, ta velika hiša »njen domá« — njej, ubogi slovenski kmečki deklini, ki si je morala prejšnje čase priberačiti čevlje, da jih je nosila pozini! — — —

Zdaj zabrlé v mestu lučke. Zavorja ne more več videti gospoda Sebastijana. — Zdaj pač jaha čez trg proti velikovškim vratom — venkaj tja proti Žrelcu, kjer ga pričakujejo gospa in dve nežni gospodični hčerki. — In ona — — —?

Kaj more on za to, da je nima več rad? —

Na jezeru tam zunaj je moral počiti led, da prihaja megla kar težka sem čez. Plazi se poleg Zavorje temnosiva prav noter v temno hišo. Zavorja se mahoma zdrzne in začuti, da je mraz. Tedaj zapre duri in gre skozi vežo v kuhinjo, kjer stara Nanej in še starejši Tevža vprav računata, »ali je prišel povodnji mož z Vrbskega izara dro že po svoje tri ljudi«.

»Ne tri, že koj štiri!« zakliče Nanej. »Nisi nič slišal o dveh romarjih, ki sta se vtopila pred Otokom?

»Je résen?« vpraša Tevža.

»Résen, résen, na vseh vernih duš den je biló,« odgovori Zavorja in pomoli smolnico v pojemajoči ogenj.

Z njo nažge svečo in si sveti gori po ozkem, obokanem stopnišču. Zadnje stopnice jo že rahlo zasopijo. Srce ji večkrat noče prav. Zgoraj na mostovžu pa zrak tako hladan in čist, da ji postane spet prosto okrog srca.

Odpre druga vrata na desno roko in posveti v izbo. Lesena je, rjava in kaj prostorna. Oprave se ne preriva v njej Bog ve kaj. Saj je vendar vse zmetal venkaj, obnoreli fant: lepe skrinje, poslikane z rožicami, oblazinjene stole, prevlečene z divjo kozlovino, in še celo hrastovo omaro za posodo, za katere obličastimi šipami so stale pisane skodelice s Svetim Duhom! In zavese okrog postelje z nebom — — —

Té bo pač morala spet obesiti: fant pride z Dunaja, bo pač navajen na kaj boljšega. So naredili z njega razvajenega mladega gospodiča? Ji li sploh bo še hotel reči »mati«? —

Zavorja privleče iz omare na izbi zelene volnene zavese za posteljo in jih obesi čez lesene palice. Radost in skrb ji drhtita v rokah. Pogladi blazinice, ki na njih že dehti sveže, ostro platno, in poravna še enkrat volneno odejo, katere nenavadno teman vzorec si je sama izmislila in ga sama stkala.

Šest dolgih let je bila izba prazna in tiha. Čestokrat je posedala žena zatopljena v žalostne misli na trdi posteljni stranici in vrtala tja predse. Je li pa tudi prav naredila, da je prijenjala želji in nasvetu grofinje Rosenberg in dovolila svojemu živemu, plavolasemu fantiču, da je šel z njo za hlapčiča na Dunaj? Se bo li pač znal spet najti v tihi, skromni »domá«?

Toda ah, kaj naj bi toliko premišljevala? Stotisočkrat naj si ga bo Bog zahvaljen, da je vodil vse tako milostljivo!

Gospod Sebastijan je vendarle dober, da tako skrbi za njenega otroka. Seveda, od žene ima samo dve hčeri. Tedaj se mu je pač moralo srce smejati, ko je onikrat na Dunaju spet videl krepkega, gibčnega fantina!

Zdaj preteče le še nekaj dni in spet ga bo imela! In zdaj bo nosila v srcu veliko tolažbo, da mu ne bo treba pretrpeti mladega življenja v revščini ni nizkosti. Tega bi on ne mogel! Ni rojen za to. On je gospod! Saj — Bog si ga bodi zahvaljen od srca: Nartej postane gospod Pod Krnosom.

— — — — — — — —

Konjička drencljata kaj veselo proti vratom. Umazani sneg brizga pod težkimi kopiti prav gori do sedla. Kaj zato! Kadar peketajo in pojo kopita in gre divje hrzanje skozi ulice, tedaj gledajo najlepše dečle skozi okenca: »To ti morajo biti veseli jezdeci!«

Saj sva tudi!

»Hej, Stražišnik! Vstani!«

Sicer niso revni časi ne vojska niti kuga, pa stari čuvaj mora vendarle vprašati:

»Odkod prihajata mlada gospodiča?«

»Od cesarja,« se zasmeje črni fant, tisti na plavcu.

»Oh, ah!« zasopiha starec. »Kaj počnejo, premogčna cesarska visokost?«

Plečati plavolasec se zvonko zasmeje, da kar zadoni:

»Ko sem jih zadnjič videl, so vprav turškemu sultančku prislonili klofuto!«

»Takih norčij pa dro ne verjamem,« zagode čuvaj nejevoljno in porine vstran zavoro.

Oba jezdeca zajahata skozi velikovška vrata, ki so tako mračna, da mora v njih goreti luč noč in dan. Dve tri branjevke imajo stojnice v njih.

»Nič zlatih srčkov kupila, mlada gospodiča? — Nič nožičev, nič peres? Limanic?«

Črni fant se zasmeje prezirljivo:

»Zlatih srčkov kupovati nama treba ni. Jih dobiva zastonj, na vsak prst tri!«

»No,« mu ponagaja tovariš, ko jahata po mostičku čez potok, »gospica Krescencija?«

»Neumna gos! Če noče, naj pa pusti! Sploh pa — — —!«

»Saj, sploh: ko pojahava nad Turke, ne bova mogla vlačiti s sabo še zlatih srčkov.«

»Hej, Nartej!« zakliče rjavi in potrepljje plavca po vratu; zapoje:

»Kje bodo vitezi rajali?«

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Ceč Izdajatelj: inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič

Povečanje naših bolnišnic

Banovina je letos najela pri SUZOR-ju v Zagrebu posojilo v znesku 43 milijonov dinarjev za modernizacijo in razširitev banovinskih bolnišnic v Sloveniji. Ker bodo v kratkem prva denarna sredstva iz tega posojila dana banovini na razpolago, je te dni potrdil **g. ban dr. Marko Natlačen osnovanje posebne tehnične sekcije za modernizacijo in razširitev bolnišnic.** Sekcija za modernizacijo bolnišnic je dodeljena tehničnemu oddelku banske uprave in bo v zimskih mesecih pripravila vse potrebne osnutke, načrte in preračune, potrebne za modernizacijo bolnišnic iz 43 milijonskega posojila. Najprej bo prišla na vrsto dograditev mariborske bolnišnice, kateri bodo dogradili veliki paviljon za štiri oddelke, ki je v surovem že zgrajen. Prav tako bodo zgradili za mariborsko bolnišnico še porodnišnico in nekaj gospodarskih poslopij. Za tem bodo prišle na vrsto adaptacije bolnišnic v Slovenjgradcu, v Brežicah in Novem mestu, kakor tudi nova banovinska bolnišnica v Murski Soboti. Ker bo posojilo izplačano v treh letih, bo tehnična sekcija za modernizacijo bolnišnic poslovala najmanj tri leta, za nadalje pa bo imela še obilo dela pri pripravi načrtov za adaptacijo drugih banovinskih bolnišnic in zgradbe novih banovinskih bolnišnic v drugi triletki.

Prav posebno pa je razveseljivo dejstvo, da se je tudi vprašanje dograditve kirurgičnega paviljona državne bolnišnice v Ljubljani premaknilo z mrtve točke. Paviljon je na zunaj dograjen in čaka že dve leti na notranjo ureditev in opremo. Njegova ureditev bo pomenila izredno razbremenitev kirurgičnega oddelka, ki je najbolj prenapolnjen in ki je v ljubljanski bolnišnici tisti, ki prevzema skoraj polovico vseh bolnikov, ki se zatečejo v ljubljansko bolnišnico. Kaj to pomeni, bomo razumeli, če upoštevamo, da je ljubljanska bolnišnica lani sprejela nad 30.000 bolnikov, letos pa bo lanski rekord še zvišala za par tisoč bolnikov. Za popolno dograditev in ureditev kirurgičnega paviljona manjka še okoli 3 milijone dinarjev in pred nedavnim je **minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Dragiša Cvetković obljubil, da bo poskrbel, da bodo v najkrajšem času dana sredstva, potrebna za popolno dograditev in notranjo ureditev paviljona.** V nekaj mesecih pa bo tudi že mogoče dobiti denar za opremo paviljona, tako da bo kirurgični paviljon prihodnje leto popolnoma urejen. V imenu bolnikov in zdravnikov se g. ministru za to razumevanje zahvaljujemo, saj je kirurgični paviljon državne bolnišnice res edino javno delo, ki na svojo dograditev pod nobenim pogojem ne sme prav nič več čakati.

ZZD priborila delavcem 100.000 dinarjev

Poročali smo že, da so delavci v tovarni Lepenke dr. **Pergerja** v Mislinjah stoodstotno organizirani v Zvezi združenih delavcev, kateri se imajo zahvaliti, da so njihovi delovni pogoji urejeni s kolektivno pogodbo. Ta kolektivna pogodba je po zaslugi ZZD za delavstvo ugodna, vendar so bile v njej določene delavske plače, ker so se med tem cene znatno dvignile, za sedanje razmere prenizke.

ZZD je zaradi tega že delj časa vodila akcijo za zvišanje plač in ni popustila, čeprav ni mogla in ni smela iskati pomoči pri Delavski zbornici. Kljub prvotnemu odporu podjetja ZZD ni popustila, temveč je zahtevala, da se skliče za v torek, dne 13. t. m., ponovna poravnalna razprava.

Razpravo, ki je bila na okrajnem načelstvu v Slovenj Gradcu, je vodil g. pol. upravni pristav **Stadler** Janko. Podjetje so zastopali tovarnar g. dr. **Perger,** g. ravnatelj **Westenik** in uradnik podjetja g. **Jaš,** delavstvo pa je zastopal za centralo ZZD strokovni tajnik g. **Luzar,** za podružnico njen **predsednik** ter vseh 6 obratnih zaupnikov. Razprave se je udeležil tudi novoizvoljeni narodni poslanec za okraj Slovenj Gradec g. **Theuerschuh.**

ZZD je s svojo doslednostjo in vztrajnostjo dosegla popoln uspeh in je prišlo na razpravi do **sporazuma,** po katerem so se delavske plače nanovo določile in se je končno tudi g. tovarnar dr. **Perger** izkazal kot socialno čuteč človek. Sporazum tvori dodatek h kolektivni pogodbi in pomeni za delavstvo **zopetno zvišanje plač za 10%,** kar znaša za prizadeto delavstvo **čez 100.000 din letno.**

Delavstvo je s tem uspehom zelo zadovoljno in se je zahvalilo g. podjetniku za njegovo uvidevnost, posebno zadovoljstvo pa je izrazilo novo izvoljenemu poslancu g. **Theuerschuhu,** ki je s svojim prizadevanjem takoj po izvolitvi dokazal, da ga je treba res smatrati za zastopnika delavskega stanu našega naroda in da hoče ščititi interese delavstva, ki ga je izvolilo. ZZD je lahko ponosna na svoj uspeh in je s svojo doslednostjo dokazala, da je prava zaščitnica interesov slovenskega delavstva.

Volivni izidi po državi

Po telefonskem poročilu AA. priobčujemo še sledeče rezultate iz naslednjih banovin:

Savska banovina

V savski banovini je JRZ dobila pri nedeljskih državnozborskih volitvah absolutno večino v tehle okrajih: gračački, donjelapački, korenički, okraj Vrginjmost, glinski, Kostanjice, Grubišno polje, okučanski , pakraški in Vukovar.

Okraj Brinje: JRZ 1270, Maček 3204, Ljotič 0,
Okraj Gospić: JRZ 3623, Maček 4233, Ljotič 1.
Okraj Gračac: JRZ 3426, Maček 2076, Ljotič 11.
Okraj Donji Lapac: JRZ 2673, Maček 774, Ljotič 0.
Okraj korenički: JRZ — **Dušan Letica** 1790, Maček: **Adam Pribičević** 1137, Ljotič 1.
Okraj Otočac: JRZ 3800, Maček 4984, Ljotič 2.
Okraj perušički: JRZ 417, Maček 5043, Ljotič 0.
Okraj rabski: JRZ 694, Maček 2839, Ljotič 0.
Okraj senjski: JRZ 79, Maček 3166, Ljotič 0.
Okraj udbinski: JRZ 769, Maček 1286, Ljotič 0.
Okraj vojnički: JRZ 3658, Maček 4796, Ljotič 14.
okraj vrbovski: JRZ 733, Maček 3179, Ljotič 1.
Okraj Delnice: JRZ 134, Maček 4517, Ljotič 3.
Okraj kastalski: JRZ — **Luka Kostrenčić** 422, Maček 1707, Ljotič 27.
Okraj krčki: JRZ 754, Maček 3770, Ljotič 49.
Okraj novljanski: JRZ 113, Maček 1565, Ljotič 1.
Okraj Ogulin: JRZ 3342, Maček 6784, Ljotič 14.
Okraj slunjski: JRZ 4615, dr. Maček 5684, Ljotič 8.
Okraj sušaški: JRZ 1521, dr. Maček 6652, Ljotič 201.
Okraj Crikvenica: JRZ — **Luka Kostrenčić** 216, Maček 2190, Ljotič 10.
Okraj kabarski: JRZ 167, dr. Maček 1468, Ljotič 0.
Okraj velikogoški: JRZ 5, Maček 10.424, Ljotič 0.
Okraj Vrginjmost: JRZ 4143, Maček 3951, Ljotič 1.
Okraj drinski: JRZ 5123, dr. Maček 5014, Ljotič 36.
Okraj dugoselski: JRZ 24, dr. Maček 6179, Ljotič 0.
Okraj jastrebarski: JRZ 192, dr. Maček 8843, Ljotič 0.
Okraj karlovački: JRZ 487, dr. Maček 16.229, Ljotič 0.
Okraj kostajnički: JRZ 4156, dr. Maček 3039, Ljotič 704.
Okraj poturinski: JRZ 3173, dr. Maček 6582, Ljotič 137.
Okraj pisarovinski: JRZ 2, dr. Maček 4249, Ljotič 0.
Okraj samoborski: JRZ 6, dr. Maček 7496, Ljotič 0.
Okraj Sv. Ivan Zenina: JRZ 22, Maček 10.522, Ljotič 0.
Okraj Sisak: JRZ 692, Maček — dr. Ljudevit **Auer** 10.025, Ljotič 0.
Okraj varaždinski: JRZ 380, dr. Maček 14.524, Ljotič 0.
Okraj donjestubiški: JRZ 23, dr. Maček 11.083, Ljotič 5.
Okraj zlatarski: JRZ 14, dr. Maček 13,282, Ljotič 0.
Okraj ivaneški: JRZ 60, dr. Maček 11.109, Ljotič 0.
Okraj klanječki: JRZ 16, Maček 7614, Ljotič 0.
Okraj krapinski: JRZ 34, Maček 8632, Ljotič 0.
Okraj Ludbreg: JRZ 453, Maček 7704, Ljotič 0.
Okraj Novi Marof: JRZ 5, dr. Maček 9757, Ljotič 0.
Okraj Predraga: JRZ 9, Maček 8425, Ljotič 10.
Okraj preloški: JRZ **dr. Lavoslav Hanžek** 711, Maček 8146, Ljotič 3.
Okraj čabarski: JRZ 803, Maček 8401, Ljotič 11.
Okraj Belovar: JRZ 3157, dr. Maček 16.098, Ljotič 14.
Okraj Garešnica: JRZ 1865, Maček — Večeslav **Wilder** 5697, Ljotič 5.
Okraj Grubišno polje: JRZ 3305, Maček — Večeslav Wilder 2380, Ljotič 0.
Okraj Djurdjevci: JRZ 219, dr. Maček 14.009, Ljotič 1.
Okraj Koprivnica: JRZ 1618, Maček 12.444, Ljotič 12,
Okraj križevski: JRZ **(dr. Lavoslav Hanžek)** 520, Maček 16.819, Ljotič 0.
Okraj kotinski: JRZ 453, Maček 6363, Ljotič 3.
Okraj čazmanski: JRZ 140, dr. Maček 10.173, Ljotič 0.
Okraj Brod: JRZ 2555, Maček 14.092, Ljotič 29.
Okraj Vinkovci: JRZ 2670, dr. Maček 8999, Ljotič 51.
Okraj Daruvar: JRZ 2583, dr. Maček 4410, Ljotič 172.
Okraj županski: JRZ 360, dr. Maček 8374, Ljotič 22.
Okraj novogradiški: JRZ 600, dr. Maček 9492, Ljotič 2.
Okraj Novski: JRZ 831, Maček 4905, Ljotič 225.
Okraj okučanski: JRZ 2583, dr. Maček 1994, Ljotič 56.
Okraj Pakrac: JRZ 4161, Maček 3932, Ljotič 6.
Okraj Požega: JRZ 1931, dr. Maček 11.406, Ljotič 0.
Okraj Valpovo: JRZ 685, Maček 5320, Ljotič 1.
Okraj Virovitica: JRZ 2911, dr. Maček 8583, Ljotič 15.
Okraj Vukovar: JRZ 6431, dr. Maček 4505, Ljotič 181.
Okraj Donji Miholjac: JRZ 1461, dr. Maček 5034, Ljotič 22.
Okraj Djakovo: JRZ 2250, dr. Maček 9230, Ljotič 0.
Okraj našički: JRZ 2138, dr. Maček 7960, Ljotič 43.
Okraj Osijek: JRZ **(Nikola Kabalin - Djura Jankovi)** 4552, Maček 9512, Ljotič 540.
Okraj Slatina: JRZ 3473, Maček 5888, Ljotič 3.
Mesto Zagreb:' (JRZ Nikola **Kabalin,** Dragutin Grgić, Dragutin Domainko, Franjo Kukuljević-Sikstinski) 4128.
Maček: (Avgust Košutić, dr. Josip Rebarski, Miljutin Mayer, Alojzij Pečnik, dr. Svetozar Ivković, Jurij Gašparec, Slavkosko Hennić in Ilija Bogdanović) 50.083.
Ljotić: (dr. Zdravko Lenica, Aleksander Bušljeta, Ante Češljarević in Sava Sučević) 87.
Skupno 54,298.
Okraj Zagreb: (enotna JRZ: dr. Jože Marjetić 103 — Franjo Hodko 9), JRZ 112.
Maček: (Franjo Malčič) 18.040.
Ljotić: (Pavle Radekić) 1.
Skupno 18.153.

Donavska banovina

V donavski banovini je JRZ dobila absolutno večino v okrajih: apatinskem, batinskem, dardjanskem, kulskem, odžackom, samoborskem, mesto Novi Sad, mesto Subotica, žabljanskem, novosadskem, palanaškem, senčanskem, Stari Bečej, Bečejmi Sent, iločkem, iriskem, mitroviškem, rumskem, sremsko-karlovaškem, staro-pazovskem, sidskem, alibunarskem, belocrkvanskem, velikobečkereškem, velikokikindskem, jašatomiškem, kovačiškem, kovinskem, novokanjižkem, pančevskem, vračarskem, gročanskem, kolubarskem, kosmajskem, požarevškem, ramskem, kačarskem, kragujevskem, lepeniškem, moravskem, oraškem, takovskem.

Okraj apatinski: JRZ 8221, dr. Maček 1281, Ljotič 3.
Okraj batinski: JRZ 4615, dr. Maček 838, Ljotič 1.
Okraj Dardjanski: JRZ 7207, dr. Maček 536, Ljotič 13.
Okraj kulski: JRZ 10.166, dr. Maček 427, Ljotič 29.
Okraj odžački: JRZ 10.948, dr. Maček 438, Ljotič 41.
Okraj somborski: JRZ 20.629, Maček 1959, Ljotič 2.
Mesto Novi Sad: JRZ 8475, dr. Maček 2906, Ljotič 57.
Mesto Subotica: JRZ 8855, dr. Maček 7129, Ljotič 12.
Okraj žabaljski: JRZ 5798, dr. Maček 852, Ljotič 1.
Okraj novosadski: JRZ 10.395, Maček 1619, Ljotič 43.
Okraj palanački: JRZ 8918, dr. Maček 328, Ljotič 99.
Okraj senčanski: JRZ 17.646, dr. Maček 2112, Ljotič 3.
Okraj Stari Bečej: JRZ 11.519, dr. Maček 721, Ljotič 76.
Okraj titelski: JRZ 4848, dr. Maček 1455, Ljotič 3.
Okraj topolski: JRZ 12.099, dr. Maček 1217, Ljotič 2.
Okraj zemunski: JRZ 6741, dr. Maček 976, Ljotič 222.
Okraj Ilok: JRZ 4261, Maček 2044, Ljotič 70.
Okraj Irig: JRZ 3681, Maček 1758, Ljotič 18.
Okraj mitroviški: JRZ 5897, dr. Maček 3731, Ljotič 8.
Okraj Ruma: JRZ 7239, Maček 4509, Ljotič 46.
Okraj Sremski Karlovci: JRZ 5295, dr. Maček 1370, Ljotič 5.
Okraj Stara Pazova: JRZ 6491, Maček 3022, Ljotič 48.
Okraj Šid: JRZ 4196, Maček 3850, Ljoteč 2.
Okraj Ali Bunar: JRZ 8950, dr. Maček 522, Ljotič 157.
Okraj Bela Cerkev: JRZ 9099, Maček 1446, Ljotič 89.
Okraj Veliki Bečkerek: JRZ 14.563, dr. Maček 3303, Ljotič 196.
Okraj Velika Kikinda: JRZ 9071, dr. Maček 3875, Ljotič 4.
Okraj Vršac: JRZ 12.402, dr. Maček 1503, Ljotič 365.
Okraj Jašatomič: JRZ 5080, dr. Maček 4122, Ljotič 173.
Okraj kovačički: JRZ 7760, dr. Maček 3149, Ljotič 82.
Okraj Novi Bečej: JRZ 4140, dr. Maček 5848, Ljotič 80.
Okraj Nova Kaniža: JRZ 7197, Maček 1108, Ljotič 47.
Okraj Pančevo: JRZ 7437, dr. Maček 2900, Ljotič 13.
Okraj vračarski: JRZ 5439, dr. Maček 2252, Ljotič 144.
Okraj gročanski: JRZ 2972, dr. Maček 1739, Ljotič 986.
Okraj jaseničkі: JRZ 4081, dr. Maček 1552, Ljotič 4747.
Okraj kolubarski: JRZ 3728, dr. Maček 2431, Ljotič 12.
Okraj kosmajski: JRZ 3356, dr. Maček 2358, Ljotič 35.
Okraj mladenovački: JRZ 3822, Maček 3275, Ljotič 589.
Okraj podunavski: JRZ 3311, dr. Maček 1852, Ljotič 5819.
Okraj požarevački: JRZ 8892, Maček 3995, Ljotič 1276.
Okraj posavski: JRZ 3690, dr. Maček 4057, Ljotič 9
Okraj ramski: JRZ 5051, dr. Maček 2181, Ljotič 210.
Okraj gružanski: JRZ 4880, dr. Maček 5232, Ljotič 73.
Okraj kačarski: JRZ 3890, dr. Maček 1600, Ljotič 34.
Okraj kragujevački: JRZ 7362, Maček 5732, Ljotič 107.
Okraj moravski: JRZ 5078, dr. Maček 1965, Ljotič 36.
Okraj oplenački: JRZ 2788, dr. Maček 3097, Ljotič 408.
Okraj orašački: JRZ 1860, dr. Maček 5641, Ljotič 26.
Okraj igraški: JRZ 8005, dr. Maček 609, Ljotič 641.
Okraj takovski: JRZ 4308, dr. Maček 2005, Ljotič 30.

Primorska banovina

Okraj bekovački: JRZ 4277, Maček 7487, Ljotič 909.
Okraj biogradski: JRZ 816, ZO 6206, Ljotič 21.
Okraj brački: JRZ 506, ZO 3355, Ljotič 10.
Okraj kninski: JRZ 5963, ZO 7867, Ljotič 176.
Okraj korčulanski: JRZ 855, ZO 4040.
Okraj makarski: JRZ 916, ZO 4858, Ljotič 1.
Okraj Metković: JRZ 72, ZO 4169, Ljotič 1.
Okraj prečki: JRZ 319, ZO 4049, Ljotič 1.
Okraj sinjski: JRZ 2192, ZO 12.388, Ljotič 18.
Okraj Split: JRZ 2334, ZO 8386, Ljotič 58.
Okraj hvarski: JRZ 766, ZO 4325, Ljotič 248
Okraj bugojanski: JRZ 4185, ZO 6116, Ljotič 8.
Okraj konjiški: JRZ 4177- ZO 3390, Ljotič 1188.
Okraj livanski: JRZ 754, ZO 7467, Ljotič 138.
Okraj libuški: JRZ 545- ZO 11.244, Ljotič 1.
Okraj prozorski: JRZ 1214, ZO 1556, Ljotič 0.
Okraj stolački: JRZ 3129, ZO 6031, Ljotič 141.
Okraj Tomislavgrad: JRZ 425, ZO 6814, Ljotič 4.
Okraj imotski: JRZ 422, ZO 10.763, Ljotič 1.
Okraj splitski: JRZ 1617, ZO 18.423, Ljotič 27.
Okraj šibeniški: JRZ 3118, ZO 11.870, Ljotič 161.
Okraj mostarski: JRZ 3794, ZO 14.764, Ljotič 486.

Zmaga katoliških akademikov na filozofski fakulteti ljublj. univerze

Ljubljana, 14. decembra.

Danes je bil na ljubljanski univerzi občni zbor vseh slušateljev filozofske fakultete. Po prečitanju revizijskega poročila, ki je dalo dosedanjemu predsedniku (tudi iz katoliških vrst) razrešnico s pohvalo, sta bili postavljeni dve listi: lista katoliških akademikov in lista »združene opozicije«. In zmagala je lista katoliških akademikov. Čestitamo!

»Dobrudža 1916«

(Izjava vojnih dobrovoljcev)

»Dobrudža 1916« je kot dramatično delo našega tovariša in dobrudžanskega vojnega prostovoljca Pavla Golie dosegla v celoti svoj namen, ko je na odru prikazala, zakaj in kako so v svetovni vojni na ruski fronti prebegli Slovenci, Hrvati in Srbi v Rusijo ter stopili v vojne prostovoljce. Bili so to oni Jugoslovani, ki so trdno in odločno sklenili, da se bodo v vrstah srbske armade kot vojni prostovoljci borili proti tlačiteljem za naše narodno osvobojenje in zedinjenje, pripravljeni žrtvvati vse in tudi srčno kri za dosego končne zmage našega narodnega in državnega ideala. Pri tem ugotavljamo, da naše narodno gledališče nikdar ni moglo proslaviti državnega praznika narodnega zedinjenja z delom, ki bi bilo v zvezi z ustvarjanjem Jugoslavije, ker do Golieve »Dobrudže 1916« takega dela doslej v naši domači književnosti še nismo imeli, razen kratkega igrokaza: »Tako je bilo!«, ki ga je napisal tudi vojni prostovoljec naš tovariš R. Paulin. Značilno je, da so se morali po 20 letih obstanka naše države vojni prostovoljci sami javiti po dveh svojih tovariših z odrskimi deli. Tako »Dobrudža 1916« realistično slika vesele in žalostne dogodke iz življenja vojnih prostovoljcev v Rusiji, poudarja pa pri tem zgodovinsko važne momente, ki pričajo, da so v borbah v Dobrudži sodelovali tudi Slovenci in so prav ti dobrovoljci prvi primer slovenskega oboroženega odpora proti tlačiteljem za dosego jugoslovanske državne samostojnosti. Razen tega je avtor v svojem delu prikazal, kako so se v Dobrudži v vrstah prostovoljske divizije borili poleg Slovencev, Hrvatov in Srbov tudi Čehi, Slovaki in Rusi ter skupno z Jugoslovani predstavljali slovansko solidarnost v borbi proti germanskemu imperializmu. O junaških borbah vojnih prostovoljcev v Dobrudži so pisali ruski, romunski, ameriški in drugi zavezniški časopisi, in celo Nemci so v službenih poročilih priznavali hrabrost, neverjetno vztrajnost in požrtvovanje vojnih prostovoljcev. Zato je zaključna scena, ko Nemci dajejo v boju padlim prostovoljcem čast in spoštovanje, vojaško in zgodovinsko povsem utemeljena, obenem je pa ta scena tudi dobra pobuda za one, ki še do danes niso smatrali za potrebno, da bi dali prostovoljcem zasluženo priznanje. Poleg tega pa zaključna scena dovolj jasno priča, da more sovražnik, pa naj bo kakršenkoli, le preko mrtvih trupel naprej. Tako je bilo in tudi bo, če bo zopet treba. Zato je očitek, da se je avtor v zaključni sceni »poklonil vsem možnostim, ki jih v svojih nedrih krije neznana bodočnost«, povsem neosnovana, kar lahko spozna vsak, ki ljubi objektivnost in ne potvarja zgodovinske resnice. Zato iskreno želimo, da bi naši pisatelji in pesniki že vendar pričeli globlje posegati v ta še skoraj nenačeti vir lepote, mučeništva, možatosti, junaštva in moralne veličine.

Okrajna organizacija zveze vojnih prostovoljcev kraljevine Jugoslavije v Ljubljani.

Naš novi podlistek

Z današnjim dnem začnemo priobčevati v lepem prevodu Janeza Puclja roman znane koroške pisateljice Dolores Viser »Der Gurnitzer« pod naslovom

Podkrnoški gospod

Svoj čas smo priobčevali tudi v našem podlistku njeno povest »Pevček«, ki je bila našim bralcem zelo všeč ter je izšla tudi knjižno v Ljudski knjižnici. Letos je izšla tudi v češčini ter je pri zadnji anketi prišla tudi v vrsto tistih knjig, ki so bile priznanim osebnostim v tem letu najbolj všeč. Toda roman »Podkrnoški gospod« bo pa nedvomno našel še več priznanja med našo javnostjo ne samo zaradi lepega pripovedovanja, temveč tudi zato, ker se dejanje godi na slovenskem Koroškem v davnih dneh, ko je naša kri bila številnejša in močnejša. »Podkrnoški gospod« je zgodovina našega rodu na Koroškem, ki ga je sicer opisala katoliška nemška pisateljica, v kateri pa se menda pretaka tudi nekaj slovenske krvi in ki se je v bit in značaj našega naroda znala popolnoma včutiti. Podkrnoški gospod prošt je priproste kmečke matere sin, ki se po svoji brihtnosti povzdigne do visoke cerkvene in svetne moči v času, ko deželo pustoši Turek. V povesti, ki vsebuje zgodbo življenj, nihajočih med nežno ljubeznijo in neukročenimi nagoni ter najvišjimi dvigi duše, veje vseskozi duh slovenskega naroda in njegove krvi ter opoj in čar naše koroške zemlje. To je prav za prav drama možate slovenske duše in močne materinske ljubezni slovenske žene.

6500 sezonskih delavcev se je vrnilo

Maribor, 13. decembra.

Pred dvema tednoma je prispel v Maribor prvi transport sezonskih delavcev, ki se vračajo iz Nemčije v domovino. Od tedaj prihaja skoraj vsako noč kakšen transport, v katerem je po 1000 in še več ljudi. Pripeljejo se s posebnimi vlaki do Maribora, od koder nadaljujejo potem potovanje z rednimi vlaki na svoje domove, največ v Prekmurje, deloma pa tudi v Vojvodino in Slavonijo. Dosedaj je prišlo že šest transportov, s katerimi se je vrnilo vsega skupaj 6500 ljudi. V pretečeni noči je prispel zadnji večji transport. Ostanek — še kakšnih 2500 ljudi, se bo vrnilo v manjših skupinah. Transporti prihajajo v Maribor vedno v poznih nočnih urah, navadno po polnoči. Odprava tolikega števila ljudi v njihove domače občine je združena z velikimi težavami V nekaj urah je treba nad 1000 ljudi razkužiti, jim urediti formalnosti s potnimi listi, jim oskrbeti vozovnice za četrtinsko vožnjo v domač kraj ter jim menjati tujo valuto, ki jo prinesejo s seboj. Pri tem poslu sodeluje osebje tukajšnje Borze dela, obmejne policije, desinfektorji mestne občine in obeh okrajnih glavarstev ter mariborske podružnice Putnika. Vsa procedura se vrši kakor na tekočem traku v prostorih kolodvorske carinarnice. Ljudje izstopajo iz vagonov, prihajajo k desinfektorjem, ki jim izperejo z razkužilom čevlje in obleko, ker prihajajo večinoma iz krajev, ki so okuženi z slinavko in parkljevko, potem pasirajo obmejno kontrolo, menjalnico in na koncu jim izroče uradniki Borze dela objave in vozovnice za četrtinsko vožnjo. Tako je mogoče v teku dobrih treh ur odpraviti ves transport, da zamorejo ljudje že z jutranjimi vlaki nadaljevati pot domov.

Izredno napeta kriminalna drama!
Svetislav Petrović in Sybilla Schmitz v gl. vlogah
Glavna priča
Film senzacijonalnih zapletljajev, presenečenj in misterijoznih dejanj! Film umetniške kvalitete, film ljubavne romantike, film krasnih naravnih posnetkov. Film, ki Vam bo izredno ugajal, ki ga boste dolgo pomnili!
Danes ob 16., 19., 21. uri.
KINO UNION Telefon 22-21

Krasno se boste zabavali! Uživali boste alpske lepote in od srca se boste nasmejali tisočerim konfliktom v filmu
Trojica v snegu
Lažni milijonar — Frank Morgan, Mary Astor, Robert Young
KINO MATICA 21-24 Danes ob 16., 19. in 21. uri

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 15. decembra: Kristina, mučenica.
Petek, 16. decembra: Kvatre, Albina, Evzebij.

Novi grobovi

† **Pri Sv. Urhu pri Ptuju** je v torek 13. decembra umrl daleč naokoli znani posestnik g. Al. **Hameršak**, ki si je za prosvetno in gospodarsko življenje svoje domače fare pridobil obilno zaslug. Bil je soustanovitelj in nato dolgoletni tajnik domače posojilnice, predsednik gradbenega odbora, ki je zidal društveni dom. Pred mnogimi leti je ustanovil bralno društvo, katerega predsednik je bil vse do zadnjega. Z velikim veseljem je sodeloval tudi v verskih organizacijah in je zato tudi s takim veseljem sam postavil evharistični križ. Po svojem političnem prepričanju je bil vedno zvest pristaš dr. Korošca in borec za njegovo stranko. Bil je predsednik prejšnje krajevne organizacije SLS, sedanja organizacija JRZ pa je v [illegible] imela močnega podpornika in dobrega [illegible]a. Pogreb pokojnika bo v petek dopold[illegible] z domače hiše na farno pokopališče. Naj rajnemu sveti večna luč, sorodnikom, zlasti sinu Vinku, magistratnemu uradniku v Mariboru, naše sožalje!

Osebne novice

= **Imenovana** je Anica Brišnik, banovinska dnevničarka, za banovinsko uradniško pripravnico na prosvetnem oddelku kr. banske uprave v Ljubljani.

KINO SLOGA, telefon 27-30
Ob 16., 19. in 21. uri
Charlie Chan na dirkah
Dodatek: R. Wagner „Tannhäuser", uvertura

— **Opozorilo splavarjem na Savi!** Pri popravilih mostu za cesto čez Savo pri Zagrebu zabijajo sedaj med odprtinami mostu pilote za montažni brod. Zaradi tega so odprtine mosta med kamenitimi stebri-oporniki zatrpane deloma s piloti in z napravami za zabijanje pilotov. Plovne odprtine mosta so poleg tega še za splave nevarne takrat, kadar vodostaj Save kaže pod ničlo merila. V tem primeru gledajo iz vode tudi ostanki stare pilotaže, ki je bila požagana, potem ko je bil most dograjen. Zaradi vsega tega pa je splavarjenje pod mostom sedaj precej nevarno. Da se preprečijo nesreče, je 500 m od mosta proti toku postavljena rdeče-bela plošča, ki opozarja splavarje, naj zlasti pri nizkem vodnem stanju ustavijo splav. V vseh primerih, v katerih kaže vodostaj vodno stanje pod ničlo, pa je brezpogojno potrebno, da splavarji ustavijo splav in da se osebno prepričajo, kakšne so razmere pri savskem mostu in kako bo mogoče ravnati s splavom, da bo splaval brez nesreče naprej. Poleg tega je približno 30 m nad mostom označeno prehodno mesto z dvema na vrvi obešenima rdečima in belima znakoma. Le med tema znakoma je možen prehod za splave.

— **Za Miklavža in božičnico slepih otrok so** darovali: zdravnik dr. Michelitsch iz Velikih Lašč 200 din, gg. Valentin Battelino, Joško in Jožica Schubert in Delniška družba pivovarne »Union« po 100 din; podjetja: American motors, Henrik Battelino, inž. Dukič, Gregorič, Kolinska tovarna, Antonika Gutnik ter Čop Srečko po 50 din, tvrdka Venceslav Breznik 25 din, gg. Antlogar Jakob, Ivan Bricelj, Anton Galle, dr. Grossman, Ivan Javornik, dr. Adolf Kajzer po 20 din; Andrej Čekada 15 din, Rudolf Juvan, Feliks Moskovič in dr. Lagar po 10 din; tovarna Dragotin Hribar pa je poslala lepo darilo v blagu. Vsem plemenitim darovalcem se v imenu slepe mladine iskreno zahvaljuje uprava zavoda za slepo deco v Kočevju. Darujte v podporni sklad za slepe otroke! Številka čekovnega računa je 10.190.

— **Uredba o vojnih invalidih.** »Tipografija«, grafično-nakladni zavod d. d. v Zagrebu, Preradovičev trg 9, je izdala v posebni brošuri, ki obsega 94 strani »Uredbo o ratnim invalidima i ostalim vojnim žrtvama«. Brošura velja 10 din.

— **»Dvajset najlepših božičnih pesmi«,** je naslov zbirki kompozicij, ki jo je izdal in založil frančiškanski samostan v Ljubljani. Ta zbirka obsega deloma narodne stare, deloma nove, ki so uglasbene v narodnem stilu. Nekaj pesmic je uporabnih za zbor, vse pa so odmerjene za otroško cerkveno petje. Zato to zbirko zlasti toplo priporočamo upraviteljstvom šol, voditeljem Marijinih vrtcev, Križarjev in Klaric. Cena je 10 din. Naroča se pri predstojništvu frančiškanskega samostana v Ljubljani, Marijin trg 4.

— **V Službenem listu** kraljevske banske uprave dravske banovine od 14. t. m. je objavljena »Naredba o programu in načinu opravljanja strokovnih izpitov pri bratovskih skladnicah«, dalje »Pravilnik o zameni dolžniških listin z novimi obveznicami«, »Sprememba obrazca atesta za kontrolo semenja kulturnih rastlin«, »Odkupne cene oljnatega semenja letine 1939.«, »Seznam uprav javne službe za posredovanje dela: javnih borz dela, njihovih podružnic, ekspozitur in poverjeništev«, »Bernska konvencija za zaščito literarnih in umetniških del. — Uporaba na Sarawak in brit. Severni Borneo«, »Mednarodna konvencija o pobijanju ponarejevanja denarja. — Pristop Brazilije« in »Telefonski promet z Italijo«.

— **Pri zaprtju,** motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne **»Franz-Josef« grenčice.**

— **Novi knjigi.** V založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani sta izšli: Konči Ahačič, T r i j e t i č k i, mladinska knjiga s slikami. Knjiga ima 117 strani, barvast ovitek in stane vezana 18 din, ter šolska učna knjiga: B l a g o z n a n s t v o za pouk o obrti in industriji v tretjem razredu obrtno-industrijskih meščanskih šol. Sestavil Anton Kump. (Odobrena od ministrstva prosvete v Belgradu z odlokom IV. štev. 18495 z dne 13. 10. 1938.) Cena vezani knjigi 36 din.

— **V Gorico—Trst,** božični 4 dnevni avtoizlet po Vipavski dolini, od 24. do 27. decembra, priredi »Putnik« po željah naših članov. Kdor se želi pridružiti naši skupini, naj se takoj priglasi za brezplačna navodila na naslov: »Družina božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17, ali tudi: Putnik, »Družinska skupina«, Ljubljana.

— **Zveza za tujski promet v Sloveniji** je za božične praznike pripravila izlete za Split, Dubrovnik, Sarajevo, Trst, Gorico in Idrijo ter Pariz in Nico. Prijave sprejemajo vse biljetarne Putnika najkasneje do 19. decembra ob 10 dopoldne.

— **Preureditev proge Sunja—Bihač v glavno progo.** Generalno ravnateljstvo državnhi železnic je obvestilo Trgovsko-industrijsko zbornico v Splitu, da bo do otvoritve nove železniške proge Bihač—Knič preuredila sedanjo progo Sunja—Bihač v glavno progo. Stroški bodo znašali 38 milijonov dinarjev.

— **Angleška križarka v Dubrovniku.** Pretekli ponedeljek je priplula v dubrovniško pristanišče angleška križarka »Aretusa«. Na križarki je kontradmiral Wells, 20 častnikov in 450 mož posadke. Že prvi dan prihoda so bili izmenjani uradni obiski, v torek je bila v mornariški vojni akademiji večerja, včeraj pa v Častniškem domu čajanka. Mnogi angleški častniki in mornarji so si že prva dva dni ogledali dubrovniško okolico. Za angleške častnike bodo organizirali lov v Hercegovini. Angleška križarka bo ostala v dubrovniškem pristanišču devet dni. To je nova vojna ladja najmodernejšega tipa, zgrajena 1934.

— **Roparja v ženski obleki.** Iz Čakovca poročajo: Ko se je vračal proti svojemu domu v Cirkovce krojač Tomo Rus, ki je zaposlen v Zagrebu, sta ga na cesti napadla dva roparja, oblečena v žensko obleko. V začetku je Rus mislil, da ga hočeta neki vaški ženski prestrašiti, med borbo pa se je prepričal, da gre za v žensko obleko preoblečena roparja. Roparja sta Rusa privezala k drevesu in mu preiskala žepe. Pri njem sta našla 7000 din. Rus je ostal zvezan od 6 do 9 zvečer, ko so ga neki mimoidoči našli in razvezali. Orožniki zasledujejo zločinca.

— **Cela družina zastrupljena.** V vasi Humi Lišane pri Mostarju se je zastrupila vsa družina Murata Marića, in sicer Murat, njegova žena in trije otroci. Jedli so kruh, ki je bil zamešen iz zastrupljene moke, in pri vseh so se pokazali znaki blaznosti. Znaki te čudne bolezni so: razširjenje zenice pri vseh, zaspanost, krvave oči, gledajo kakor pravi norci in se tresejo po vsem telesu. Zdravnik je vzel kos kruha, od katerega so se po zatrdilu sosedov zastrupili, in ga poslal Hihienskemu zavodu v analizo. Zanimivo je, da so zastrupljeni člani družine čez čas prišli k zavesti, ko pa so spet zavžili kos kruha, so vnovič kazali znake blaznosti.

— **Nevarna vlomilska tolpa odkrita.** V Splitu so v eni zadnjih noči vlomilci nažagali blagajno pomorske agencije Banac in Rusko ter odnesli 12.000 din. Policiji, ki je takoj nastopila, se je posrečilo priti na sled nevarni vlomilski tolpi, ki je zadnji čas zagrešila več vlomov v Splitu in okolici. Ugotovljeno je, da je ta tolpa vlomila v Kaštel Kambelovcu v hišo bratovščine presvetega Zakramenta, odkoder so odnesli zlata in srebra v vrednosti okrog 100.000 din. Dalje je ta tolpa vlomila v pošto v Drnišu, kjer je odnesla 50.000 din. Policija je aretirala enega člana te tolpe, tri pa še zasleduje. Vsi štirje so doma iz tržaške okolice.

— **Odda se s 1. februarjem:** 1. mesarija s hlevom, klavnico in prodajalno v Žužemberku, mesečna stanarina 300 din. 2. Pritlična hiša s 3 prostori in prostornim vrtom na Senovem pri Rajhenburgu za mesečno stanarino 200 din. 3. Dvorišča delavnica za malega obrtnika, čevljarja, krojača ali podobno za mesečno stanarino 200 din na Zaloški cesti 15 v Ljubljani. Poizve se v Ljubljani na Kongresnem trgu 2 v konzumu.

Ljubljana

l **Družba sv. Vincencija Pavelskega.** Ljubljanske in okoliške konference bodo imele prihodnjo nedeljo, t. j. 18. t. m., običajno četrtletno zborovanje v Marijaniišču (Poljanska c. 28). Ob 6.45 bo sv. maša v marijaniški kapeli, ob pol 9 pa bo v gledališki dvorani zborovanje. Ker je na dnevnem redu važno poročilo, se vsi delavni udje imenovanih konferenc kar najnujnejše vabijo, da se sestanka polnoštevilno udeleže.

l **Sodobna slika Palestine** je naslov predavanju, katerega bo imel na XI. prosvetnem večeru g. univ. prof. dr. A. S n o j v petek, 16. decembra ob 8 v beli dvorani Uniona. Božični čas se približuje in s tem tudi raste zanimanje za tiste kraje, kjer je živel naš Gospod. Zato bo predavanje brezdvoma času primerno in zanimivo.

l **Slov. glasbeno društvo Ljubljana** ima drevi (četrtek) ob 8 nujno pevsko vajo. Vsi pevci in pevke točno!

l **Ustanova dr. Franceta Košmerlja,** odvetnika in univerzitetnega profesorja v Chikagu za gimnazijce in učence Tehniške srednje šole, višji oddelek, je r a z p i s a n a. Natančni pogoji so razvidni iz razpisa na mestni deski in na deskah v vežah šolskih poslopij.

l **Razstavo G. A. Kos, Maleš, Gorše** v Jakopičevem paviljonu je obiskalo že prav lepo število poznavalcev in ljubiteljev umetnosti. Ker bo ta res kvalitetna razstava odprta le še do božičnih praznikov, priporočamo vsakomur, da si jo čimprej ogleda.

l **Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Mostah** ima drevi ob 8 v risalnici ljudske šole v Mostah svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Prosimo polnoštevilno in točno udeležbo. Odbor.

Ali že veste, da popolnoma
odprodajamo
Velemanufaktura **Lenasi & Gerkman, Ljubljana**
Kamgarn, sukno, damsko blago in svila. Poslužite se ugodnosti.

Gledališče

D r a m a: Četrtek, 15. dec.: »Brezov gaj«. Red Četrtek. — Petek, 16. dec.: »Potopljeni svet«. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol. Začetek ob 15. — Sobota, 17. dec.: »Dobrudža 1916.« Red B. — Nedelja, 18. dec.: »Brezov gaj«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Žene na Niskavouriju«. Izven Znižane cene od 20 din navzdol. — **O p e r a:** Četrtek, 15. dec.: »Roxy«. Red A. — Petek, 16. dec.: Zaprto. — Sobota, 17. dec.: »Ljubavni napoj (Kapljice za ljubezen)«. Red A. Gostovanje Christy Solarija. — Nedelja, 18. dec.: ob 15: »Roxy«. Izven. — Ob 20: »Gioconda«. Gostuje Vera Majdičeva. Izven.

Prireditve in zabave

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi v nedeljo, 18. decembra ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani »Božični večer« s pestrim sporedom. Na programu je med drugim pravljica v štirih slikah s prologom in epilogom »Kraljevič dvorni norček«, v režiji Milana Skrbinška in pa božični prizorček »Čudežna cvetka« v režiji Slavice Vencajzove. Otroci do šestega leta v spremstvu staršev vstopnine prosti.

Prosvetno društvo Ljubljana - mesto. Drevi ob 8 bo v Akademskem domu na Miklošičevi cesti drugi prosvetni večer. Na sporedu je petje, deklamacija, muzikalne točke in govor društvenega predsednika g. dr. Josipa Voršiča.

Na interni produkciji državnega konservatorija v petek, 16. decembra ob 17, ki bo v Hubadovi dvorani Glasbene Matice v Vegovi ulici in ki bo v proslavo 60. rojstnega dne skladatelja Antona Lajovica, nastopijo gojenci solopevskega oddelka in sicer: Lipušček Janez, Polajnar Ljudmila, Rakovec Ladislav, Heybal Valerija in Ročnik Dana. Pri klavirju pa Ogrin Ksenija, Seifert Herta, Adamič Bojan in Hubad Samo. Programi, ki veljajo obenem kot vstopnica k produkciji, se dobe v knjigarni Glasbene Matice.

Pri produkciji v proslavo 20 letnice Jugoslavije v ponedeljek, 19. decembra ob 18.15, ki bo v veliki filharmonični dvorani, iastopijo gojenci: a) Iz solopevskega oddelka: Polajnar Ljudmila, Rakovce Ladislav, Heybal Valerija, Ivančič Sonja, Korenčan Štefanija; b) Iz klavirskega oddelka: Osana Jože, Kruljc Štefka, Logar Edita, Adamič Bojan; c) Iz violinskega oddelka: Burger Kajetan in iz oddelka za čelo Jeraj Karola. Nastopi tudi godalni orkester in zborovska šola drž. konservatorija. Natančen spored produkcije javimo pravočasno.

Predavanja

Društvo absolventov državnih trgovskih šol v Ljubljani vabi svoje članstvo in prijatelje društva na predavanje ge. Marije Vilfanove o tem: »Vtisi iz Anglije«, dne 15. decembra t. l. ob 20 v restavraciji »Zvezda«. Vstop prost.

Sestanki

Šentpeterski fantovski odsek bo imel drevi ob 8 svoj redni sestanek. Predaval bo dr. Ignacij L e n č e k.

Fantovski odsek Sv. Peter ima drevi ob 8 redni fantovski sestanek. Udeležba obvezna.

Diplomirani tehniki! Izredni občni zbor bo v petek, 16. t. m., ob 20 v mali dvorani restavracije »Zvezde«. Udeležba vseh tovarišev zelo važna.

Danes že povsod dobite lepe, dobre in poceni zimske suknje in obleke. Dobite pa tudi še boljše. Toda oblačila **„TIVAR"**, presegajo danes vse v kvaliteti, izdelavi in nizki ceni. Glavna zaloga:
Anton Brumec, Ljubljana
Prešernova ul. 54, nasproti Glavne pošte.
TIVAR OBLEKE ZA VSAKEGA, OB VSAKI PRILIKI!

Pevski zbor Glasbene Matice. Ženski zbor ima drevi vajo ob pol 8, mešani zbor ob 20. — Odbor.

Sneberje-Zadobrova

Dramatični odsek Pevskega društva uprizori v nedeljo 18. t. m. ob pol 4 popoldne Vombergarjevo dramo **»Igra življenja«.**

Šah

Šahovski klub »Šentpeter« v Ljubljani ima drevi ob 20 v posebni sobi gostilne »pri Nacetu« na Šmartinski cesti velik članski sestanek. V ta namen prosimo vse člane kluba, da pridejo brezpogojno v klubov lokal. Pogovorili se bomo v prvenstvu za 1938 in o jubilejnem turnirju, ki ga klub pripravlja za proslavo 5 letnice ustanovitve našega kluba, ki bo v januarju 1939. — Torej še enkrat: prav vsi in točno!

Jesenice

Ves nakit za božično drevesce vam nudi po ugodni ceni trgovina Krekov dom.

Tuji listi o veliki zmagi dr. Stojadinoviča

Times:

»V Sloveniji skoraj vsi glasovi za vlado!«

London, 14. dec. AA. Pred naslovom »Rezultati volitev v Jugoslaviji« objavlja »Times« tale uvodnik:

Volivni izidi v Jugoslaviji so takšni, kakršnih je bilo treba pričakovati. Lista dr. Stojadinoviča je dosegla uspeh v sedmih od devetih banovin, v kolikor pokrajin je država razdeljena. Dr. Stojadinovič je dobil 300 mandatov od 371. Nekaj njegovih glavnih nasprotnikov je bilo v lastnih okrajih poraženih. V savski in primorski banovini je tako imenovana »kmečka garda« omogočila dr. Mačku ponekod še popolnejši uspeh. V sami Srbiji so volitve potekle v realnem miru.

Tesno sodelovanje pod dr. Stojadinovičem in dr. Koroščem, voditeljem Slovencev, je prineslo vladi skoro vse glasove v Sloveniji. Vlada je imela še enega koristnega zaveznika, to je voditelj bosanskih muslimanov dr. Spaho, ki je pristopil k vladni koaliciji. Zanimivo je poudariti, da so se nemška, madžarska in judovska manjšina pridružile muslimanom, Slovencem in Srbom, ter so glasovale za vlado. Zdi se, da je bila **zunanja politika važen činitelj pri teh volitvah. Dr. Stojadinovič je tudi izjavil, da je pripravljen izvesti svobodne krajevne samouprave,** nasproten pa je temu, da bi se kakorkoli že spremenila ustava v državi, dokler ne postane kralj Peter II. polnoleten. Hrvatje zahtevajo federativno ureditev države, mesto dosedanje unitaristične oblike. Veliko vprašanje je, ali so verske, kulturne in politične razlike med Srbi in Hrvati toliko pomembne, da bi opravičevale takšno zahtevo. Toda z ozirom na sedanje stanje v vzhodni Evropi, kjer ni nobeni vladi mogoče predvidevati, kakšne nevarnosti lahko prinese jutrišnji dan, in z ozirom na to, da je Jugoslavija v rokah regentstva, **more dr. Stojadinovič navesti dovolj močne razloge za svoje stališče, da je zdaj najslabši trenutek za široke ustavne spremembe.** Zdi se, izid volitev potrjuje, da je večina volivcev v kraljevini Jugoslaviji odobrila njegov stališče.

Drugi činiteli, ki je determiniral zmago dr. Stojadinoviča, je bil ta, **da razne politične skupine, ki tvorijo opozicijo, nimajo nikakega skupnega konstruktivnega programa.** Med tem, ko je dr. Maček federalist, sta general Živković in Bogoljub Jevtić še bolj odločna centralista, kakor pa sam dr. Stojadinović. Živković je bil tisti, ki je kot predsednik vlade držal svojega sedanjega zaveznika dr. Mačka v zaporu dve leti. Značilno je, da sta bila oba poražena v enem ali dveh okrajih, v katerih sta kandidirala. **Želja, da mora za vsako ceno pasti vlada, je bila edina stvar, glede katere so bile opozicionalne skupine med seboj složne.** To pa ni bilo dovolj, da bi se prepričala večina srbskih in slovenskih volivcev, da je prišel čas za kako spremembo.

Gospodarski urednik »Timesa« je napisal tudi poročilo pod naslovom: »Politika dr. Stojadinoviča odobrena«. V tem poročilu pravi: Veliko zmago dr. Stjadinoviča pri zadnjih državnozborskih volitvah z velikim veseljem pozdravljajo tudi trgovski in finančni krogi. **Ta politika, ki stremi za tem, da se dvigne narodno gospodarstvo, je dobila javno priznanje. Predsednik vlade Stojadinović,** ki je zelo ugleden in posloven človek in ki je bil svojčas ravnatelj neke angleške banke, **uživa popolno zaupanje pri finančnih in gospodarskih krogih, ker so prepričani, da bo njegova politika na gospodarskem polju dosegla velike uspehe, ki so tudi že pri zadnjih volitvah pokazali najvažnejo vlogo.**

Džunburiet:

»Jugoslovani visoko cenijo dr. Stojadinoviča!«

Carigrad, 14. dec. AA. Vse turško časopisje poroča o jugoslovanskih volivnih izidih in pozdravlja volivno zmago dr. Stojadinoviča. Tako piše »Džunhuriet«:

»Dr Stojadinović je dosegel veliko zmago pri volitvah. V nekaterih krajih je volilo listo dr. M. Stojadinoviča 70% volivcev, njegov glavni nasprotnik dr. Maček ni mogel mnogo škodovati niti v hrvaških krajih, na katere je opozicija polagala veliko nado. Dr. Stojadinović bo imel v skupščini sijajno večino 310 poslancev, opozicija pa 60. Na ta način dr. Stojadinović razpolaga s konkretnimi dejstvi, ki mu bodo dovolila še odločneje nadaljevati z izvajanjem svojega programa. **Dr. Stojadinović je odnesel zmago, kakršne ni dosegel zdaj še noben jugoslovanski državnik od Pašića sem.** Zgodovina bo z zlatimi črkami zapisala napore velikega Jugoslovana Nikole Pašića, da je uresničil nacionalno slogo. Prav tako je znano tudi veliko delo, ki ga je opravil blagopokojni kralj Aleksander I. Ugotavljamo, da mu danes njegova država vzklika kot sinu domovine, sinu velikega očeta.

List »Republika« piše: Povsod so Srbi, muslimani in Slovenci in dober del Hrvatov in vse manjšine glasovali za dr. Stojadinoviča. Izid volitev je pokazal, da so Jugoslovani zbrani pod eno zastavo. Pred 20 leti se jim je posrečilo ustvariti svoje nacionalno edinstvo. To nacionalno edinstvo je zmaga Jugoslovanov in istočasno zmaga našega prijatelja dr. Milana Stojadinoviča. **Naša zavezniška Jugoslavija je dobila pred tremi leti v osebi eminentnega predsednika vlade dr. Stojadinoviča svojega šefa, ki vodi Jugoslavijo po poti do uspeha. Zasluge, ki si jih je pridobil za svojo državo pri balkanskem sporazumu in pri delu za evropski mir, so zelo velike. Mi danes z največjim zadovoljstvom ugotavljamo, da so Jugoslovani pokazali svojemu predsedniku, da ga visoko cenijo. Skupna želja balkanskih narodov se naslanja v prvi vrsti na notranjo edinost in stabilnost vsakega od njih. Mi smo to notranjo edinost dosegli, za kar se moramo zahvaliti našemu pokojnemu predsedniku Kemalu Ataturku. Dejstvo, da vidimo prav takšno ozračje trdne edinosti tudi pri naši zaveznici Jugoslaviji, ki je ena glavnih članic balkanskega sporazuma, nas napolnjuje z največjim zadovoljstvom.** Mi zato najtoplejše čestitamo upoštevanemu predsedniku vlade dr. Stojadinoviču ter mu pošiljamo prijateljske želje.

Mir:

»Zmaga dr. Stojadinoviča — zmaga miru na Balkanu!«

Sofija, 14. dec. AA. Kakor ostalo bolgarsko časopisje, objavlja tudi večerni list »Mir« v današnji številki simpatični uvodni članek o izidu državnozborskih volitev v Jugoslaviji. Članek je napisal izkušeni politik Mihajlo Madjarović. V njem se laskavo izraža v volivni zmagi dr. Stojadinoviča ter med drugim pravi, da je vlada dobila 60% večino. **Zatem govori o volivnem sistemu v Jugoslaviji in pravi, da je opozicija sestavljena iz raznih elementov in da zaradi tega glede mnogih vprašanj ne bo ta opozicija na skupščini enotna.** Na koncu članka pisec izraža iskreno željo, da bi Bolgarija živela v večnem prijateljstvu z Jugoslavijo. Ta želja nam nalaga — tako piše — da ne sodelujemo pri reševanju notranjih vprašanj v Jugoslaviji. Srbi in Hrvati se bodo gotovo še sporazumeli. **Treba je poudariti dejstvo, da smatrajo v bolgarski javnosti zmago dr. Stojadinoviča kot zmago ideje miru na Balkanu** in zaradi tega so dr. Stojadinovičevo zmago posebno navdušeno pozdravili.

Messagere d'Atene:

»Doslej najpopolnejša volivna zmaga v Jugoslaviji!«

Atene, 14. dec. AA. Poluradni »Messager d' Atene« objavlja dne 14. t. m. članek pod naslovom »Velika volivna zmaga dr. Milana Stojadinoviča«. Članek je napisala ga. Stefanopulis ter v njem med drugim pravi: **Ta volivna zmaga dr. Stojadinoviča je ena najpopolnejših volivnih zmag, ki jih je izvojeval kak jugoslovanski državnik.** Ta zmaga je popolna. Če samo pogledamo na pot, ki jo ima Jugoslavija za seboj in na uspehe, ki jih je dosegla v zadnjih treh letih, in če še vemo, da je vse to nerazdružljivo z državnikom dr. M. Stojadinovičem, ki upravlja državo, **potem moramo razumeti, kolikšno moralno vrednost predstavlja ta zmaga. Avtoriteta dr. Stojadinoviča, ki neprestano raste, je samo naravna posledica dosežene napredka Jugoslavije pod njegovim vodstvom.** Napredek, ki se v Jugoslaviji povsod občuti, je moralni in materialni. Ta napredek je v prvi vrsti v narodnem edinstvu, ki je danes uresničeno, zatem pa v vseh panogah državne administracije in na vseh področjih narodnega in državnega življenja. Ta napredek se vidi tudi v razvoju zunanjih odnošajih Jugoslavije. **Zaradi teh razlogov je povsem naravno — zaključuje ga. Stefanopulis, da je jugoslovanski narod dal svojemu eminentnemu državniku neomejeno zaupanje, kajti od njega je narod mnogo dobil in s polno pravico pričakuje, da bo dobil še.**

Drobne novice

Carigrad, 14. dec. AA. Semkaj je včeraj dospelo jugoslovansko zastopstvo, ki ga vodi dr. Sava Obradović načelnik v ministrstvu za trgovino in industrijo. To zastopstvo bo vodilo pogajanja za podaljšanje jugoslovansko-turškega dogovora o prodaji opija. Rok prejšnjega dogovora poteče 31. decembra.

Pariz, 14 dec. AA. Havas: Sodišče je obsodilo na 20 let robije in 10 let pregnanstva Skoblinovo ženo Plevicko, ki je bila obtožena, da je sodelovala pri umoru generala Milerja. Sodišče je upoštevalo obtoževalne okolnosti.

Klaipeda, 14. dec. TG. Pri nedeljskih volitvah so dobili Nemci 576.000 glasov (82%), štiri litovske stranke pa skupno 130.000 glasov.

TIVAR OBLEKE
zimske suknje so darila trajnega veselja in hvaležnega spomina. Glavna zaloga:
Anton Brumec, Ljubljana
nasproti Glavne pošte, Prešernova ulica